

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ เทคนิค วิธีการและช่องทางของอาชญากรรมที่กระทำผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างการดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีในการดำเนินการสืบสวนสอบสวน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากผลการวิจัยสามารถประมวลความเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

1. ประมวลความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1) พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

เมื่อเทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิต มนุษย์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ มากมาย รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำธุรกรรมที่หลากหลาย แต่ขณะเดียวกันก็มีผู้ที่นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเกินขอบเขตจนอาจส่งผลกระทบต่อสังคมได้

คดีเทคโนโลยีเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคม แต่ผมมองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เหมือนกับมองว่าเมืองไทยต้องพิจารณาเรื่อง พอลลูชั่น ก็ PM 2.5 มาขนาดนี้ไม่พิจารณาก็ไม่รู้จะว่าอย่างไร ผมมองว่าทั้งหมดทั้งสิ้นเป็นเรื่องภาวะจำยอมจนกระทั่งว่าไม่รับก็ไม่ได้ ต้องรับเพราะว่ามันมาแล้วจะมาจู่จู่อยู่ได้ไง (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

ในฐานะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความสนใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ จนได้รับฉายาว่าเป็นตำนานหรือสารวัตรอินเทอร์เน็ทของประเทศไทย

ก่อนผมเกษียณ นักข่าวถามผมว่าในฐานะผู้บุกเบิก ฉายาที่ตอนนั้นนักข่าวตั้งคือร้อยเวร สน.อินเทอร์เน็ทคือมีเรื่องอะไรต้องนึกถึงญาณพล เหมือนมีร้อยเวรอยู่คนเดียวทั่วประเทศ ที่จะฝาก

อะไร ผมบอก อาจจะฝากให้ผู้บริหารงานคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) นักข่าวก็ตกใจขู่ว่าทำไม ผมบอกต่อไป คดีเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มันจะไม่เกิดแค่คอมพิวเตอร์มันจะเกิดทุกคดี แม้กระทั่งฆ่า ข่มขืน คดีสาวเปรี้ยว คดีน้องนางแบบที่มาเดิน กินเหล้าเมายา สาวพริตตี้ สาวเอนๆ ยังต้องมาสืบกันด้วยไอที (IP) สืบเรื่องนาฬิกา อะไรต่ออะไร คือไม่มีคดีไหนที่ไม่เกี่ยว แม้กระทั่งคดีระเบิดศาลพระพรหมที่เอราวัณ ยังต้องใช้มือถือว่า เซลไซต์ (Cell Site) ตอนนั้นอยู่ที่ใคร มาจากไหน คือตามรอยจากนี้หมด (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

มุมมองที่มีต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีมองว่าแม้จะเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายแถวแต่ก็เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่จะต้องทำ

การพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานี ยังไงก็ต้องพัฒนาอยู่แล้วแต่เริ่มคือการแก้ปลายแถว เหมือนกับการบอกว่าเราจะแก้โควิดยังไงให้กับ อสม. ที่อยู่ทุ่งกุลาร้องไห้ มันจะได้หรือ อสม. จะแก้ปัญหานี้ได้หรือ แต่มันจำเป็นต้องทำเพราะมันเป็นการทำที่ระดับพื้นล่างเลย ๆ เพื่อให้ระดับโรงพักได้รับแจ้งความเป็นเท่านั้นเอง แต่ถ้าจะให้ทำจริง ๆ ก็อบรมได้ ไม่ยาก แต่อบรมแล้วมันจะอยู่โรงพักนี้ไหม (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

นอกเหนือไปจากการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีแล้ว การมีอุปกรณ์ที่พร้อม และมีความทันสมัยก็เป็นเรื่องสำคัญ

สมมติเราพัฒนาให้ตำรวจโรงพักมีศักยภาพอย่างสิ้นเลย ตำรวจโรงพักที่ฝืนนี้ ตอนนี้มีอยู่ 1,600 กว่าโรงพัก จะให้เก่งได้ก็โรงพัก แล้วเก่งแล้วต้องมีเครื่องมือเครื่องมือ ชูذنั่นชูดนี้ แล้วราคาเป็นล้าน ๆ จะทำได้เท่าไร แล้วซื้ออุปกรณ์มาแล้วก็จะอยู่ได้ไม่เกินปี เพราะเทคโนโลยีอุปกรณ์ที่มาดักฟังมือถือรุ่นนี้ ถ้า 5G มา ที่คุณ ๆ ทั้งหลายแหละก็ใช้ไม่ได้ ต้องซื้อใหม่อีก ความคิดที่ผมบอกก็คือการพัฒนาต้องพัฒนาแน่ ให้คนมาแจ้งความแล้วก็บอกให้คนไปทุ่งกุลาร้องไห้ คุณตำรวจจะฉันทันโดนแฮกไอโฟนี่ละ มาครับเดี๋ยวผมจัดการให้ เออแบบนี้ได้ ดีเลย ความฝืนผมก็อยากให้เป็นแบบประเทศสิงคโปร์ ผมคุยกับตำรวจสิงคโปร์ เขาบอกไม่มีปัญหา ตำรวจผมมีความรู้ ไอโฟนี่หมดเลย แต่ตำรวจสิงคโปร์มีโรงพักทั้งหมด 15 หรือ 16 สถานีนี้ทั่วประเทศ และตำรวจสิงคโปร์เกษียณอายุที่ 45 ปี เพราะฉะนั้นไม่ต้องไปพูดถึงเรื่องไอทีเรื่องอะไร เพราะเด็กรุ่นใหม่มันพัฒนาหมด (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

อีกประเด็นที่สำคัญคือการมีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเข้ามาให้การสนับสนุน

โรงพักทั้งหลาย ถ้ารุ่นผมต้องไปปากเปียกปากแฉะบรรยายแล้วบรรยายอีก แต่ตอนนี้เด็กร้อยตำรวจตรีใช้ไลน์ ใช้เฟซบุ๊กเป็นหมด ไม่ต้องไปพูดถึง มันพัฒนาเอง แล้วสิบตรี สิบโท รุ่นใหม่ก็ไม่ต้องพูดถึงมันเป็นของมันอยู่แล้ว แต่ยังเป็นระดับเอ็นยูสเซอร์ ไม่ใช่ระดับที่จะมาสืบสวนใช้แก้ปัญหาประชาชน ผมคุยกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาเมื่อไม่กี่วันเรื่องการตั้งกองบัญชาการ

ไซเบอร์ ผมบอกกองบัญชาการไซเบอร์ ตั้งมาได้ดีแต่ว่ามันจะถึงประชาชนไหม แล้วอีกประเด็นคือ เมื่อตั้งแล้วจะต้องให้หน่วยนี้เล็กแต่ใหญ่ หมายถึงว่า คนที่จะมาเป็นสารวัตร บก.ไซเบอร์นี้ต้องเก่งมากเลย แต่มันไม่อยากจะอยู่หรอก มันอยากเป็นสารวัตร ตม.มากกว่า เพราะมีเบี้ยเลี้ยง มีอะไร มีนั่นมีนี่ สมัยผมทำงานมีลูกน้องบอก เจ้านายอย่าบอกเจ้านายผมนะว่าผมเก่งคอมพิวเตอร์ ผมช่วยงานได้นะ แต่อย่าบอกเจ้านายผม เพราะถ้าสิบตรี สิบโท ร้อยตำรวจตรี ร้อยตำรวจโท เก่งคอมพิวเตอร์เมื่อไหร่ นายก็จะเรียกมาไว้ที่จังหวัด ให้มาอยู่หน้าห้องคอยพิมพ์ดีด คอยทำงาน Power Point คอยทำเอกสารอะไร แต่มันอยากไปบู๊ อยากไปจับอะไรต่ออะไร ได้ชื่อเสียงได้อะไรบ้างเล็กน้อยมันก็ยังมีความตื่นเต้น ให้มาทำงานพิมพ์มันแข็ง เพราะฉะนั้น กองพัฒนาไซเบอร์ที่เปิดใหม่ ผมก็บอกว่าถ้าจะทำแล้วควรจะทำให้มันครบถ้วน ตั้งแต่โรงพัก แล้วก็ฝ่าย ฟอเรนสิก (Forensics) ฝ่ายพิสูจน์ ซึ่งมี 2 แบบ แบบที่ 1) ฟอเรนสิก (Forensics) เพื่อการสืบสวน สืบก่อนจับ คือสมมติว่าเฟสบุ๊คหมิ่นเบื้องสูง มันต้องฟอเรนสิก ก่อนสืบด้วยอะไรทั้งหลายทั้งปวงจนรู้ว่าไอ้หมิ่นนี้ทำ จบแล้วอันนี้ ต่อไปพอจะออกหมายจับ ต้องเอาฟอเรนสิกอันนี้มาสืบหลักฐานเพื่อจะปิดสำนวน เพื่อจะให้ไปฟ้องศาล ไปขึ้นศาลอะไรก็ว่าไป อันนี้ต้องเป็นไปตามรูปแบบของนิติวิทยาศาสตร์ ที่ผมบรรยายที่ กระทรวงดิจิทัล หรือดีอี (DE) ดิจิตอล อีวีเด็นส์ (Digital Evident) 2) การสืบสวนนอกแบบแต่การสืบสวนนอกแบบนี้คือการไม่มีคดีกา ซึ่งบางทีก็ต้องใช้วิชามาร เช่นอยากจะทำอะไรก็ใช้วิธีการแสบเลย พอได้มาจะปิดสำนวนได้อย่างไร เพราะมันเป็นผลไม้เป็นพิษ นี่คือการสืบสวนก่อนดำเนินคดี สืบสวนก่อนทราบ หลังจากนั้นก็ทำกรรมวิธีตามข้อกฎหมาย เพื่อให้ได้มา ดีเอสไอ มีกฎหมายการเข้าถึงตามมาตรา 24-25 ข้อมูลดิจิทัล ข้อมูลไปรษณีย์ แต่การจะเข้าถึงต้องไปขออำนาจศาล แล้วไม่ใช่ศาลธรรมดานะ อธิบดีศาลอาญา ไม่ใช่ศาลตามจังหวัดแบบนี้ะ แต่ประเทศไทยมีอธิบดีศาลอาญาคนเดียว นี่กฎหมายดีเอสไอ ต้องเอาหลักฐานแล้วไปชี้แจงท่าน มีวิธีเดียวไม่มีวิธีอื่นแล้วครับ ผมใช้วิธีลุ่มแล้วก็รันข้อมูล จนกระทั่งเข้าถึง (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

คดีเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคเริ่มแรก จึงเป็นคดีที่ยังไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก

คดีเทคโนโลยีสารสนเทศเริ่มแรกก็จะเป็นเว็บโป๊ แล้วก็เรื่องด่ากัน แบบคนอยากอยู่คอนโดห้องห้วมุมวิวสวย แต่คนเก่าไม่ยอมออกก็เลยเขียนค่าเพราะอยากให้เขาออก จะได้เข้าไปอยู่แค่นั้น ไม่มีอะไรมาก คนโดนด่าก็มาฟ้องผม แล้วก็มีการตัดต่อภาพดารา ก็เลยต้องมาออกกฎหมาย พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ตอนหลักก็เลยเขียนเต็มว่าถ้ารู้อยู่แล้วว่าเป็นความผิดแล้วยังส่งต่อก็มีความผิด หลังจากนั้นคดีก็มีมากขึ้น มีวิวัฒนาการที่ลึกลับซับซ้อนมากขึ้น (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

โดยในช่วงต้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่มีหน่วยงานที่จะเข้ามากำกับดูแลคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ

สมัยผมรับราชการตำรวจยังไม่มียังอะไร ไม่มีอะไรเลยเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มีแต่ศูนย์คอมพิวเตอร์ เหมือนหน่วยงานปกติ ผมอยู่ศูนย์คอมพิวเตอร์ แต่พอผมเคยเป็นตำรวจท้องที่ประจำ สน.มาก่อน ก็เลยรู้งานสืบสวน สอบสวน แล้วผมไปเรียนคอมพิวเตอร์ที่วิศวะจุฬาฯ ผมก็เลยคุยกับนักคอมพิวเตอร์ ตำรวจ อัยการ ศาล รู้เรื่องในเรื่องคอมพิวเตอร์ แล้วก็คุยเรื่องกฎหมายกับนักคอมพิวเตอร์ได้ ผมเหมือนตัวกลาง แล้วก็สืบเนื่องเว็บในประเทศไทยมีดังอยู่ 4 เว็บ เว็บสนุก (Sanook.com) พันทิพย์ (Pantip.com) ھرรษา (Hunsa.com) ตำรวจ (Police.go.th) ก็เป็นลำดับ 4 คือเว็บมันน้อย คนเล่นก็ยังไม่ค่อยเข้าถึงก็ไม่ง่ายเพราะต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีบริษัท ถึงจะเข้าได้ คือแค่คนส่วนน้อย โจรก็เลยน้อย ผมเคยบอกเมื่อ 20 ปีก่อนว่า อินเทอร์เน็ตของเราตอนนี้คล้ายกับยุค ร. 5 ที่เริ่มมีรถยนต์เข้ามา เพราะฉะนั้นปัญหาจราจรจึงยังไม่เกิด แต่ต่อไปรถจะต้องเพิ่ม การจราจรจะต้องมีปัญหาแน่นอน ท่านสร้างถนนราชดำเนินมีถนนฝั่งละ 5 เลนส์ รวมเป็น 10 เลนส์ เป็นถนนสายแรกของประเทศไทย ซึ่งชาวบ้านก็เชื่อว่าสร้างไว้ทำไม ไว้ให้ควายเดินเล่นหรือไง คือมันกว้างเหลือเกิน นาน ๆ มีรถมาคันนึง แต่จนบัดนี้ 5 เลนส์ยังไม่พอ และที่น่าแปลกอีกประมาณเกือบ 100 ปีผ่านมาเมืองไทยถึงจะมีถนน 10 เลนส์ คือถนนวิภาวดี คราวนี้พอทุกคนเริ่มใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น เหมือนการจราจรมากขึ้น อุบัติเหตุมากขึ้น การอะไรก็มากขึ้น ๆ ก็เหมือนอินเทอร์เน็ตเมื่อมีการเข้าถึงง่ายขึ้น มีคนใช้มากขึ้น มือถือกลายเป็น พีซีแล้ว สมัยก่อนใครใช้คอมพิวเตอร์ต้องเมนเฟรม ต่อมาพีซี ก็เรียกว่าเพอร์ซันนอล คอมพิวเตอร์ (Personal Computer) เมนเฟรม (Main Frame) หมายถึงว่าอะไรก็แล้วแต่ต้องอยู่ที่ตัวกลางอย่างเดียว ตัวลูกทั้งหลายเขาเรียก ดัมพ์เทอร์มินัล (Drum Terminal) ต่อมาพีซี ย่อส่วนมาไว้ในเครื่องนี้ มีทุกอย่างเป็นของตัวเอง แล้วต่อมาก็มีโน้ตบุ๊ก (Notebook) แล้วก็มาเป็น ไอแพด (Ipad) แท็บเล็ต (Tablet) มือถือ (Mobile Phone) แล้วพอมาปัจจุบันคนจะใช้มือถือแทนพีซี แล้วถ้ามือถือเขียนอีกนิดก็จะใช้แท็บเล็ต ถ้าเขียนขึ้นมาอีกต้องใช้ไฟได้ ซื่อปกก็จะเป็นโน้ตบุ๊ก ถ้าแรงขึ้นมาอีกก็ต้องเป็นพีซี แต่พวกนั้น โคตรเป็นมืออาชีพ แต่คนทั่วไปใช้แค่มือถือ แต่ทั้งหมดตอนนี้มาถึงยุคของระบบคลาวด์ (Cloud System) พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ยุคแรก เป็นยุคเซิร์ฟเวอร์ (Server) ออกมาปี 50 ความผิดทุกอย่างเราจะไปยึดไปค้นหาในเซิร์ฟเวอร์ แต่พอมาปี 60 มันเป็นคลาวด์ (Cloud) แล้ว ตอนนี้ทุกคนที่ซื้อมันจะมีระบบลิขสิทธิ์ เพราะโปรแกรมมันเช็คแล้วว่า มีไลเซนส์หรือเปล่า สมัยก่อนต้องโหลดใช้เวลานาน เดียวนี้ใช้การดึง ถ้าไม่ถูกมันจะปล่อยให้ดึงไหม แต่การขอข้อมูลถ้าเราเป็นไทย มันก็โงะโงะ แต่ถ้าเป็น FBI มันก็ให้เพราะบริษัทมันตั้งอยู่ที่อเมริกา ก็จะอ้างสิทธิเสรีภาพ นั่นนี่ สารพัด ขึ้นรวบรวมหลักฐานยากและนับวันจะยิ่งยาก เขาเรียก MLAT คือหมายความว่าความร่วมมือความยุติธรรมระหว่างชาติบางเรื่องสมมติผมต้องการข้อมูลของเฟซบุ๊ก ผมประสานเฟซบุ๊กไม่ได้ ผมก็ต้องทำหนังสือถึงอัยการไทย อัยการไทยส่งไปให้อัยการของไทยฝ่ายต่างประเทศ แล้วทำเรื่องไปถึงอเมริกา ให้อัยการอเมริกาส่งเรื่องไปถึงศาลอเมริกา ให้ศาลอเมริกา

ออกคำสั่งมาที่บริษัทนี้ การทำแบบนี้ไม่เคยมีสำเร็จสักรายผมเคยทำคดีแบบนี้ จน 3 ปีผ่านมาอัยการไทยก็มาถามผมว่า ยังต้องการข้อมูลอีกไหม (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

ด้วยภาระงานที่หลากหลายของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี จึงอาจจะเป็นเรื่องยากที่จะสามารถทำการสอบสวนสืบสวนคดีเทคโนโลยีโดยเฉพาะคดีที่มีความสลับซับซ้อน แต่จะหาอย่างไรให้สามารถเป็นจุดตั้งต้นในการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ได้

ระดับสถานี ผมมองว่ายาก ถ้าจะทำตรงนั้นะ ต้องลองไปนั่งดูที่สถานีก่อน จะรู้ว่าตำรวจโรงพักเขาทำอะไรบ้าง ตื่นมาเข้าเข้าเวร มาถึงปล้น จี ฆ่า ๆ รถชน นู่นนี่นั่น เทียงเสร็จ ทำสำนวน ผ่ากัซง แล้วเดี๋ยวก็มาเข้าเวรใหม่ ก็องานมันจะมีมากมาย แต่ถ้าเผื่อจะสอนเพื่อให้ระดับสถานีเหมือนเป็นเสนารักษ์ภาคสนามเป็นหมอเสนารักษ์ ตอนอยู่ในป่าจะไปหาหมอคนไหนมารักษาก็ต้องให้เสนารักษ์คนนี้เป็นคนตัดสินใจว่าจะฉีดยา หรือตัดขา ซึ่งไม่มีหมอในละระยะ 100 กิโลเมตรแต่ทำอย่างไรให้เสนารักษ์ตัดสินใจได้ดีที่สุดในสถานการณ์นั้น แล้วก็ต้องประทับประคองจนกระทั่งเข้ามาในตัวเมือง หรือเจอผู้เชี่ยวชาญ หรืออะไรสักอย่าง ซึ่งเผอิญตอนนี้เมื่อโลกเจริญขึ้นก็มีอยู่อย่างหนึ่งคือโลกออนไลน์ เพราะฉะนั้นเสนารักษ์ภาคสนามหรือร้อยเวรก็สามารถที่จะออนไลน์แล้วถามศูนย์ใหญ่ที่ผมไปคุยเรื่องการตั้งกองบัญชาการใหม่ ผมก็เสนอว่ามันน่าจะมีคนนั่งออนไลน์อยู่ แล้วก็ช่วยหมอสนาม แล้วก็สัมภาษณ์หรือสอบปากคำร่วมไปกับร้อยเวรคนนี้ (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

ดังนั้นอีกช่องทางหนึ่งที่สำคัญนอกเหนือไปจากการให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีคือการตั้งหน่วยงานที่จะสามารถการสนับสนุนในการทำงานเรื่องนี้ได้

ตำรวจนี้จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่สนับสนุนในเรื่องคดีเทคโนโลยี เนื่องจากคดีมันลึกลับซับซ้อน ในระดับโรงพักก็ต้องรวบรวมข้อมูลแล้วประสานมาว่าใครเป็นผู้รู้ จะทำอย่างไรถึงจะช่วยเหลือประชาชนได้ (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันกับการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ

ตัวประชาชนเองก็ใช้คอมพิวเตอร์แบบขาดความรู้ เรายังเป็นผู้บริโภคที่ดีเขามีอะไรเราใช้หมดโดยที่ไม่ได้คิดเลยว่าอะไรที่เหมาะสมกับเรา แล้วเราก็ปิดกันด้วย ดังนั้นเราถึงคิดว่าต้องมีใครสักคนมาบอกสิว่าอันไหนดี สมมติถ้าคุณเป็น ปอท. คุณจะกล้าพูดใหม่ว่า ชุมติที่สุดครับอย่างอื่นห่วยอย่าไปใช้ ต้องแนะนำแบบกลาย ๆ ว่าอันนั้นดีแบบนั้น ๆ คนเป็นเจ้าหน้าที่รู้จริงลำบาก แต่อยากจะบอกว่าทั้งหมดเป็นเรื่องของการตลาดและธุรกิจซึ่งใครจะกล้าพูด แม้กระทั่ง อัย. เองยังไม่กล้าพูดเลยว่าจะอะไรดีไม่ดี ยังไม่กล้าฟันธงเลย เพราะฉะนั้นคนรู้จริงก็ไม่กล้าพูด คนที่พูดก็ไม่รู้จริง (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ การมีกฎหมายที่ทันสมัยและเท่าทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่มีอย่างเคร่งครัดก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาได้อีกทางหนึ่ง

ปัญหาคือบ้านเรามีกฎหมายแต่ยังไม่เคยได้ทำ อย่างกรณี เฟซบุ๊ก ความจริงผู้ใดที่ส่งข้อความหมิ่นก็จะผิดมาตรา 4 (3) ระบุไว้ชัดเจน ต่อมาในมาตรา 15 ผู้ใดปล่อยปละละเลยให้มีคนเข้ามาเขียนและไม่ลบในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่ามีความผิดเช่นเดียวกับเขาด้วย เพราะฉะนั้นถ้าเราจะบอกว่าคนเขียนหมิ่นผิด ออกหมายจับอะไรไป ขณะเดียวกันผู้ดูแลระบบ ก็คือ เฟซบุ๊ก ก็ต้องผิดมาตรา 15 แล้วกฎหมายเขียนไว้เลย การเขียนหน้าแรก ที่เขียนใหม่มันก็จะปรากฏอยู่ด้านบน แต่ปรากฏว่า มันไม่ยอมเลื่อนสักที ขนาดเราเข้าไปเขียนใหม่ มันก็ไม่เลื่อน สรุปคุณจะเอาหน้านี้โชว์ ผมก็ส่งเมลไปถามให้ลบ มันก็ไม่ลบ เพราะมันไม่ตอบ เมลถึงหรือเปล่าก็ไม่รู้ ดังนั้นก็เลยเกิดมาตรา 15 ขึ้นมา ผู้ใดดูแลระบบแล้วปล่อยปละละเลยให้มีการนูนนูนนั้น ถือว่ามีความผิด แล้วต่อมา พ.ร.บ. คอมปี 60 ก็ไปแก้คดีหนึ่งเพราะว่าพอมีความผิดแล้ว ถ้าเกิดเขาลบแล้วความผิดก็ยังอยู่ ก็เลยมาแก้ว่าผู้ใดลบแล้ว ก็ไม่มีความผิด ทีนี้ถ้าเขาไม่ลบก็มีหมายจับไป จับได้ไม่ได้ก็มีหมายจับไปแล้วดำเนินคดี ผู้ใดที่ไปโฆษณาในเซฟเวอร์ก็ให้ถือว่าเป็นตัวการสนับสนุน ประเด็นคือคนนี้เขียนค่า ผิดตามมาตรา 14 แต่เซฟเวอร์เมื่อคุณรู้ว่ามีคนเขียนค่า โดยที่มีคนแจ้งไปแล้ว คุณไม่ลบก็แสดงว่าคุณผิดมาตรา 15 เหมือนกรณีคนที่เอาข้าวไปบริจาคให้บ่อน ก็ต้องถือเป็นตัวการสนับสนุน ก็เหมือนกับจะบิบกลายเป็นว่าถ้าใครไปโฆษณาใน เราจับเซฟเวอร์ไม่ได้ เราก็จับคนโฆษณา เพราะถือว่าเป็นตัวการสนับสนุน แต่ในความเป็นจริงเรายังไม่เคยทำสักที เรามีกฎหมายแต่ไม่ใช้สักที ในอนาคตคดีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่อไปต้องมีการออกกฎหมายอีกอัน ยกตัวอย่างเช่น รถยนต์ที่ไม่มีคนขับแล้ว ถ้าเกิดอุบัติเหตุชนคนขึ้นมาขึ้นใครต้องเป็นคนมารับผิดชอบ บริษัทที่ผลิต หรือเจ้าของที่นั่งมาต้องรับผิดชอบ หรือระบบออนไลน์ หรือระบบอะไรต้องรับผิดชอบ มันต้องมีออกมา รวมทั้งการรักษา หมอก็ไม่กล้าฟันธง ถึงแม้จะใช้เครื่อง เอไอ (AI) ตรวจมาแล้ว เทคโนโลยีต่อไปมีภัยที่มันเกิดขึ้นโดยเทคโนโลยีอย่างพิมพ์ลายนิ้วมือ มันจะบอกว่านิ้วคนนี้คล้ายคลึงกับญาณพล 95% และใกล้เคียงกับผกก. ตู๊ดตู 5% เขาไม่ได้บอกนะว่าเป็นญาณพล แต่การพูดแบบนี้แสดงว่ามันก็ญาณพลนั่นแหละ คือคะแนนในสกอร์ หมายถึงเหมือนในรูปแบบ 30,000 แต่อีกคน 3 อย่างพูดคือว่าเปลืองกระดาษ แต่มันไม่กล้าฟันธง เพราะกลัวโดนฟ้อง แล้วบริษัทไหนจะกล้าฟันธง คือเขาจะก็บอกเป็นค่าแล้วให้คนอ่าน (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

อีกประการหนึ่งที่สำคัญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการดำเนินคดีเทคโนโลยีสารสนเทศ คือกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละประเทศ เพราะส่งผลต่อการพิจารณาคดี

เรื่องของดินแดนก็มีผลต่อคดีเทคโนโลยีนะ ยกตัวอย่างเรื่องเว็บ โป๊ เป็นเรื่องที่เขายู่ดี ๆ ในประเทศเขา เขาถูกต้องตามกฎหมาย เขาปฏิบัติตามกฎหมายประเทศนั้น เซฟเวอร์ (Server) เขาอยู่

ที่นั่น เขาอยู่ดี ๆ ไม่มีอะไร คนที่ไม่ดีก็คือคนไทยเรานี้ รวมทั้งตำรวจไทยไปตรวจเขา เข้าไปตรวจเขา เข้าไปกอดดูแล้วรูปภาพมันก็ลอยตามลมมา ลงที่บ้านเราแล้วมาบอกว่าบ้านเขาผิด เคยมีเคสเว็บ โป้ที่ ญี่ปุ่น ผมสืบเจอว่าคนไทยเป็นคนทำ ผมก็เตรียมหลักฐานที่สืบมา วันหนึ่งตำรวจญี่ปุ่นแะมาหาผม เลยช่วยหน่อย ผมสืบมาแล้วว่าเว็บนี้เช่าเซิร์ฟเวอร์ (Server) อยู่ที่บริษัทนี้ ที่ตั้งนี้ ๆ ๆ ช่วยไปสืบ ให้หน่อยว่าคนเช่าเซิร์ฟเวอร์ (Server) คนนี้ชื่ออะไร ใช้บัตรเครดิตอะไร คำตอบคือเป็นไปไม่ได้ ญี่ปุ่นไม่มีเว็บ โป้ ไม่มี เราบอกนี้ไง เขาบอกแบบนี้ไม่โป้ มีเบลอแล้ว แล้วเด็กเล็กคนไหนใส่ชื่อจริง เลย เป็นเกียรติเป็นศรีกับวงศ์ตระกูลเลยที่ได้ถ่าเว็บ โป้ เขามีความภูมิใจของเขามาก ก็มันคนละ วัฒนธรรม หรืออย่างฝรั่งกรดืมเหล่า ดืมไวน้เป็นเรื่องของการสังสรรค์ แต่คนไทยบอกคุณเป็นคน ดินะไม่ดืมเหล่า ไม่สูบบุหรี่ ฝรั่งกั้งเลย เอ้ยไม่ดืมเหล่าไม่สูบบุหรี่ก็เป็นคนดีแล้วหรือ คือความคิด ของเขามันไม่ใช่ คนดีไม่ดีเขาวัดอีกอย่างหนึ่ง แต่คนไทยเวลาคุหน้งถ้ามีเหล่า มีบุหรี่ต้องเบลอ ต้อง บัง เมืองนอกเขาไม่เบลอ นอกจากบางประเทศเขาจะไม่ให้ทางในที่สาธารณะ โดยเปิดเผย ภาษา ก็ ถือว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่ง โดยเฉพาะประเทศเราไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก แต่ ภาษายังไม่สำคัญเท่ากับวัฒนธรรม (พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน, สัมภาษณ์)

2) พ.ต.อ. นิเวศน์ อภาวสิน รองผู้บังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยี

จากประสบการณ์การทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผมเริ่มทำคดีแรกเมื่อปี 42 คดีเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องบอกว่ามันเกิดขึ้นมาก่อนที่จะมี หน่วยงานรับผิดชอบ สมัยก่อนผมอยู่ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ เป็นลักษณะเหมือนการพัฒนาโปรแกรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่พอมันมีคดีเกิดขึ้น ตำรวจไม่มีที่พึ่ง ก็เลยมาขอความช่วยเหลือ มาขอ ความอนุเคราะห์ว่าเราจะแก้ไขปัญหา ตามคดียังไง ซึ่งคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีมันก็มีมายาวนานมาก ซึ่งประเด็นหลัก ๆ ก็จะเกี่ยวกับ 1. การสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดจะทำอย่างไร 2. เป็นเรื่อง หลักฐานความผิดทางดิจิทัล ทำอย่างไรถึงจะพิสูจน์ได้ว่าเขากระทำความผิดจริง เพื่อเอามาเป็น หลักฐานประกอบการกระทำความผิดทางนิติวิทยาศาสตร์ (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภาวสิน, สัมภาษณ์)

อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เริ่มมีจำนวนสูงขึ้นจนส่งผลกระทบต่อคนใน สังคมเมื่อเริ่มมีการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

อาชญากรรมทางเทคโนโลยี สมัยก่อนตอนที่เข้ามาก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมาก มันก็เริ่มที่ จะแพร่หลายและกระทบกับวิถีชีวิตของประชาชนก็ตอนที่เริ่มมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง พอเราเริ่ม เปลี่ยนจาก โมเด็ม มาเป็น ADSL ที่อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง มีไวไฟ มีเน็ตประชารัฐฟรี มีอะไรต่าง ๆ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมันง่ายขึ้น พอเราเริ่มเข้าถึงถึงโทรศัพท์มือถือ ใช้แอปพลิเคชันจ่ายเงิน โอน เงินมันก็อำนวยความสะดวก ในขณะที่เดียวกันมันก็เป็นช่องโอกาสให้คนร้ายมาหาผลประโยชน์ตรงนี้ พวกที่มีการใช้ เฟซบุ๊ก มีขายของออนไลน์ มีการหลอกลวงกัน ตอนนี้จะมิดีพวกนี้ปรากฏไปทั่ว

ประเทศไทย สมาร์ทโฟน (Smart Phone) อินเทอร์เน็ต อันนี้เป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการใช้งาน พอเริ่มมีการใช้งานเยอะ โอกาสที่คนร้าย เขาก็พยายามที่จะเอาตรงนี้มาใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์ ตัวอย่างง่าย ๆ คือการขายของออนไลน์ ไม่ยอมส่งของไปให้ โอนเงินไปให้แล้วก็ไม่ยอมส่งของ อันนี้เจอเยอะ เรื่องของการหมิ่นประมาทอันนี้เป็นคดีพื้นฐานที่เราเจอกันเยอะ หลัง ๆ นี้ก็เริ่มมาแบบใช้เทคโนโลยีให้มันซับซ้อนมากขึ้นก็คือแทนที่จะใช้การหลอกลวงแบบนี้ ก็จะมีการเจาะระบบ มีการแฮกบัญชี ไปหลอกเพื่อนของผู้เสียหายอีกที มันจะง่ายกว่า แรก ๆ ก็ใช้วิธีการปลอม แต่การปลอมมันไม่ค่อยแนบเนียน เช่นอยู่ ๆ มาทัก หลัง ๆ ไม่ค่อยมีคนเชื่อถือ เขาก็ใช้วิธีการแฮก พอแฮกได้แล้ว คนเคยติดต่อเขาก็ยังมีความเชื่อมั่นว่าเป็นเพื่อนเขา เขาก็ยอมที่จะทำอะไรให้ อันนี้ก็มีความเสี่ยงของเทคโนโลยีด้วย หรือแม้กระทั่งการได้รับ SMS มา เราบันทึกเบอร์โทรศัพท์ของผู้ใหญ่ที่เราเคารพไว้ แต่พอส่ง SMS ปลอมมามันก็เป็นชื่อที่โชว์มาเบอร์นี้ เป็นชื่อคนที่เรบันทึกไว้ คนก็เชื่อ คือเทคโนโลยีมันเอื้อให้เกิดการทำความผิด (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภากาสิน, สัมภาษณ์)

เมื่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เริ่มส่งผลกระทบต่อคนในสังคมเป็นวงกว้าง เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีต้องบทบาทในการป้องกันและปราบปรามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงจำเป็นต้องให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อมีความพร้อมในการดำเนินคดี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เราก็จะเห็นว่าสถานีตำรวจนี้ มีอำนาจเต็มตามกฎหมายในการแก้ไขปัญหา แต่ปัญหาคือเขายังไม่มีศักยภาพในการที่จะสืบสวน สอบสวนหรือทำคดีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี มีอำนาจแต่ยังขาดศักยภาพ ขณะเดียวกันก็มีการสร้าง กองบังคับการปราบปรามการทำความผิดทางเทคโนโลยี หรือ ปอท. อันนี้มีศักยภาพ มีคนที่มีความรู้ความสามารถ แต่ก็มีจำนวนคนไม่เพียงพอที่จะให้บริการทั่วประเทศ ดังนั้นใครที่อยากจะแจ้งความก็ต้องเดินทางมาที่ส่วนกลางที่ศูนย์ราชการ แต่ ปอท. ก็มีจำนวนคนประมาณ 200 คน ดังนั้นการที่เข้าไปดูแลทุกคดีมันก็เป็นไปไม่ได้ อีกหน่วยหนึ่งก็คือหน่วยที่ผมอยู่ในปัจจุบัน เรียกว่า กองบังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยี กองสนับสนุน ฯ ก็เป็นเหมือนกองที่พยายามช่วยลดช่องว่างตรงจุดนี้ โดยวิธีการก็คือเราจะมีความรู้ทั้งในเรื่องของการสืบสวนทางเทคโนโลยีแล้วก็การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางเทคโนโลยี โดยเจ้าหน้าที่ตามสถานีตำรวจเจอคดีขึ้นมาหรือไม่สามารถทำอะไรได้ ก็สามารถส่งเรื่องขึ้นมาที่กองสนับสนุนทางเทคโนโลยี เพื่อให้เราช่วยดำเนินการ ในตรวจพิสูจน์ให้เบื้องต้น เช่น เฟซบุ๊กตรงนี้ใครเป็นผู้ทำความผิด เราก็จะไปหาข้อมูลบนโลกออนไลน์ว่าระบุตัวตนได้ไหม หรือเขาจะต้องไปหาข้อมูลจากไหนยังไง ก็จะเป็นการเขียนรายงานเพื่อแนะนำเขา เราก็เลยเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนข้อมูลทางเทคโนโลยี (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภากาสิน, สัมภาษณ์)

ซึ่งที่ผ่านมาได้จัดให้มีการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยสนับสนุนในการทำงาน แต่ปัญหาที่สำคัญคือการขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นนี้อย่างแท้จริง

ในส่วนของตำรวจเรามีการจัดฝึกอบรมให้เขา แล้วพอฝึกอบรมเราก็จะแนะนำว่าเขาต้องทำด้วยตัวเองให้ได้ แต่ถ้าทำไม่ได้มีทางเลือกคือ ขอความช่วยเหลือจากกองบังคับการสนับสนุนฯ เพื่อที่เขาจะได้ไปดำเนินการเองต่อ แต่ถ้าคิดว่ามันยากเกินศักยภาพไม่สามารถดำเนินการอะไรต่อไปได้เลย ก็ให้ส่งมาที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือ ปอท.ดำเนินการ ส่วนกองบังคับการที่อยู่ตามภาคนี้มีการออกแบบมาเพื่อให้มีงานเทคโนโลยีเพื่อให้เข้าไปช่วย ก็มีการกำหนดตำแหน่งอะไร ไปเรียบร้อยแล้ว แต่ปรากฏว่ากลุ่มคนพวกนี้ที่มีประมาณ 1,700-1,800 คนนี้ก็ไม่มีความรู้มากพอที่จะไปช่วยสนับสนุนได้ ตั้งตำแหน่งได้แต่ก็ยังไม่มีความรู้มากพอที่จะช่วยก็เลยไม่ได้ช่วย เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราบอกว่าสร้างทีมเพื่อส่งลงไปช่วย แต่ทีมเองก็ยังไม่มีความรู้ในการที่จะเข้าไปช่วย มันก็เลยทำให้กลไกตรงนี้เดินต่อไปไม่ได้ (พ.ต.อ. นิเวศน์ อากาศสิน, สัมภาษณ์)

อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการสร้างกองบัญชาการขึ้นมาใหม่เพื่อช่วยสนับสนุนการของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานทางด้านนี้ รวมทั้งประชาชนที่ประสบกับปัญหา

คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี นับวันจะเพิ่มมากขึ้น ซับซ้อนขึ้น รุนแรงมากขึ้น นี่ก็เป็นที่มาที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำลังเสนอที่จะปรับโครงสร้าง โดยสร้างกองบัญชาการขึ้นมาใหม่ตัวหนึ่งที่เรียกว่า “กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” หรือ สอท. แล้วก็เอากลุ่มคนประมาณ 1,700-1,800 คนที่เป็นทางเทคโนโลยีจะลงไปช่วย เจ้าหน้าที่ที่กระจายอยู่ตามภาคอยู่แล้วมาสังกัดกับกองบัญชาการใหม่ แล้วกองบัญชาการใหม่ก็จะมีการจัดเทรนนิ่งคนพวกนี้แล้วก็จะมีการควบคุมให้องค์ความรู้แล้วก็จะไปดำเนินการร่วมกัน เพราะฉะนั้นหลักการตัวใหม่ที่จะใช้แก้ปัญหาก็คือสถานีตำรวจทั่วประเทศยังเป็นจุดรับผิดชอบเหมือนเดิม เวลานั้นมีคดีที่ไม่ซับซ้อน เช่น คดีที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายคนเดียว คดีที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายในพื้นที่อื่น ๆ เขาก็ต้องเป็นคนรับผิดชอบตามโรงพักทั่วประเทศ ในฐานะที่เป็นหน่วยบริการประชาชน แต่ถ้าเขาไม่มีความรู้เขาก็สามารถโทรเข้ามาที่กองบัญชาการ สอท. กองบัญชาการ สอท. ก็จะมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ตามโครงสร้างใหม่ เจ้าหน้าที่ตรงนี้จะเข้าไปช่วยเหลือ ในเรื่องคดีแล้วว่าคุณจะต้องขอข้อมูลอะไร สอบปากคำแบบไหน อะไรยังไง เป็นไกด์ไลน์ให้ เป็นพีลีย์ให้ ขอข้อมูลจากผู้ให้บริการเป็นแบบนี้ 1/2/3/4 ขอเอกสารแบบนี้ 1/2/3/4 ขออะไรยังไงบ้าง ถ้าไม่รู้จักก็มีเบอร์ มีอะไรช่วยประสานให้ เขียน

รายงานให้ เพื่อจะใช้มือของเขาในการดำเนินการในเรื่องของเปเปอร์เวิร์ก (Paper Work) เอกสารที่จะต้องพิมพ์มันจะมีค่อนข้างเยอะประมาณ 80% ดังนั้นถ้ามีลักษณะนี้เขาก็จะสามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ทั่วประเทศ แต่ถ้าคิดที่มันมีความซับซ้อน เช่น ผู้เสียหายหลายคนมีความเกี่ยวข้องกับคดีหลายพื้นที่ทั่วประเทศ กองบัญชาการก็จะรับโอนคดีตรงนี้มาดำเนินการให้ แล้วก็ประสานทีมงาน หน่วยงานในการรวบรวมพยานหลักฐานทั่วประเทศ นี่ก็จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภาวสิน, สัมภาษณ์)

ขณะเดียวกัน กองบัญชาการที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่นี้ จะมีความทันสมัยและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและทันที่

กองบัญชาการนี้ก็จะมีความเทคนิคขึ้นมาอีกกองบังคับการหนึ่ง ซึ่งจะโอนกองสนับสนุนทางเทคโนโลยี ที่ผมอยู่ในปัจจุบัน โอนภารกิจไป 2 กองกำกับ การมีหน่วยงานตรวจสอบวิเคราะห์การกระทำผิดทางเทคโนโลยีและหน่วยงานในเรื่องของความมั่นคงปลอดภัย ก็โอนไปอยู่ในกองเทคนิคของหน่วยงานใหม่ เพื่อที่จะช่วยสนับสนุนงานทางเทคนิคตรงจุดนี้ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็จะมีงานการตรวจพิสูจน์หลักฐานการกระทำผิดทางดิจิทัล (Digital) มีเรื่องของการประสานงานเพื่อที่จะช่วยการวิเคราะห์ในเรื่องของข้อมูล การสืบสวนสอบสวนทางเทคนิคให้มีประสิทธิภาพ ทำคดีที่มีความซับซ้อนที่เราอาจจะยังไม่ค่อยได้ทำ เช่น คดีที่มันเกิดขึ้นใน Dark Web อะไรพวกนี้ หรือพวกที่ใช้ คริปโต เคอเรนซี (Crypto Currency) ที่ต้องใช้ความรู้เชิงลึกมากยิ่งขึ้น ซึ่งกองใหม่ตรงนี้ ที่เป็นทางเทคนิคตรงนี้คือเขาจะไม่ได้มีอำนาจในการจับกุมแต่เขาจะเน้นในเรื่องทางเทคนิคและทางวิชาการ ช่วยสนับสนุน แต่เวลาจับกุมก็จะมีทีมที่กระจายอยู่ตามภาคเข้าไปสืบสวนจับกุม ตรงนี้หลังจากที่มีการตั้งกองบัญชาการใหม่มันจะมีการแจ้งเวียนไปให้รู้ว่าพอมีหน่วยใหม่ขึ้นมาคุณไม่ต้องส่งข้อมูลไปตรงหน่วยเก่าแล้วนะ เพราะตรงนี้ถูกโอนไปตรงนั้น การทำงานต้องมีหลักการ 1-2-3-4 ทำอย่างไร (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภาวสิน, สัมภาษณ์)

ขณะนี้ กองบัญชาการสืบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กำลังอยู่ในระหว่างเตรียมการ โดยกองนี้จะเป็นการแยกหน้าที่กับหน่วยปฏิบัติการอย่างชัดเจน

หน่วยงานที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีจะมีการแบ่งแยกงาน คือหลังจากที่มีกองเกิดใหม่ สถานีตำรวจทั่วประเทศพอมีคดีที่ไม่ซับซ้อน กองบัญชาการใหม่หรือที่เรียกว่า “กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” (บช. สอท.) ก็จะช่วยเหลือให้แล้วก็รับคดีให้ เองง่าย ๆ ว่า กองบัญชาการใหม่คอยดูแลอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเป็นหลัก ในขณะที่ ปอท. เดิมที่เคยทำคดีพวกนี้ก็ยังคงมีอำนาจทำอยู่ เพราะว่าในช่วงที่เปลี่ยนผ่านนี้ ถ้าไม่มีใครรับผิดชอบมันก็จะหายไปเลย เขาก็ต้องช่วยรับผิดชอบจนกว่ากองบัญชาการใหม่จะตั้งตัวได้ หลังจากนั้น ปอท. ก็จะไปทำงานสนับสนุนให้กับหน่วยงานที่อยู่ในกองบัญชาการ หมายถึงคดีที่มีความซับซ้อน เช่น กองปราบ

เรื่องป่าไม้ เรื่องคุ้มครองผู้บริโภค อะไรต่าง ๆ ซึ่งเขาจะมีของเขาอยู่แล้ว เขาก็จะไปสนับสนุนตรงนี้ให้กับแต่ละกองบังคับการต่าง ๆ ที่เขาดูแลอยู่ โดยที่กองบังคับการใหม่ก็ไม่ต้องไปช่วยที่ บชก. แล้วเพราะเขามีของเขาเองแล้ว ในส่วนกองพิสูจน์หลักฐานก็เป็นหน่วยงานเดิมของเขาอยู่แล้ว ในการรับของกลางมาตรวจพิสูจน์หลักฐานทางคดีดิจิทัล ในส่วนของกองบัญชาการใหม่ก็มีการตรวจสอบพยานทางดิจิทัลด้วย ถามว่าซ้ำซ้อนกันไหม มันก็มีความซ้ำซ้อนกันบ้าง ก็คือเราพยายามเน้นภารกิจที่ต้องใช้ความสามารถมากกว่าปกติ เราถึงจะทำ เช่น คดีที่ต้องมีการกู้ข้อมูลจากภาพในกล้องวงจรปิด ไปกู้ขึ้นมา ที่ปกติทางกองพิสูจน์หลักฐานเองเขาไม่ได้ทำ อันนี้เราจะไปเน้นทำในภารกิจต่าง ๆ หรือ ในกรณีที่พยานหลักฐานมันไม่สามารถส่งมาให้ตรวจได้ เป็นเครื่อง Server ขนาดใหญ่ ต้องไปที่เกิดเหตุแล้วไปคัดข้อมูลมา ไปปิดก็ไม่ได้ ซึ่งถ้าไม่มีหน่วยตรงนี้กองพิสูจน์หลักฐานเองก็ทำไม่ได้ มันก็จะเกิดปัญหา ดังนั้นมันก็จะมีการทับซ้อนกันบ้าง การที่จะให้แยกจากกันเด็ดขาดแล้วมันมีช่องว่างก็ไม่ได้ มันจะมีปัญหา แล้วหลังจากที่เรามีศักยภาพในการทำเรื่องพวกนี้ให้มีความก้าวหน้า เราก็จะถ่ายโอนองค์ความรู้นี้ไปให้กองพิสูจน์หลักฐานเพื่อให้เขาทำได้ มันเหมือนกับค่อย ๆ ดึงกันขึ้นมา แต่ในขณะที่เดียวกันมันก็มีกองกำกับที่ทำหน้าที่ในเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมด้วย ซึ่งสมัยก่อนเราไม่มี กองกำกับการทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม มันก็จะมีเรื่องของการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีภารกิจที่ต้องทำ แล้วก็จะมีภารกิจหลักอีกตัวก็คือสร้างความตระหนักให้กับประชาชนว่าจะป้องกันตัวเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อได้อย่างไร ตรงนี้ก็จะทำให้ประชาชนรู้ว่าถ้าไม่อยากจะตกเป็นเหยื่อคุณต้องปฏิบัติตัวอย่างไร มันก็จะแก้ปัญหาได้ตรงในขณะที่เดียวกันก็คือ นอกจากแนะนำแล้ว เรายังพยายามคุยกับพวกผู้ให้บริการว่าทำอะไรมันถึงจะแก้ปัญหาเรื่องพวกนี้ได้ อย่างที่ผมบอกในเบื้องต้นว่ามีการส่ง SMS ปลอมมาได้ จริง ๆ แล้วถ้าผู้ให้บริการเขาตรวจพิสูจน์นิดนึงว่าข้อมูลที่ส่งมานี้มาจากอินเทอร์เน็ตมาจากต่างประเทศ แล้วไปยอมให้มันโชว์มาเป็นเบอร์นี้ได้ยังไง ทำไมไม่เขียนอะไรสักอย่างให้รู้ว่าเบอร์นี้มาจากอินเทอร์เน็ตนะ หรือคดลิ่งค์ที่แนบมากับอีเมล อันนี้เป็นสิ่งที่เราต้องบอกกับประชาชนว่าเวลาได้รับลิงค์มาจากคนแปลกหน้าอย่าเพิ่งไปกดหรือทำอะไรพวกนี้ หรือไฟล์แนบที่ส่งมาทางอีเมลไปเปิดดูติดไวรัสเขาก็ขโมยข้อมูลเราได้ พอเรามีเคสเข้ามา เราก็เรียนรู้ว่าเคสนี้เกิดขึ้นมาอย่างไร แนวทางในการป้องกันจะเป็นอย่างไร ตำรวจจะต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้น ทำอย่างไรไม่ให้คนตกเป็นเหยื่อไม่ใช่พอตกเป็นเหยื่อแล้วค่อยไปทำคดีให้เขาซึ่งมันก็ไม่ค่อยตอบโจทย์อันนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่เราจะดำเนินการต่อไป แล้วมันก็จะมีการทำเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ที่เรามีกฎหมายออกมา เป็นตัวที่คอยเฝ้าดูว่าโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี มีการถูกโจมตีไหม คือเราโฟกัสในงานของตำรวจเป็นหลักก่อน ถ้าเราถูกโจมตีเราสามารถเข้าไปดูพยานหลักฐาน ทำให้มันกลับมาเป็น

เหมือนเดิม แล้วก็ตามตัวคนร้ายได้ หน่วยงานที่เกิดเรื่องแบบนี้มาเราก็พร้อมที่จะเข้าไปสนับสนุนเขา ช่วยเหลือเขา (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภิวาทิน, สัมภาษณ์)

ขณะที่ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งในการทำคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศคือเรื่องของข้อกฎหมาย

พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ถามว่ามีอุปสรรคเยอะไหม มีเยอะมาก แน่นนอนเวลาร่างกฎหมายเขาต้องเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไป เพียงแต่ข้อเสนอของเราเขาอาจจะไม่ได้ดำเนินการตามที่เราสอน เพราะเขาก็มองในมุมของเขาว่าตำรวจต้องการอำนาจ แต่เขาต้องการที่จะคานอำนาจ ก็เลยไม่ให้อำนาจตรงนั้น เพราะฉะนั้นถามว่าการทำงานยากไหม มันก็ทำงานยาก แล้วหลักการสำคัญคือเราไม่ได้ดูแลปัญหาทั้งระบบ มีปัญหาอะไรเราก็แก้ทีละเปาะ ทีละเปาะ ยกตัวอย่างการขอข้อมูลจากผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตหรือที่เราเรียกว่า ISP ตัว พ.ร.บ.คอมฯ มีกำหนดเอาไว้ ที่บอกว่าต้องมีการเก็บข้อมูลจราจรทางคอมฯ ใครเป็นผู้ให้บริการ ต้องมีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้บริการไว้ไม่น้อยกว่า 90 วัน ถ้าจำเป็นก็ขอขยายได้ไม่เกิน 2 ปี เก็บแค่ไหนกฎหมายก็เขียนไว้ในวรรค 2 ว่า เก็บเท่าที่จำเป็น แต่ให้ระบุตัวตนให้ได้แล้วกัน คุณนี่คือกฎหมายกำหนดไว้ ปัญหาก็คือว่าพอกฎหมายเขียนไว้แค่นี้ คือเขียนหลักไว้ให้ ทางกระทรวงดิจิทัลก็จะมาออกกฎกระทรวงฯ หรือมาออกประกาศ ก็จะเขียนไว้ว่าต้องเก็บ ล็อกไฟล์ (Log File) แบบไหนอะไรยังไงเต็มไปหมดเลย คราวนี้หลักการตัวนี้กับ ล็อกไฟล์ (Log File) ที่ประกาศออกมา มันไม่สอดคล้องกัน ประกาศที่เขียนมาต้องเก็บ 1-2-3-4-5 เต็มไปหมด แล้วเขาก็บ่นว่ามันเป็นภาระเพราะเยอะมาก แล้วก็มีการจ่ายเต็มไปหมด เก็บแล้วยังมีการจ่ายเยอะแยะเต็มไปหมดถามยังไม่สามารถทำได้ตามที่ พ.ร.บ. กำหนด พ.ร.บ. เขียนว่าเก็บเท่าที่จำเป็นแต่ระบุตัวตนให้ได้แล้วกัน คุณจะเก็บยังไงก็ได้ แต่กฎกระทรวงหรือประกาศนี้เก็บเยอะแต่ก็ยังไม่ระบุตัวตนไม่ได้มันก็เลยเกิดปัญหาขึ้น พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ถามว่าโอเคไหม กฎหมายแม่โอเคนะ แต่ตัวที่มาเขียนนี้มันไม่โอเค แล้วการบังคับใช้กฎหมายก็ไม่โอเค ในเมื่อเราขอข้อมูลจากผู้ให้บริการ แล้วผู้ให้บริการตอบมาว่าไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นใครใช้ แสดงว่าเขาทำผิด เขาจะต้องมีโทษปรับไม่เกิน ห้าแสนบาทต่อครั้ง แต่กลไกตัวนี้ไม่เคยถูกใช้ดำเนินคดีกับผู้ให้บริการ ก็เกิดปรากฏการณ์ที่ว่าถ้ามันไม่ต้องเก็บก็ได้ก็ไม่มีใครดำเนินคดี ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ร้านกาแฟก็ไม่มีใครเก็บ นี่คือการที่กฎหมายเขียนไว้แต่เราไม่บังคับใช้กฎหมายตามที่กำหนดเขียนไว้ ปัญหาคือเราขาดกลไกที่เข้มแข็งในการที่จะกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาของประเทศไทยคือการสร้างกลไกมาควบคุมกลไกตัวนี้ ทุกเรื่องไม่ใช่เฉพาะเรื่องนี้ เองอย่างที่เราเห็นกันชัด ๆ ห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ สูบก็ไม่มีใครจับ ขับรถย้อนศร อ้าวไม่มีใครจับ ใคร ๆ เขาก็ทำกันแบบนี้ เพราะฉะนั้นปัญหาของประเทศไทยคือเราปรับตัวช้ามาก เราต้องรอให้เบอร์หนึ่งเป็นคนสั่งเราถึงจะทำ (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภิวาทิน, สัมภาษณ์)

ส่วนตัวคิดว่าปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของบ้านเรายังไม่มีความเป็นระบบโดยเฉพาะในการนำมาใช้และขาดระบบการตรวจสอบอย่างจริงจัง

กลไกการบังคับใช้กฎหมายทำไงให้เป็นระบบไม่ขึ้นกับตัวคน เราต้องห้ามอ้างว่าเพราะคนนี่เพิ่งย้ายมาใหม่เลยทำไม่ได้ เพราะกฎหมายเขียนไว้อยู่แล้วว่าหน้าที่ของคุณคืออะไร ก่อนที่คุณจะมาคุณต้องรู้อยู่แล้วว่าหน้าที่ของคุณคืออะไร ถ้าคุณไม่รู้คุณต้องดูคลิป ดูวิดีโอ ดูอะไรต่าง ๆ ว่าหน้าที่ของคุณต้องทำอะไรอะไร นี่คือมาตรฐานของประเทศไทยที่เราต้องทำให้ได้ว่าต้องเป็นแบบนี้ ปัญหาของประเทศไทยคือกลไกการตรวจสอบไม่มี ถามว่า 7/11 เวลาเราไปซื้อของ ทำไมเขาต้องถามเราทุกครั้งหลังจากที่เราจ่ายเงิน จะรับตรงนี่เพิ่มใหม่ จะซื้อซาลาเปา เพิ่มใหม่ ทำไมทุกคนทำเหมือนกันหมด เพราะเขามีการตรวจสอบ เพราะเขามีการส่งคนสุ่มไปเป็นลูกค้า เขามี Spy ในการเข้าไปซื้อสินค้า แล้วเขาไม่บอกด้วยนะเขาคือใคร เขาก็เป็นลูกค้าคนหนึ่ง ผมมองว่าประเทศเป็นของประชาชน ดังนั้นถ้าประเทศเป็นของประชาชนเราต้องสร้างกลไก เราต้องสร้างระบบผมอยากจะตรวจสอบหน่วยงานไหน ผมก็ไปลงทะเบียนเพื่อที่จะไปตรวจสอบได้เลยว่า ISOP หรือมาตรฐานคุณเป็นอย่างไร แล้วผมก็สามารถรายงานเข้าไปได้ (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภิวาติน, สัมภาษณ์)

ดังนั้นในการจะแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องแก้ทั้งระบบ โดยเฉพาะทางด้านนโยบาย โดยผู้มีอำนาจจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

การแก้ปัญหอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ต้องแก้ทั้งระบบ แล้วการแก้ทั้งระบบ ต้องบอกว่าลำพังเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการไม่เพียงพอที่จะเข้าไปแก้ระบบนโยบาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องให้ระดับผู้ใหญ่มาเป็นหัว ต้องให้ระดับรอง ผบ.ตร. มาเป็นหัว ต้องมีการตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อกำกับดูแลเรื่องนี้อย่างเดียว เรื่องระบบอะไรต่าง ๆ ผมเคยช่วยคดีบางคดี ที่หลอกให้โอนเงินเข้าไป แล้วพอเราไปติดต่อธนาคารเพื่อขออายัดเงินในบัญชีของคนร้าย โดยเอาหนังสือจากพนักงานสอบสวนส่งไปให้เรียบร้อย ใช้เวลาประมาณ 3 วัน เงินก็ไปหมดแล้ว ถามว่ากลไกง่าย ๆ พวกนี้เรายังไม่สามารถทำอะไรได้เลย การจะแก้ไขปัญหา เราจะปล่อยให้เด็กระดับล่างแก้ปัญหาไม่ได้ เรื่องพวกนี้ต้องมีการรวบรวมปัญหามาจากหน่วยต่าง ๆ แล้วก็ระดับผู้ใหญ่ก็ต้องมาสะท้อนปัญหาว่าเราจะแก้ปัญหายังไง คือน่าจะต้องมีระดับผู้ใหญ่มาเป็นคณะทำงานเพื่อทำเรื่องพวกนี้โดยตลอด แล้วก็ไม่ใช่มีแค่เรื่องนี้เรื่องเดียวมันยังมีเรื่องอื่น ๆ อีก แล้วการแก้ปัญหามันต้องค่อย ๆ ใช้เวลาในการออกแบบในการที่จะทำให้มันเข้มแข็ง มีการตรวจสอบ ต้องคิดว่าองค์กรต้องทำให้ได้เหมือนร่างกายในตัวเรา ปัญหาที่ผมพูดให้ฟัง มีตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง มันมีปัญหากทุกจุด แล้วถามว่าการแก้ปัญหายากไหม ยากแต่เราก็ต้องแก้ เราทำได้แค่ไหนก็ดีกว่าไม่ทำ การมีกองใหม่อย่างน้อย ๆ มันมีกระบอกเสียง ส่วนตัวผมรู้ปัญหาก่อนข้างเยอะ แต่เรายังไม่สามารถแก้ปัญหาคาด

ผู้ใหญ่ที่จะมาช่วยสนับสนุนในการที่จะแก้ปัญหา จนกว่ามันจะมีประเด็นร้อนขึ้นมาในสังคม (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภากาสิโน, สัมภาษณ์) ซึ่งการแก้ไขปัญหายาภายในของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คนที่มีความรู้ในการแก้ไขปัญหาและคนที่มีอำนาจในการตัดสินใจแก้ปัญหามันต้องไปด้วยกัน เราอาจจะไม่ได้มาฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ที่เขาสัมผัสปัญหาเราก็เลยไม่รู้ เราขาดกลไกในการติดต่อแบบสองทาง ภายในหน่วยงานตัวเอง สั่งมาอย่างเดียวทำได้แค่นั้น แต่เวลาเขาเจอปัญหาเขาจะรายงานใคร รายงานระดับผู้กำกับ ผู้กำกับก็จะอยู่ตรงนั้นแก้ไขด้วยตัวเอง แล้วก็หายไป ผู้ใหญ่ไม่ได้รับทราบปัญหาที่แท้จริง เพราะฉะนั้นถ้ามันมีการฟีดข้อมูลว่าปัญหาที่แท้จริงทำมันทำงานไม่ได้เพราะ 1-2-3-4-5 ผู้ใหญ่ก็มานั่งประชุมดู โอเคแก้ปัญหาดังนี้ไม่ได้ จะแก้ปัญหาดังนี้ยังไง กลไกที่สำนักงานตำรวจฯ ทำตอนนี้ประชุมทุกวัน แต่เป็นแค่สั่งการว่าคดีนี้ที่เกิดขึ้นจะต้องไปเร่งรัดอย่างไร 1-2-3-4-5 นี่คือสิ่งที่เราทำ ถามว่าดีไหม ก็ดี แต่ก็ต้องมีอีกชุดหนึ่งที่มาดูกลไกแล้วทำไมมันถึงเกิดปัญหาซ้ำซากแบบนี้ มันจะแก้ปัญหาดังนี้อย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดไม่ใช่สั่งการเฉพาะเรื่องคดีเพียงอย่างเดียว เรามีแต่รับเรื่องร้องเรียนของประชาชนแต่เราไม่มีช่องทางให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ร้องเรียนมาว่าเขาเจอปัญหาอะไร เขาจะแก้ปัญหามาอย่างไร เราแก้ปัญหามาประชาชน แต่ไม่ได้ดูปัญหาของตัวเอง คือมันไม่มีช่องทางให้เขาบ่นบ้างเวลาเขาเจอปัญหาอะไร ปัญหามันถูกหมักหมมใส่ไว้ได้พรม ใครที่รายงานปัญหาคือตัวปัญหา เพราะฉะนั้นต้องเปลี่ยนวิธีคิด ถ้าเราจะแก้ปัญหาดังนี้ เราต้องเข้าใจว่าปัญหาที่แท้จริง (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภากาสิโน, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ในการจะแก้ไขปัญหาก็ให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยการตรวจสอบ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและจริงจัง

วิธีการคิดของเราคือคิดแค่ทำอย่างไรให้มันเดินได้ แล้วก็ให้มันเดินไปตามยถากรรมแต่เราไม่ได้คิดว่าระบบที่มันเกิดขึ้นมันจะต้องเดินยังไง มันต้องมีกลไกการตรวจสอบยังไงให้มันไม่ไปนอกกรอบนอกทาง เราไม่ได้คิดประเด็นพวกนี้ เราให้คนตัดสินใจมากจนเกินไป พอใช้คนตัดสินใจก็คือปัญหา ใช้อำนาจตามอำเภอใจ แล้วส่วนมากเวลาประชาชนเดือดร้อนก็จะคิดถึงตำรวจ เพราะฉะนั้นบางเรื่องอาจจะไม่ใช่หน้าที่โดยตรงแต่ก็ต้องแก้ปัญหามาให้เพื่อช่วยไม่ให้มันเกิดปัญหา แล้วถ้าเรามีกฎหมายเราต้องเอาจริงเอาจังกับกฎหมาย ถ้าคิดว่าหยวน ๆ ก็เอากฎหมายออก เอาออกไปเลย หมายความว่าถ้าทุกคนมองว่าหยวน ๆ นะ อย่าให้มีกฎหมายเอาออกไปเลย ถ้าคุณคิดว่าประเทศไทยมีกฎหมายแล้วก็หยวน ๆ เอาออกไปให้หมด จักรยานยนต์ห้ามขี่ย้อนศร เอาออกไปให้หมดเลยถ้าคิดจะไม่จับ ประเทศไทยรับได้ตายช่างมันดีกว่ากันไป เราก็ต้องคุยกันแบบนี้ ด่ากันทางนี้ไม่ต้องผิดกฎหมายถ้าทุกคนบอกว่าด่ากันแล้วหยวน ๆ ก็เอากฎหมายออกไปเลย ไม่ต้องมีให้มันเป็นความผิด แต่ถามว่าเราจะเอาอย่างไรกับประเทศไทยจะเอาอย่างไรเราก็ต้องเด็ดขาดกับตรงนั้น ถ้าเราไม่มีกลไกใน

การขับเคลื่อนเพื่อที่จะให้มันเป็นไปตามกฎหมาย เราสร้างกฎหมายเต็มไปหมดแต่เราไม่มีกลไกการบังคับใช้ ตรวจสอบบังคับใช้กฎหมายสำคัญ เพราะฉะนั้นถามว่าปัญหาของประเทศไทยคืออะไร กฎหมายเยอะไหม เยอะ สุดท้ายก็คือปล่อยให้มันเป็นไปตามยถากรรม (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภิวาสิน, สัมภาษณ์)

รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหา

ส่วนหนึ่งผมก็อยากเสนอในเมื่อเราต้องเจอกับปัญหาเทคโนโลยีเราก็น่าจะเอาเทคโนโลยีเข้ามาแก้ปัญหาให้เรา การขอข้อมูลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต หรืออะไรต่าง ๆ หรือการอายัดเงินในบัญชี แทนที่เราจะทำหนังสือไป เราก็ต้องทำเป็นแอปพลิเคชัน ส่งข้อมูลไปด้วยความรวดเร็ว คุณไม่ตอบกลับมามันก็จะมีการบันทึกเป็นหลักฐานไว้ แล้วถ้าคุณไม่ตอบมาจำนวนเยอะ ๆ ตรงนี้มันก็จะ เป็นหลักฐานในการที่คุณไม่ปฏิบัติตาม คุณไม่ให้ความร่วมมือภาครัฐ ตามกฎหมาย เวลาจะไปต่อ ไปอนุญาตก็อาจจะ ต้องมาพิจารณากันใหม่ หรืออาจจะยกเลิกเพิกถอนในอนุญาต ไม่งั้นมันก็ไม่ มีอำนาจในการต่อรอง (พ.ต.อ. นิเวศน์ อภิวาสิน, สัมภาษณ์)

3) พ.ต.อ. ดร.ศิริวัฒน์ ดีพอ รองผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

ด้วยประสบการณ์การทำงานด้านการปราบปรามการกระทำความผิดทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ มองว่ารูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี แบ่งได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ๆ

หลัก ๆ การกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี ถ้าเอาคดีเทคโนโลยีบ้านเรานะ ผมแบ่งเป็น 3 เสียละกัน 1) เสียระบบ ในที่นี้คือการแฮก (Hack) การเข้าถึงข้อมูลโดยมิชอบ การเข้าถึงระบบ โดยมิชอบ 2) เสียเงิน (Money) ก็จะเป็นการฉ้อโกงออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อของขายของ หรือ หลอกให้ร่วมลงทุน ที่กระทำผ่านอินเทอร์เน็ต ผ่าน Social Media 3) เสียเนื้อหา(Content) ก็จะเป็น การนำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จ ในลักษณะต่าง ๆ เป็นข้อมูลอันเป็นความผิด เช่น การทำให้ประชาชน ตื่นตระหนกหรือเฟคนิวส์ (Fake News) อะไรพวกนี้ รวมถึง ลามก อนาจาร เว็บโป๊ หรือการส่งต่อ ข้อมูลที่เป็นความผิดทางพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์หรือการตัดต่อภาพ ง่าย ๆ คือนำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จ เพื่อทำให้ผู้อื่นเสียหาย หลัก ๆ ก็จะมีอยู่ 3 อันนี้ (พ.ต.อ. ดร.ศิริวัฒน์ ดีพอ, สัมภาษณ์)

ซึ่งรูปแบบอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีการปรับตัวตามเทคโนโลยีที่ เปลี่ยนแปลงไป

รูปแบบอาชญากรรมก็มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นนะ เพราะเทคโนโลยีก็มีการปรับตัวขึ้น ด้วยความ ที่เทคโนโลยีมันก็ปรับตัวขึ้น โจรหรืออาชญากรทางไซเบอร์ก็มีการปรับตัวขึ้นเหมือนกัน เช่นการ ปิดบังตัวตนทำได้มากขึ้นการเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ มีการสอนกันนะ ในสื่อต่าง ๆ ในยูทูป เลยทำให้

มันเก่งขึ้น แล้วยิ่งต่อมามีเรื่อง คริปโท เคอร์เรนซี (Crypto currency) มันทำให้เรื่องโกงธรรมดาที่จะ มีร่องรอยให้เราตาม เช่น โกงเสร็จก็เอาเข้าไปบัญชีธนาคาร ไปเข้านู่นเข้านี่ ปัจจุบันก็พัฒนาไปที่ การเก็บไว้ในคริปโท เคอร์เรนซี (Crypto currency) ซึ่งมันตามยากมาก เพราะมันเป็นบล็อกเชน (Block chain) มันจะหายไปร่องรอยไปเลย (พ.ต.อ. ดร.ศิริวัฒน์ ดีพอ, สัมภาษณ์)

การดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเรื่องที่ต้อง ประสานความร่วมมือกันระหว่างส่วนกลางและสำนักงานตำรวจภูธรในจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้ง พนักงานสอบสวนในพื้นที่

การสืบสวนมันอาจจะยากขึ้น แต่จริง ๆ มันเหมือนกัน เราต้องมองก่อน สตรีท โคร้ม (Street Crime) เป็นเรื่องของกายภาพ เช่น การทำมันจะมีร่องรอยในที่เกิดเหตุ เช่น มันอาจจะมียอย เลือด มีรอยเท้า มีวงจรปิด แต่พอเป็น ไซเบอร์ โคร้ม (Cyber Crime) คุณไม่จำเป็นต้องมาปรากฏตัว ในที่เกิดเหตุ อยู่ที่ไหนคุณก็ทำได้ แล้วมันไม่มี DNA ไม่มีเส้นขน ไม่มีรอยเลือด ไม่มีอะไร ใด ๆ ในที่เกิดเหตุแต่ก็ต้องมีร่องรอยอื่น เช่นถ้าเขาหกรอกขายของก็ต้องไปดูบัญชี ถ้าตัวอย่างเดียวก็ต้องดู อวตารหรือไม่อวตาร ถ้าอวตาร อวตารยังงั้นหรือว่าไปเอารูปคนอื่นมา อะไรแบบนี้มันต้องไปให้สุด ถ้ามั่วเมื่อก่อนยังสืบได้เลย ทางกายภาพก็ไล่ไปเอานั่นเอานี่ เอาเลือดเอาเส้นขน ตรวจสอบดีเอ็นเอ แต่ทำไมพอมาเป็นเรื่องนี้ถึงบอกทำไม่ได้ ถึงบอกว่า มุมมองผมนะพนักงานสอบสวนกับพนักงาน สืบสวนคุณควรจะไปคู่กัน การโอนเงินเข้าบัญชีขายของ ร้อยเวรตำราเดียวกันหมดอย่างน้อยคุณ ทำอะไรกับเรื่องนี้หรือยัง เพราะอย่าลืมน่าอาชญากรรมมันมีร่องรอย ยกเว้นว่าร่องรอยนั้นเราตาม มันไม่ได้เลย เช่น คดีนั้นมันอาจจะมิแค่ ไอพี มันอาจจะมิแค่ เฟซบุ๊ก และแถมเป็นอวตารเราอาจจะ ค้นก็ได้ แต่ในเมื่อมันมีร่องรอยไม่ว่าจะไปในทางบัญชีหรือไปในทาง E-money E-wallet ซึ่งสุดท้าย คนที่เป็นผู้ทำจริง ๆ คือคนที่เอาเงินออกจากระบบ แม้จะเป็นการไปซื้อบัญชีมา ตอนนี้อย่าบอก ว่า มันเยอะ สมัยก่อน สตรีท โคร้ม (Street Crime) ทำได้ทีละไม่กี่ราย แต่ตอนนี้ขายของออนไลน์วันหนึ่ง กดไปแล้ว 40-50 ราย เมื่อดิ้นจับฉลากได้ ไอ โฟนใหม่มาแต่ใช้ไม่เป็นขอขายครึ่งราคา บางคนก็โอน ๆ แล้วก็ปิดหนี ทักษะหรือ Skill ในการติดตาม อีกส่วนหนึ่งคือร่องรอยในการติดตาม ปัจจุบันโซเชียล มีเดีย (Social Media) ทุกแพลตฟอร์ม (Platform) มันลงทะเบียนด้วยอีเมล (Email) ในการที่จะได้ บัญชีมา ส่วนคุณจะไปเอารูปใครมา เอาหน้าใครมา ทำได้ไหม ทำได้ คังนั้นอันนี้สามารถเอาไปทำ ได้ สามสี่เลย มันก็เอาไปแสดเขา โกง เอาไปค่า พอจะไปตามมันก็ปิด เนื่องจากโซเชียล มีเดีย (Social Media) จะมีลักษณะอย่างนี้คนที่เขาเอา โซเชียล มีเดีย (Social Media) มากระทำความผิด เพราะว่ามันเป็นอวตาร พอได้ตั้งค์แล้ว ค่าเขาสำเร็จแล้ว มันก็ลบบัญชีทิ้งไป แต่ผมก็บอกว่ามันต้อง มีร่องรอย เช่น ถ้ามันเป็นอวตารจริงแต่มันไปหลอกขายของ มันก็ต้องมีบัญชีให้ตาม ทีนี้ถามว่า ซิมโทรศัพท์มือถือ สมัยก่อนไม่ต้องลงทะเบียนก็เอาไปทำระเบิด พอตอนนี้ต้องลงทะเบียนก็หายไป

เลขนะ ดังนั้นทางแก้ก็คือ ต้องลงทะเบียน แต่เพราะมันกระทบ Social Media เลยยังไม่มีการลงทะเบียน แล้วแต่ละแพลตฟอร์มนโยบายก็จะต่างกัน เช่น Facebook ถ้าเป็นเรื่องเด็ก เรื่องสตรี เรื่องยาเสพติด เรื่องก่อการร้าย ให้ความร่วมมือหมดเลย แต่บางเรื่องก็ไม่ให้ คืออันนี้มันเป็นไปตาม Community เป็นนโยบายของเขา ขณะที่ยูทูป คือกูเกิ้ลให้ ได้เอกสาร แต่เจอวีเค (VK) ของรัสเซียไม่เอาอะไรเลย (VK จะเหมือน Twister) ภาพลามกภาพอะไรมาหมด ผมถึงบอกรุ่นว่าต้องตาม แล้วก็บอกว่าเอ๊ยไม่ได้ แล้วก็เข้าไปที่ศูนย์ราชการ แล้วถามว่า ปอท. เป็นหน่วยงานสนับสนุน ไม่ใช่หน่วยงานหลัก ร้อยเวรเราก็มีไม่ถึง 10 คน แล้วมาที่วันละ 30 สิบ เราก็ทำไม่ไหวเหมือนกัน (พ.ต.อ. ดร.ศิริวัฒน์ ดีพอ, สัมภาษณ์)

สถานีตำรวจมีหน้าที่หลักในการให้บริการประชาชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาการให้บริการเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากคดีเทคโนโลยีสารสนเทศ

กฎหมาย ป.วิอาญา มาตรา 18-19 เหตุอันไหนเกิดขึ้นก่อน เพราะฉะนั้น 1. ประชาชนไปแจ้งความ พอช้า ย่อมมา ปอท. ดีกว่าแต่ว่ามันเคยมีการแจ้งความแล้วผมก็ต้องส่งกลับไป เพราะคุณต้องทำต่อไป 2. ปอท. ทำเฉพาะข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ การด่ากันมันเป็น ป.อาญา เพราะฉะนั้นแจ้งความผมก็ต้องส่งให้ท้องที่ทำเพราะผมไม่มีอำนาจทำ อีกอันคือรับคดีแล้ว ทำหนังสือถามมาส่วนใหญ่จะถามว่าเฟชบุ๊ก นี้เป็นใคร หรือ ถาม IP บางทีเราก็หาไม่เจอเหมือนกันเราก็ต้องตอบไปว่าหาไม่เจอ แต่ทำไมสืบของ คือตำราเดียวกันอะไรที่มันไม่ยุ่งยากมันก็ควรสืบได้ คดีเทคโนโลยีการจะให้ผู้เสียหายมา ปอท. อย่างเดียวกันก็ไม่ไหว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็พยายามที่จะกระจายความรู้ความเข้าใจ เปิดกองกำกับการใหม่รู้สึกจะเป็นกองกำกับการ 4 ทุกกองบัญชาการ จะมีกองที่ทำหน้าที่สอบสวนคดีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีอะไรพวกนี้ เพื่อที่จะให้ครอบคลุมไปทั่วประเทศ แต่ปัญหาคือเวลาคนมาแจ้งความ ตัวพนักงานสอบสวนเองไม่รู้จริง ๆ กับต้องการจะโยน เอ๊ยคดีแบบนี้ต้องมา ปอท. อย่างบางทีเขาอยู่ภาคใหญ่ เชียงใหม่ พะเยา อะไรอย่างนี้พอเขาไม่มารับไว้ ๆ ก็รับไว้เป็นหลักฐานแต่ไม่ได้ทำเป็นรูปแบบของการดำเนินคดี ปอท. คือเราทำอยู่แล้วในส่วนของกองกำกับการเรามี 4 กองกำกับการ กองที่ 1 กองที่ 2 กองที่ 3 กองที่ 4 เราดูเรื่องตรวจพิสูจน์ ที่เรียกว่าฟอเรนสิคส์ (Forensic) หรือการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ก็เหมือนเวลากระทำความผิดเราก็ต้องตรวจ DNA ตรวจอะไร แต่ในเรื่องการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีถ้าทำผิด ผมก็เอาอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์มาตรวจ อย่างสมมติเอ กระทำความผิด ผมก็เอาหมายไปยึด เพราะฉะนั้นทุกวันนี้เราก็ทำ เรามีร้อยเวร 3 กองช่วยดูแลให้ประชาชน ส่วนอันที่ 4 ต่างจังหวัดส่งมาเราก็ส่งให้กองพิสูจน์ พนักงานสอบสวนบางคนก็จะไปแบบที่เขาพูดว่า กัดไม่ปล่อย แต่ปัจจัยคือวันหนึ่งเข้าเวร 8 ชั่วโมง รับไป 6 เรื่องละ มันก็จะไปแบบ Work Load แต่ส่วนหนึ่งเราก็ต้องตาม อย่าง ปอท. สมัยก่อนเราไต่จบจากกระทรวงดิจิทัล เราก็จัดอบรมให้พนักงานสอบสวนทั่วประเทศให้เขารู้ว่า

เอี้ย 1 เสียแรกเป็นแสบ เอ็งจะต้องทำประเด็นไหน ฝ่ายสืบสวนต้องทำอะไร แสบมันก็ต้องมีร่องรอย ถูกไหม การเข้ามาถึงระบบ 2 ถ้าโก่งเงินจะต้องสอบถึงประเด็นไหน เช่นเรื่องการโก่งเงิน พอมันเป็น อีวอลเล็ท ร้อยเวรบอกอีวอลเล็ทคืออะไร มันตามได้ เพราะมันมีผู้ให้บริการ คุณก็ทำหนังสือไปตี หรือถ้าเป็นเรื่อง 3 คอนเทนส์ บางทีนั่งหากันนี้สุดท้ายไปเจอมัน โชว์บัตรคุณหมิงมาใบนี้ มันพลาด เราก็ไปไล่กล้องมา สรุปแล้วมันต้องใช้ความพยายาม (พ.ต.อ. คร.ศิริวัฒน์ ดีพอ, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินคดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศคือ ความไม่ต่อเนื่อง ของตัวผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาและอุปสรรคอย่างที่บอกจะเป็นปัญหาตัวบุคคล มันไม่มีการลงทะเบียน ดังนั้น การติดตามมันยากแล้วก็อาชญากรที่มีมากขึ้นมันก็มีการปิดบังตัวเองเพื่อให้ไปถึงตัวเองได้ยากขึ้น ในอนาคตปริมาณคดีต้องมีเพิ่มขึ้นแน่นอน ลองไปดูข้อมูลผู้ใช้จาก กสทช. ซึ่งปัจจุบัน 5G ก็กำลังจะมา คนใช้อินเทอร์เน็ตก็เยอะขึ้น จึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจที่คดีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น แล้วก็จะทวีความรุนแรงและซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น คนที่กระทำความผิด เขาก็จะมีความมั่นใจว่าจะไม่สามารถติดตามได้เพราะมันมีการปิดบังตัวเอง แต่บังเอิญที่ยังมีเรื่องของบัญชีเงิน แต่ลองให้เขาทำเรื่องที่ไม่มียี่ห้ออื่นนี่ยาก Facebook ยังให้ความร่วมมือ แต่ Line อัตราการใช้สูสีกันเลยนะพอถามก็บอก Server อยู่ที่ญี่ปุ่น เรื่องที่จะ Due ได้ก็จะเป็นเรื่องการค้า เรื่องธุรกิจ แต่พอเป็นเรื่องผิดกฎหมายบอกไม่รู้ เขามาทำการค้าอย่างเดียว แนวโน้มในอนาคต อย่างที่ผมบอก ใน บข.น. จะมี 1 กองกำกับ อย่างในกรุงเทพฯ คุณก็สามารถที่จะให้กองกำกับนี้มันทำได้ ตำรวจนี้มี 10 กองกำกับ แต่ละกองกำกับจะมีกองหนึ่งที่ทำเรื่องไอที เกิดขึ้นมาเมื่อประมาณ 2 ปีแล้ว ทำหน้าที่เหมือน ปอท. เขาก็จะสามารถให้ตรงนี้ช่วยสนับสนุนเขาได้ ปัญหาอีกอย่างคือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งบางคนอยู่ 2 ปีไป บางคนไม่ได้ตั้งใจจะมาไม่มีความรู้เอามาบรรจุ แล้วก็ทำงานไม่ได้ แต่ว่าสอบสวนกับสืบสวนมันก็ตำราเดียวกันผมว่ามันก็น่าจะไล่ได้ ยกเว้นที่มันซับซ้อนจริง ๆ อย่างขายของจะปฏิเสธได้ยังไง เพราะว่ามันมีบัญชีให้ตาม ส่วนหนึ่งคือความยากในการรวบรวมพยานหลักฐานใช้แต่อีกส่วนหนึ่งคือปริมาณงานที่มากทำให้การทำงานไม่เป็นไปตามที่มันควรจะเป็น ด้วยความที่ Work Load (พ.ต.อ. คร.ศิริวัฒน์ ดีพอ, สัมภาษณ์)

4) พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์ ผู้ช่วยนายเวร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ

ด้วยประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งสารวัตรตำรวจสากล ทำให้ได้มีโอกาสเข้ามาทำงานเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีระหว่างประเทศหรืออาชญากรรมข้ามชาติ

ระยะเวลาทำงานเกี่ยวกับเทคโนโลยี ผมเป็นเป็นสารวัตรตำรวจสากล เริ่มตั้งแต่ปี 2008 จนถึงตอนนี้ปี 2020 ก็น่าจะสัก 12 ปีนะ ตอนเป็นสารวัตรสากลก็ต้องประสานงานกับตำรวจต่างชาติ

อาชญากรรมไอทีที่จะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติจะส่วนใหญ่ก็เลยได้เริ่มทำตั้งแต่ตอนนั้น จากนั้นพอปี 2011 ก็ไปศึกษาปริญญาโทที่ FBI National Academy ในหัวข้อ โทม์ อนาคตไอที ฟิวเจอร์ริสติก (Time Analysis Futuristic) ก็คือการบริหารกิจการตำรวจในยุค 2020 และการวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งตอนทีไปเรียนคือปี 2011 แต่ตอนไปเรียนเรียนเป็นการวิเคราะห์อาชญากรรมในปี 2020 ซึ่งก็คือปีปัจจุบันนี้ (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

อาชญากรรมทางเทคโนโลยีในยุคแรก ยังคงเป็นอาชญากรรมขั้นพื้นฐานที่ไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก

อาชญากรรมเทคโนโลยีในสมัยที่ผมเรียนลกลับมาที่เมืองไทยเริ่มมีแล้วแต่ส่วนใหญ่ยังเป็นอาชญากรรมขั้นพื้นฐาน คำว่าขั้นพื้นฐานคือใช้เทคโนโลยีเป็นแค่สื่อกลางแล้วใช้เล่ห์กลเล่ห์เหลี่ยมของมนุษย์ในการหลอกลวงแต่ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อ เป็นช่องทาง แต่สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตคือตัวเทคโนโลยีสามารถที่จะก่ออาชญากรรมได้เลยโดยมีตัวคนเป็นผู้ควบคุมการก่ออาชญากรรมอีกที ตอนผมจบกลับมาผมได้มีโอกาสทำงานเป็นฟรีแลนซ์ (Freelance) ในการเป็นล่ามให้กับบริษัทแมคเคนซี (MACKENZIE) ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาให้กับบริษัทยักษ์ใหญ่ของประเทศไทยเกือบจะแทบทุกบริษัทเลย ซึ่งแมคเคนซีเค้าจะมีงานวิจัยที่ชื่อว่า 12 ดิสรัปทีฟ เทคโนโลยี (Disruptive Technology) เทคโนโลยีพลิกโลก 12 ประการ งานวิจัยนี้ออกมาเมื่อปี 13 แต่มันบอกว่าปี 25 เศรษฐกิจโลกจะถูก Disrupt คนที่ทำธุรกิจแบบนี้ ๆ จะมีโอกาสจะเจ๊ง เพราะปี 20 มันจะมีเทคโนโลยีใหม่ คนจะไม่ใช้เทียนไขอีกแล้ว คนจะไปใช้หลอดไฟแทนแต่เขายังไม่รู้ตัวว่าเขาคือเทียนไข เลยไม่ได้เตรียมตัวเปลี่ยน พอเราได้ทราบเรื่องนี้เลยไปตรงกับเรื่องที่เราเคยไปเรียนที่อเมริกามา มันเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะอาชญากรรมในอนาคตก็จะใช้เครื่องมือพวกนี้ก่อเหตุ ซึ่งคนจะไม่รู้จักเลยว่ามันคืออะไรแต่อาชญากรจะรู้จักก่อนละและนำมาใช้ซึ่งจะสร้างความเดือดร้อนอย่างมหาศาล นักออกกฎหมายเพิ่งมาไล่แก้ หลังเกิดความเดือดร้อนอยู่หลายปี ความสูญเสียเป็นหลักหมื่นหลักแสนล้าน ถ้าเสียชีวิตก็เป็นหลักล้าน ง่าย ๆ นวัตกรรมเรื่อง DNA ไวรัสสามารถผลิตที่บ้านได้ โควิด (Covid) สามารถผลิตที่บ้านได้ ในอนาคต เชื้อโรคร้าย เชื้อโรคอะไรต่าง ๆ ในอนาคตมันคือสงคราม Bio (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

หากจะดูพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงบนโลกของเรา สามารถแบ่งพัฒนาการออกได้เป็น 4 ยุค ประกอบด้วย

โลกของเรา ยุคแรก ยุคเกษตรกรรม 1.0 ยุคนั้นคนทำมาหากินด้วยการทำไร่ทำสวน บ้านช่องมันจะห่างกัน อยู่กลางไร่ โจรขึ้นมาปล้นตะ โคนยัง ings ก็ไม่ได้ยิน ตำรวจสมัยนั้นเวลาจะทำงานให้ได้ผลก็ต้องใช้นโยบายที่เรียกว่าพาโตรลิ่ง (Patroling) การตะเวนออกสายตรวจ ยิ่งออกตรวจให้คนเห็นมากเท่าไรเป็นการขู่คนก่ออาชญากรรม แต่ถ้ามีคนก่อก็สามารถเข้าไปประจับเหตุ

ได้อย่างรวดเร็ว แต่พอมาถึงยุคที่ 2 ยุค 2.0 ยุค Industrial era เป็นยุคอุตสาหกรรม โลกเรามีการคิดค้น เครื่องจักรไอน้ำ มั่นสร้างรถไฟโดยใช้ไอน้ำได้ สามารถขนส่งของไปที่ไกล ๆ ได้ เมื่อก่อนนี้ใช้ เกวียน นี่ก็จุดเปลี่ยนแล้วเครื่องจักรไอน้ำยังสามารถใช้ถลุงเหล็กได้จึงมีการผลิตเหล็กครั้งแรก ช่วงนั้นจึงเป็นช่วงที่พอมมาถึงหน้าแรงงานทำเกษตรไม่ได้ คนจึงอพยพมาทำงานในโรงงาน เกิดเป็น ชุมชนขนาดใหญ่ ตำรวจไม่สามารถ พาร์โทรได้แล้ว ตำรวจจึงต้องเพิ่ม คอมมูนิตี้ เป็นตำรวจชุมชน สัมพันธ์ ต้องให้คนด้วยกันช่วยกันเป็นหูเป็นตา ช่วยเป็นกำลังให้ตำรวจ ตำรวจหนึ่งคนต้องไปสร้าง มิตร 10 คน 20 คนเพื่อช่วยเป็นกำลังให้ตำรวจ พอถึงยุค 1970 ยุคนั้นจะเป็นยุคที่หลังสงครามโลก ช่วงสงครามได้ก่อให้เกิดเทคโนโลยี 2 อย่าง 1. คือคอมพิวเตอร์ 2. คืออินเทอร์เน็ต แต่พอสงคราม จบ เขาก็เอา 2 อย่างนี้มาใช้ในเชิงธุรกิจก็เลยเกิดเป็นยุคไอที ยุคปี 90 อินเทอร์เน็ตทำให้โลกเชื่อมกัน อย่างไรพรหมแดน ทำให้อาชญากรรมเริ่มข้ามชาติได้ ยุคที่ 3 สิ่งที่ต้องเติมคือ Network Centric กับ Networking และ ไอที (IT) เทคโนโลยี เน็ตเวิร์ก เซ็นต์ทริกส์ คือศูนย์ข้อมูล กดปู้ปต้องรู้ทันที ตำรวจเราเรียกว่าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปทร) Networking ที่เห็นเราเชิญต่างชาติเข้ามา ทำนู่นทำนี่อย่าคิดว่าเป็นเรื่องเปลืองงบประมาณ สิ่งเหล่านี้สามารถช่วยลดขั้นตอน เราสามารถ ช็อตคัท(Short Cut) จากเป็นปีได้เป็นนาที เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญในยุคไอที (IT) จนกระทั่งปี 2020 ยุค 4.0 หรือยุคที่เรียกว่า ดิสรัปทีฟ เทคโนโลยี (Disruptive Technology) มี เทคโนโลยีประมาณ 20 เทคโนโลยี แต่ทั้งนี้มันพร้อมจะเบ่งบาน พร้อมจะเติบโตแต่มันเติบโตไม่ได้ มันเหมือนรถที่วิ่งมาลิบลอสถูกบีบให้เหลือหนึ่งเลนส์ รอยอยู่อย่างเดียว 5G เมื่อ 5 G มาถึง เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกจะเริ่มเบ่งบาน และตอนนี้ 5G ประมูลแล้ว แปลว่าภายใน 5 ปีนี้โลกจะ เปลี่ยนไปอย่างคาดคิดไม่ถึง เพราะอะไรเทคโนโลยีถึงเปลี่ยนเร็วในช่วง 2020 ทำไมที่ผ่านมาถึง เปลี่ยนช้า เพราะคอมพิวเตอร์จะมีสมองกลที่เพิ่มมากขึ้น หนึ่งแสนหกหมื่นล้านบิต และจะทวีคูณ ทุกปีครั้ง คือหลังปี 2020 มันจะเพิ่มเป็น exponential แบบนี้เลย (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

จากความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วนำมาซึ่งความเจริญ แต่ขณะเดียวกันก็นำมา ซึ่งภัยที่เกิดขึ้นจากความเจริญนั้น

ด้วยเทคโนโลยี แบบนี้มันก็จะส่งผลให้การกระทำความคิดทางเทคโนโลยี มันยิ่งซับซ้อน มากยิ่งขึ้น ตามกฎของมัวร์ กอร์ดอน มัวร์ (Gordon Moore) เจ้าของ อินเทล เพนเทียม (Intel Pentium) เขาพบว่า ถึงแม้คอมพิวเตอร์จะฉลาดเพิ่มขึ้น แต่ตัวจะเล็กลงได้สักแค่ไหนก็เชียวเพราะทุกวัน มันก็เล็กจะแะอยู่แล้ว อันนี้คือเทียไนซ์ คอมพิวเตอร์ยุคใหม่ที่กำลังพัฒนาเรียกว่าควอนตัม คอมพิวเตอร์ (Quantum Computer) สมองกลของควอนตัมหนึ่งตัว ยุคเก่าสมองกลจะเลือกเลยว่า แกจะให้เป็นเลข 0 หรือเลข 1 แต่ควอนตัมไม่ต้อง เป็น 0 ก็ได้เป็น 1 ก็ได้ หรือเป็นทั้ง 0 และ 1 ก็ได้

เป็น 0/0 1/1 พร้อมกันก็ได้ ทำให้ไม่ใช่คุณสมบัติเป็นทวิคูณยกกำลัง สาม ยกกำลังสี่ ยกกำลังพัน ถ้าควอนตัมมาถึงระบบคอมพิวเตอร์ถูกแฮกได้หมดเลยแต่โชคดีตอนนี้มันยังอยู่ในระบบการทดลอง ยังเอามาใช้งานไม่ได้ ทำให้โลกต้องปรับตัว (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารที่ไร้พรมแดน การกระทำความผิดจึงไม่จำกัดอยู่แค่เพียงภายในประเทศหากแต่ยังพัฒนาเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งทำให้คดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยียิ่งทวีความสลับซับซ้อนมากขึ้น

อาชญากรรมข้ามชาติที่บอกที่น่ากลัว พอผมไปถามก็ไม่เห็นมีใครรู้เลยว่ามันน่ากลัวตรงไหน ความน่ากลัวของอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ที่ขั้นตอนในการดำเนินคดี และระยะเวลาในการดำเนินคดี ขั้นตอนเยอะยุ่งยากและระยะเวลาในการดำเนินคดีใช้เวลาเป็นหลักปี เป็นปี บางที 7 ถึง 8 ปีกว่าจะกลับมา ผู้เสียหายตายไปแล้ว ยังไม่ได้เงินคืนเลย สมมตินะครึบอย่างเราโดน โกงเงินออนไลน์ สอบปากคำไปสอบปากคำมา อ้าวคนโกงอยู่อีกประเทศหนึ่ง ตำรวจจะต้องรวบรวม บัญชีธนาคารของเขา หลักฐานอะไรต่าง ๆ ของเขาซึ่งมันอยู่อีกประเทศหนึ่ง ถ้าอยู่ประเทศไทยเราก็ขอให้ศาลสั่ง แต่ถ้าอยู่ต่างประเทศเราต้องขอให้ศาลต่างประเทศสั่ง แต่ในการจะขอให้ศาลเขาสั่งพนักงานสอบสวนต้องสอบปากคำให้เสร็จ บอกสิ่งที่ต้องการมา แปลงเป็นภาษาอังกฤษ แล้วเอาเอกสารนี้ไปจ้างแปล ตำรวจต้องออกเงินไปก่อน แล้วพอเวลาไปขอเบิกได้คืนมา 400 คือถ้าเราไปจ้างแปลเกิน 400 ดังนั้น 1. เราต้องมีเงินไปก่อน 2. ให้แค่ 400 คนก็ไม่อยากจะทำ อย่างผมเป็นนักแปลผมก็ไม่เอา แล้วขอความช่วยเหลือจากตรงไหนก็ค่อนข้างจะยากเพราะคดีมันค่อนข้างจะเยอะ คือถ้าเป็นเคสขายเคสไปพอได้ แต่ถ้าประชาชนทั้งประเทศคงไม่ไหว 3. จ้างแปลก็แปลกันเป็นเดือน ๆ แล้วนะที่เจอความยุติธรรม แค่แปลก็เป็นเดือน ๆ ละ พอแปลเสร็จ ส่งมาให้ตำรวจสากล กองงานต่างประเทศ พอกองงานต่างประเทศดูแล้วโอเค คดีนี้สามารถจะช่วยให้ กี่ส่งไปให้ ผบ.ตร. ผบ.ตร. ก็ส่งไปที่อัยการสูงสุด อัยการสูงสุดจะดูอะไรบ้าง 1) คดีนี้มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองหรือเปล่า ถ้ามีความเกี่ยวข้องไม่ว่าจะทางอ้อมหรือทางตรง ไม่ส่ง กติกาสากล 2) เกี่ยวกับทหารหรือเปล่า ถ้าเป็นเรื่องการเมืองที่ไม่ส่งเพราะถ้าพรรคไหนใหญ่ พรรคไหนมีอำนาจ ถ้าประเทศไหน เขาจะไม่ทำการทหารไม่ทำเดี๋ยวจะกลายเป็นสงคราม 3) เรื่องศาสนา ไม่ทำ เพราะเขาไม่รู้จักความลึกซึ้งของศาสนาเราเขาจะไม่ทำ แล้วถ้าข้อหานี้เป็นโทษประหารต้องรับปากก่อนว่าถ้ากลับไปแล้วจะไม่ประหารเขา ถ้าประหารก็จะไม่ทำ คดีเทคโนโลยีในอนาคต ถ้าถูกนำมาใช้ฆ่าคน แล้วตายที่ไม่ได้ตายคนเดียว ตายเป็นหมื่นเป็นแสนแบบนี้ เป็นการลดโทษให้เขาโดยอัตโนมัติ แทนที่จะประหารเขาได้เป็นการลดโทษให้เขาโดยอัตโนมัติ ผมถึงบอกไปว่าไม่มีใครเห็นเลย เพราะฉะนั้นเราต้องปรับปรุงกฎหมายให้รู้ทัน นโยบายหรือกฎหมายเกิดขึ้นระเมื่อวานมีคนทำผิดแบบนี้เราจะป้องกันไม่ให้มีการทำผิดซ้ำ แต่นี่เรามองเห็นอนาคต เราออกกฎหมายให้มันสอดคล้องกับอนาคตจะดีกว่า

ใหม่ ไม่ใช่อนาคตมา แล้วค่อยแก้กฎหมาย รออีกเป็นปี แล้วระหว่างเป็นปีที่รอมีคนเจ็บคนตาย ไปแล้วเท่าไร (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น

มีคำกล่าวที่ว่าผู้บังคับใช้กฎหมายมักจะตามหลังอาชญากรอยู่หนึ่งก้าวเสมอ แต่หลังปี 2020 จะก้าวตามหลังเป็นร้อยเป็นพันก้าว เพราะเทคโนโลยีฉลาดขึ้นแต่เรายังไม่ได้แก้ เหมือนเรากำลังเอาเทียนไขมาไล่หลอดไฟ ส่วนหนึ่งมาจากคนไทยไม่เคยทำงานวิจัย สิ่งที่ผมพูดผมใช้งานวิจัยของแมคเคนซี งานวิจัยของเจพี มอร์แกน งานวิจัยของรอยเตอร์ อินเทอร์เน็ทเหมือนห้องสมุดขนาดใหญ่ ทุกวันนี้เหมือนเราจมอดีต คอยแก้สิ่งที่อยู่ในอดีต ดังนั้นจำเป็นต้องมองอนาคตแล้วไปออกกฎหมาย ให้เปลี่ยนไปตามอนาคต กฎหมายจำเป็นต้องเปลี่ยนแน่นอน ไม่อย่างนั้นเราจะไม่รอด พ.ร.บ. คอม ปี 60 ยกตัวอย่างกฎหมายบอกว่า จะมี 5 อย่างถ้าผมจำไม่ผิด จะมีคดีเกี่ยวกับความมั่นคง คดีเกี่ยวกับภาพลามกอนาจาร เรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่ไม่มีเรื่องยาเสพติดหรือจริง ๆ ถ้าเปิดกว้าง ๆ ก็เรื่องอื่น ๆ ที่กระทบต่อศีลธรรมอันดี ปัจจุบันคนเสพยาเสพติดไลฟ์สด เสพกัญชาไลฟ์สด จับเขาไม่ได้นะ เพราะมันไม่ผิด ห่วงแต่เรื่องความมั่นคงอย่างเดียว อย่างอื่นมองไม่เห็น ดังนั้น มันยังไม่รอดด้าน แล้วตอนหลังมันจะมาดลหลังเราอย่างเจ็บปวดเลย (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

การปรับตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่ในปัจจุบันและในอนาคตก็เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น

ในอนาคตตำรวจไทยต้องปรับตัว ถ้าไม่ปรับมายเซ็ต (Mind Set) ไม่เปลี่ยนกฎหมายบอกเลยแพ้ แพ้ราบคาบด้วย ต้องบูรณาการความร่วมมือ คุยง่าย ๆ ปัจจุบันอเมริกา แคนนาดาและออสเตรเลีย รวมฐานข้อมูลสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) เข้าด้วยกัน แปลว่า อเมริกา ดูข้อมูลคนเข้าออกของออสเตรเลียได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตแต่เขามีลำดับชั้น ระดับนี้ห้ามยุ่ง เพราะไม่อย่างนั้นมันไม่ทันการ พออังกฤษรู้มาขอร่วมด้วย แต่ตำรวจไทยหวงมาก ขนาดหน่วยงานเดียวกัน สปท. ขอต้องพิมพ์หนังสือ ส่งไปโตะนั้น โตะนี้ก็จะไปถึงอาทิตย์นึง กว่าจะตรวจ กว่าจะส่งกลับมาเป็นเดือนไม่ทันกิน ถ้าไม่เปลี่ยนมายเซ็ต (Mind Set) แพ้ราบคาบ นอกจากนี้ คอนเนคชั่นเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าไม่รู้จักเป็นเรื่องยากมาก ถ้าไม่รู้จักกัน ใช้วิธีการผ่านอัยการ ผ่านชั้นตอนอะไรก็หนีไปไหนแล้ว อีกหน่อยภาษาจะไม่ใช่อุปสรรค เพราะ AI จะช่วยแปลแบบ Real time ภาษาจะไม่ใช่กำแพงอีกแล้วในอนาคต (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ข้อกฎหมายระหว่างประเทศก็ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้

การเก็บรวบรวมหลักฐานทำได้ยากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างประเทศ เพราะอะไร อย่างที่บอกเราต้องส่งไปให้อัยการใช้ใหม่ อัยการต้องดูมากมาย อัยการต้องเปรียบเทียบข้อกฎหมาย ต้อง

เป็นกฎหมายที่ผิด มีความผิดทั้งสองประเทศด้วย อย่าง ม. 112 เราไปจับใครไม่ได้เพราะต่างประเทศไม่มีกฎหมายข้อนี้ ก็อบางข้อมันมีแค่ประเทศเราประเทศเดียวที่มี อย่างเช่นการค้าประเวณี ผิดกฎหมายไทย ออสเตรเลียไม่ผิด อังกฤษไม่ผิด เขาไม่จับให้เพราะเขามองว่ามันไม่ผิด ประเทศคุณล่าหลังหรือเปล่า อัยการต้องมีหน้าที่เปรียบทุกอย่างจนเห็นว่าโอเคส่งได้ การจะเปรียบเทียบกฎหมายต้องมีกฎหมายของประเทศนั้นมาเป็นตัวเปรียบเทียบ หนึ่งต้องไปเสาะหา สองต้องไปแปล คือเสาะหาแล้วต้องไปแปลอีกเสียเวลาจ้างแปลอีกตั้งกี่เดือน เพราะการแปลกฎหมายมันยาก บางทีใช้เวลาเป็นปี แปลเสร็จต้องมาอ่านให้เข้าใจอีก จากนั้นต้องเอามาตีความเปรียบเทียบ ถ้าส่งได้จึงจะส่งไปให้กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงต่างประเทศจะดูว่าประเทศเรากับประเทศปลายทางมีสนธิสัญญากันอยู่หรือเปล่า ถ้ามีสนธิสัญญาส่งได้เลย แปลว่ามีสัญญาแล้วว่าจะช่วยกัน แต่ถ้าไม่มีสนธิสัญญาก็ต้องต่างตอบแทน แต่ในอนาคตถ้าเรามี เอไอมาช่วย เรื่องยาก ๆ จะเสร็จภายในไม่กี่วัน แต่ตรงนั้นเขามองเห็นกันหรือยัง มนุษย์หนึ่งคนจะจำกฎหมายได้สักกี่ฉบับ จะรู้จักกฎหมายได้กี่ภาษา AI ตัวเดียวจำกฎหมายได้ทุกฉบับ จำฎีกาได้ทุกฉบับ ได้ทุกเรื่อง เข้าใจทุกภาษา ที่นี้เห็นหรือยังว่าถ้าไม่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยงานจะหนักและเสียหายอีกมากมาย แต่วาคณายังมองไม่เห็น ยิ่งกลัวค้อยค่า แต่จริง ๆ มันไม่ใช่เราต้องเปลี่ยนมาเป็นผู้ควบคุมเทคโนโลยี (พ.ต.อ. ปองพล อี๋ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

การให้ความสนใจกับเทคโนโลยีในอนาคตอาจจะช่วยให้เราแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่และไม่ตกเป็นเหยื่อทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ

อีกหนึ่งเทคโนโลยีคือ IOT สรรพสิ่งเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ทุกสิ่งทุกอย่างในอนาคตอันใกล้จะต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ปัจจุบันมนุษย์มีอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตประมาณ 5 อุปกรณ์ แต่ในอีก มนุษย์จะมีอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต 3,000 - 5,000 อุปกรณ์ โดยที่เราไม่รู้ตัว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีกองที่ดูแลงานด้านอาชญากรรมทางเทคโนโลยีแต่เป็นเทคโนโลยีในปัจจุบันแต่ยังไม่มีเทคโนโลยีในอนาคต แนวโน้มก็มีคนสนใจมากขึ้น หลังจากที่ผมบรรยายมา 9 ปี ผมจะสรุปคร่าวจากที่ผมเรียนมาว่าแต่ละเทคโนโลยีเอาไปก่ออาชญากรรมอะไรได้บ้าง ตอนผมเรียนที่ FBI อาจารย์เปิดหนังให้ดูเรื่อง Eagle Eye แล้วบอกว่านี้ในอนาคตเราจะเจอแบบนี้ แล้วตอนนี้เป็นแล้ว 1. คือกล้องวงจรปิด ปัจจุบันเงินทำได้แล้ว ลอนดอนทำได้แล้ว 2. ดีเอ็นเอ เป็น 1 ใน 12 เทคโนโลยีพลิกโลกที่แมคเคนซ์ว่าไว้ มันจะทำให้เราออกแบบวางแผนที่ดีเอ็นเอ หรือโครโมโซมของมนุษย์ได้ เด็กที่ยังไม่เกิดหรือเกิดมาแล้ว เราจะสามารถตรวจรู้เลยเด็กคนนี้สิบขวบจะเป็นโพลิโอ หัวสิบจะเป็นเบาหวาน เราสามารถคัดแปลงแผนที่ชีวิตเขาได้ตั้งแต่อยู่ในท้องให้เขาไม่ต้องเป็นโพลิโอ ไม่ต้องเป็นอะไร แต่ข้อเสียคือ การเปลี่ยนสีตา เปลี่ยนสีผิว ทำให้การบอกชาติพันธุ์ทำได้ยาก นอกจากนี้มีบล็อกเชนเข้ามาบอกว่าคุณเป็นชาติพันธุ์อะไร 2. การผลิตมอร์ฟีนโดยใช้ยีสต์ แสตคนฟอร์ด ก็อปปี

ลงมาแปะบนขนมปังซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต จากนั้นในหม้อก็จะผลิต นั่นหมายความว่าอีกไม่เกิน 5 ปีเราจะมีหม้อผลิตยา โดยการถือปี่โคร โม่ โขมของยามันก็จะผลิตตาม แต่นี่คือคนดีแต่อาชญากรจะผลิตอะไร ยาบ้า การซื้อการขายไม่ต้องออกไปส่ง ตำรวจทางหลวงไม่ต้องออกไปดักจับ เขาไม่ต้องเดินทาง เขาผลิตเองจากบ้านเลย เขาขายแค่ DNA ยา สูตรายา แต่ถ้าเป็นอาชญากรคนที่พร้อมจะพันระเบิดเดินเข้าไปในสนามกีฬาที่มีคนมากกว่า ห้าหกพันคน กระระเบิดตูมตายนพร้อมกันเขาจะทำอะไร เขาจะผลิตเชื้อโรคซาร์ ไข้หวัดนก และอาจจะดัดแปลงพันธุกรรมให้ดื้อยา ฉีดวัคซีนก็ไม่หาย ติดที่แพร่กระจายไปทั่วโลก (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

ขณะที่ การดำเนินคดีกับอาชญากรรมข้ามชาติทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก็ยังมีข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคอยู่หลายประการ

ถ้าเราจะพูดถึงคดีเทคโนโลยีทางอาชญากรรม อัยการพอตัดสินใจว่าคดีนี้มีมูลพอจะส่งได้ก็จะส่งให้กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงต่างประเทศก็จะดูว่ามีสนธิสัญญาหรือเปล่า ถ้ามีจะส่งเลย แต่ถ้าไม่มีจะขอแบบเป็นครั้งเป็นคราวหรือที่เรียกว่าต่างตอบแทน นี่ตอนนี่ประเทศฉันเดือดร้อนคดีนี้คราวหน้าถ้าเธอเดือดร้อนแบบเดียวกันฉันจะช่วยเธอตอบแทน ที่เรียกว่าต่างตอบแทนถึงจะส่งให้ ถึงแม้ไม่มีสนธิสัญญาก็ส่งได้ แต่ถ้าระยะนี้ประเทศเรากับประเทศปลายทาง อึม ๆ กันอยู่ไม่ส่ง เสียศักดิ์ศรี ส่วนหนึ่งมันก็เกี่ยวกับการเมือง ดังนั้นคนที่เดือดร้อนก็เดือดร้อนฟรี แล้วคดีต้องมีมูลค่าความเสียหายสูงหลัก 50 ล้าน 100 ล้าน ต่ำกว่านั้นก็ไม่ทำ คดีที่ผมเคยเจอ เยอะแยะอย่างคดีโกงน้ำตาล สองพันล้าน ถ้าเป็นคดีหลัก 10 ล้านเขาไม่ทำนะไม่จั้นมันจะสิ้นเกินความสามารถ เขาก็จะทำคดีที่มีมูลค่าความเสียหายสูง ๆ 2. กระทบกระเทือนความมั่นคงของประเทศ นอกนั้นไม่ทำ แล้วมันยุคธรรมใหม่ ดังนั้นจงทำใจแล้วในอนาคตมันจะเป็นแบบนี้หมด ถ้าไม่ปรับกฎหมาย ไม่ปรับวิธีทำงาน มายเซต (Mind Set) สำคัญที่สุด และปรับยากที่สุด ผู้หลักผู้ใหญ่หวงความรู้ที่สั่งสมมา แต่หลังจากปี 2020 โลกต้องใช้ความรู้ใหม่ 90% ดังนั้นสิ่งที่คุณสั่งสมมา 20-30 ปีใช้ประโยชน์ได้แค่ 10% (พ.ต.อ. ปองพล เอี่ยมวิจารณ์, สัมภาษณ์)

5) พ.ต.ท. ศรีณ จาดเจริญ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ชำนาญการพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ด้วยประสบการณ์การทำงานตั้งแต่สมัยสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับคดีเทคโนโลยี มีโอกาสได้ออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ จนกระทั่งย้ายมารับราชการที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ผมจบปริญญาโททางด้าน คอมพิวเตอร์ ฟอเรนสิกส์ (Computer Forensic) หรือการตรวจหลักฐานทางคอมพิวเตอร์ ที่ผ่านมาผมเคยเป็นผู้ออกแบบการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตอนนั้นสังกัดอยู่ที่สำนักเทคโนโลยีและการสื่อสาร

สตช. แล้วก็เป็นคนดีไซน์หลักสูตรการอบรมของกระทรวงดิจิทัล ที่เมื่อก่อนเรียกกระทรวงไอซีที ส่วนมากช่วงหลังก็ไม่ค่อยได้บรรยายแล้วแต่เป็นคนทำคอร์ส ที่ผ่านการทำคอร์สให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เราก็จะคิดว่าพนักงานที่จะมาเขาเป็นฝ่ายสืบสวน หรือเป็นฝ่ายสืบสวนเพราะทั้งสองหน่วยงานมันมีเหลี่ยมในการเรียนรู้ที่ต่างกัน เช่น พนักงานสอบสวนเราจะโฟกัสไปที่วิธีการได้มา เช่นถ้ามีคนถือหน้าเพจมาหาคุณแล้วบอกว่าเขาโดนหมิ่นประมาท พยาน พนักงานสอบสวนจะ ระหว่างพยานบอกเล่า ถ้าพนักงานสอบสวนบอกว่าเป็นพยานบอกเล่า ผมก็จะถามว่า ศาลรับฟังไหม ถ้าไม่รับฟังคุณก็ต้องเปลี่ยนจากพยานบอกเล่าเป็นประจักษ์พยาน ด้วยการเข้าไปดูหน้าเพจนั้นจริง ๆ ว่าครั้งหนึ่งมันเคยปรากฏอยู่ในโลกไซเบอร์ คือถ้าเราทราบพนักงานสอบสวนเราก็จะเริ่มตั้งแต่การรับแจ้งมันจะเป็นสเต็ปแรกที่เราได้เห็น เราเรียกว่าการจัดการแบบ เฟิสต์ เรสพอนเดอร์ (First Responder) ทันทีที่คุณเป็นด่านแรกแล้วเนี่ยะ สิ่งที่คุณต้องทำคืออะไร เพราะหน้าเว็บมันเปลี่ยนได้ ทันทีที่ได้เจอคุณต้องเก็บมันและเก็บมันให้ดีที่สุด แต่ถ้าเป็นเรื่องนักสืบเราก็จะสอนเรื่องเทคนิค เรื่องวิธีการพรวฟูอะไรแบบนี้ผมเริ่มทำคดีเทคโนโลยีตั้งแต่ปี 2549 ตอนนั้นผมเป็น Cyber Crime รุ่นที่ 2 ของ ดร.เป็นยุคที่เริ่มมีการจัดตั้งศูนย์นี้แต่ยังไม่มีโครงสร้างของหน่วย ยุคนั้นเราจะได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศค่อนข้างเยอะ ก็จะมีวิทยากรจากต่างประเทศมา มุมที่สำคัญคือการผ่านงานหลาย ๆ หน้า เพราะว่าหลายครั้งถึงแม้จะเรียนจบมาทางด้านนี้แต่พอมาเจอเหตุการณ์เราต้องเข้าใจก่อนว่าขั้นตอนในทางกฎหมายคืออะไร เอาไปใช้อะไรได้บ้าง ดังนั้นพอเขาลงหน้างานเขาถึงจะเข้าใจว่าจะเอาไปประยุกต์ใช้ยังไงได้บ้าง แต่พอมาเป็นงานสอนคุณต้องเข้าใจบริบทของกฎหมายด้วยว่าถ้าจะพิสูจน์หลักทางกฎหมาย เกิดกระบวนการคัดลัดระหว่างทาง การพิสูจน์ทางกฎหมายกระทำได้อย่างไร คือเหมือนร้อยเรียงกระบวนการต่อความรู้เข้าด้วยกัน ถ้าเราไม่เข้าใจว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะเอาข้อมูลหลักฐานของเราไปใช้ทำอะไร เราจะส่งของให้เขาไม่ถูก อย่างผมถ้าจะทำเคสแฮกแบงค์ ซึ่งจริง ๆ มันคือการแฮกบัญชีของลูกค้าในธนาคาร เวลาที่เราจะเริ่มกระบวนการสืบสวนเราก็ต้องเริ่มจาก คุณใช้บัญชีกับบัญชี เชื่อมต่อกับอุปกรณ์ตัวไหน ใช้ Service อะไรบ้าง คดีที่ส่งขึ้นศาล คดีที่โจมตีระบบสำคัญ ๆ เราก็จะไปโฟกัสกับระบบว่าเทคนิคนี้ใช้อะไร อย่าง แมนอิน เดอะ เบราเซอร์ (Browser) เข้าหน้าเว็บปกติเลย แต่หน้ารหัสไปที่อื่น การโจมตีพวกนี้คนที่ทำการสืบสวนต้องเข้าใจ ว่ามันมีศัพท์เฉพาะนะ และหลักการอะไรที่เขาทำได้ (พ.ต.ท. ศรีณ จาดเจริญ, สัมภาษณ์)

หลักในการแบ่งงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จะแบ่งตามกฎหมายที่ได้เขียนบังคับไว้ ซึ่งในส่วนของกรมสอบสวนคดีพิเศษจะรับผิดชอบในงานที่เป็นระดับใหญ่

ความหมายของคดีพิเศษ มันคืออย่างนี้ว่าเวลาที่เรารู้กฎหมาย มันจะมีกฎหมายเขียนบังคับไว้ 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นการแบ่งตามเขตอำนาจตามพื้นที่ สภ.เมืองชลบุรี อันนี้คือแบ่งตามเขต ส่วนที่สองแบ่งตามฟังก์ชันของงานก็คือกองปราบ กองปราบปรามการค้ามนุษย์ ปอท ซึ่งมันจะข้าม

สเกลทางพื้นที่ไป ส่วนที่สาม ทั้งฟังก์ชันและสเกล อย่างเช่น คดีโจมตี คริติคอล อินฟราสตรัคเจอร์ (Critical Infrastructure) การไฟฟ้า การประปา ถ้าโจมตีแบบนั้นเกิดความเสียหายในวงกว้างอาจจะ เป็นกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดีเอสไอ จะมีข้อกฎหมายเขียนไว้อยู่ อย่างการเล่นแชร์ อาจจะ 100 คน 300 ล้านบาทขึ้น อันนี้ดีเอสไอรับไป คือใช้สเกลในการแบ่ง (พ.ต.ท. ศรัณ จาคเจริญ, สัมภาษณ์)

ปัจจุบัน คดีทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากยิ่งขึ้น หากแต่กระบวนการสืบสวนในบ้านเรากลับยังไม่ปรับตัวตาม

Environment การสืบสวนในบ้านเรา ผมมองว่า 10 ปีผ่านไปไม่แตกต่างกันเลยคือกระบวนการ ติดต่อสื่อสาร ความเร็วในการให้ข้อมูลอะไรพวกนี้ไม่ต่าง ผมก็มองว่ายังไงก็ยากที่จะเปลี่ยน ยกตัวอย่าง ระบบธนาคารในการอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่รัฐ คือไม่เป็นแผนกที่ก่อให้เกิด รายได้ เพราะฉะนั้นการให้บริการมันจะต่างกัน แต่ถ้าบอกว่าขอข้อมูลเพื่อการบริการ โดยหลวงจ่าย ถือเป็นการลงทุน การลงทุนเพื่อให้ได้ตัวคนร้ายมา เบิกได้ จ่ายได้ เหมาเลยขอที่ Record ก็ได้ พูดแบบสุดโต่ง ภาคเอกชนขายข้อมูลแบบถูกกฎหมายเอาไหม แล้วเราเอาตรงนี้มาบวกเข้าไปใน การฟ้องผู้ต้องหา ถ้าทำแบบนี้ได้ win win ใหม่ ผมถึงบอกว่าถ้ารัฐสามารถลงทุนในเหตุการณ์ต่าง ๆ จนนำไปสู่การฟ้องคดีได้ เพิ่มเข้าไปเลยค่าดำเนินการของรัฐ ทุกวันนี้ผมก็เกรงใจเวลาขอเสดจมัน (Statement) ย้อนหลังไป 3 ปี เราไม่รู้ใหม่ว่าเขาต้องผ่านที่ Transaction เราก็ไม่รู้ กลับมาที่ 8 ธนาคารเสียชีวิตเท่าไร แต่ว่าพอทำไปไม่ได้เป็นผลงานของเขา ผมถึงมองว่าทำอะไรให้มัน วัตถุประสงค์ได้ ให้มันเป็นผลงานของเขา สุดท้ายต้องรับผลของมันไป ถึงจะทำให้ไกลไกลเดินต่อไปได้ แต่ก่อน เราใช้อำนาจได้ แต่ทุกคนมีข้อจำกัดของมัน ผมสามารถเรียกเจ้าหน้าที่ของธนาคารมาให้ปากคำได้ โดยไม่สนใจว่าคุณจะเดินทางมายังไง แต่ถ้าผมมองว่าโอเค ธนาคารอยู่ใกล้บ้านผม แทนที่ผมจะ เรียกเขามาที่นี่ผมอาจจะไปที่ทำงานเขา win ด้วยกันทุกฝ่าย หลายครั้งผมเคยถูกถามว่าสะดวกแบบ ไหนละ ที่ผมบอกว่าไม่เปลี่ยนเพราะคดีทางไซเบอร์มันเร็ว อย่างยุคแรกที่ผมเริ่มทำนาน ๆ จะมีคดี หลอกหลวงขายของ นานที่ว่าเป็นสัปดาห์ละ 20 เรื่อง แต่ตอนนี้วันละไม่ต่ำกว่า 100 แต่ถ้ามีการซิงค์ ข้อมูลกันดี ๆ จะเห็นได้ว่าทีม ๆ เดียว ล่าคน ๆ เดียว กระบวนการแจ้งความ มันยากลำบาก เคยมีคน บอก เสียเงินแล้ว ยังเสียเวลา แล้วยังต้องมาให้ตำรวจนั่งค่าอีก นั่นหมายถึงว่ากระบวนการยุติธรรม ไม่น่าเชื่อถือและไม่น่าคาดหวัง ถ้าเป็นแบบนี้ผมมองว่า แพลตฟอร์มเรื่องการรับเรื่องราร้องเรียนมี ผล คือคดีแบบนี้เป็นเรื่องส่วนตัวถ้าคุณไม่ไปแจ้งความตำรวจ ไม่มีอำนาจในการดำเนินคดี การคอม เพลน (Complain) หมายถึงการทำ อินฟอเมชัน แชร์ลิ่ง (Information Sharing) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ ทราบสิ่งที่เกิดขึ้น ทำไมเราถึงไม่มีฟอร์มที่รับฟัง ก็อาจจะไม่ต้องมีการระบุตัวตน เสียคอมเพลน (Complain) หลาย ๆ เสียเป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องฟัง เอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ทำ โซเชียล เฮียร์ริง (Social Hearing) (พ.ต.ท. ศรัณ จาคเจริญ, สัมภาษณ์)

ในส่วนของการเก็บรวบรวมหลักฐานถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการทำคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ

การแคปหน้าจอ มันจะเกิดคำถามหนึ่งขึ้นเสมอ ด้วยความรู้ความชำนาญว่าสิ่งนี้สามารถจัดทำขึ้นได้หรือไม่ แต่ถ้าคุณตอบแบบยังไม่แน่ใจ แปลว่าขบวนการจัดเก็บของเรา การเก็บข้อมูลของเว็บเพจไม่ได้เก็บวิธีเดียวถามว่าเราปรีนส์หน้าได้ไหม ได้ แต่ ถามว่าจะไรน่าเชื่อถือกว่า การเก็บออกมาเป็นหน้า การเก็บเป็นเจแปค แต่การเก็บเป็น hhtml อาจจะเป็นการทำฟอเรนสิคส์ ที่ดีกว่า เพราะฉะนั้นคนที่จะทำตรงนี้จริง ๆ ให้ได้สมบูรณ์ต้องมีมิติที่ทำความเข้าใจของ 4 ส่วน ของการดำเนินการ ตั้งแต่ Identify ให้ได้ว่าอะไรเป็นพยานหลักฐาน คอลเลค (Collect) มั่นใจได้ อนุโลม (Analyze) ละสรุปสุดท้าย พรีเซนต์ (Present) คุณต้องเข้าใจว่าในวงรอบนี้มันเกิดอะไรขึ้นบ้าง เวลาที่เราจัดหลักสูตรนี้ เราจึงให้ทำวงรอบนี้แบบเต็ม Circle เลย จำลองสถานการณ์ให้คุณเห็นแต่ละปัญหาในแต่ละเซอร์เคิล จนกระทั่งถึงวันสุดท้าย เราจะขึ้นศาลจำลอง เพื่อที่จะให้คุณรู้ว่าเวลาคุณไป Present คุณใช้อะไร จริง ๆ มันเป็นเรื่องของการเข้าใจหลักการ อย่างบางครั้งผมไปสอนมีคนถามว่า อาจารย์ เวลาผมจะดึงปลั๊กคอมฯ จากที่เกิดเหตุต้องดึงจากด้านหลังใช่ไหม ต้องดึงปลั๊กจากทางตัวเครื่องของเครื่องคอมฯ ใหม คำถามผมคือทำไมคุณคิดแบบนั้น ถ้าคุณตอบไม่ได้แสดงว่าหลักการคุณไม่ได้ คุณได้ระดับล่างสุดเลย คือ โทชิเยอร์ คุณยังไม่ได้ เบส แพรคทิส (Best Practice) คุณยังไม่เข้าใจระดับที่มันจะไป เราต้องมาคุยกันก่อนว่าเราทำแบบนี้ได้ไหม แล้วถ้าเป็นแท็บเล็ตที่มันไม่มีปลั๊กหัดละ แล้วถ้าเป็น Server หัดละ คุณแยกข้อแตกต่างของมันออกไหม ถ้าคุณแยกไม่ได้แปลว่าคุณไม่เข้าใจกลับไปเรียนหลักการใหม่ก่อน ว่าทำไมคุณถึงไม่เข้าใจ เพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้ากระชาก หรือหากเราเป็นผู้ไปทำกระแสไฟฟ้ากระชากเสียเอง จะเกิดอะไรขึ้น ตรงนี้ เป็นจุดที่กระบวนการเรียนการสอนมันไม่ได้มีใครไปย้อนศรเรียนถึงหลักเหมือนรุ่นแรก ๆ ที่ผมเรียน รุ่นแรก ๆ ที่ผมเรียนมันจะโฟกัสไปที่หลักมาก ๆ เราต้องโฟกัสได้ในทุกหลัก ถ้าเกิดปัญหาขึ้นเราจะแก้ไขอย่างไร ตอบปัญหา มา ตัวผู้สอนมักจะเป็นคนต่างชาติเขาจะไม่บอกถูกบอกผิด แต่เขาต้องการคำตอบจากเรา ว่าทำไมถึงทำ ทำไมถึงคิดแบบนั้น ทำไมถึงคิดแบบนี้ (พ.ต.ท. ศรีณ จาดเจริญ, สัมภาษณ์)

ส่วนแนวคิดในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ แต่ในขณะเดียวกันภาระงานที่ล้นมือจนของเจ้าหน้าที่ในระดับสถานีอาจจะทำให้ทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในบางคดี สถานีตำรวจท้องที่สามารถทำได้เองเลย เพียงแต่ว่าเวลาที่บอกว่าขาดคือขาดอะไร ขาดความรู้ หรือขาดเครื่องมือ คดีไซเบอร์บ้านเราขาดอะไร สดข. นี่มีคนเก่งเยอะนะ แต่ผมเคยจัดอบรม แล้วพี่คนนี่ที่เข้าอบรมทุกครั้งก็จะทำหนังสือมาถามอีก ผมก็พี่ก็รู้ว่าต้องทำอะไร เขาก็ตอบว่า พี่รู้ พี่ทำได้ แต่นายพี่ไม่รู้ คือนายพี่มองว่าพนักงานสอบสวนจะไปรู้เรื่องไอทีได้

อย่างไร ดังนั้นในเวลาที่เราทรนัสคนไป ไม่อย่างนั้นสภาพของเราจะกลายเป็นคอขวดที่คอยทำงานธุรการ อย่างเรื่องไอทีถ้าถามเรากลายเป็นว่าเราเพิ่มงานธุรการขึ้น ทำไมไม่ถามไปโดยตรง เขาบอกเขารู้แต่นายไม่เชื่อเขา ดังนั้นสภาพนี้ทรนัสไปเท่าไรก็ไม่ได้ผล แล้วฝั่งเราบางครั้งก็ใจกับงานแบบนี้เพราะมันเป็นงานที่เคลียร์ง่าย ทำหนังสือถามมา ทำหนังสือตอบกลับมา ส่งหนังสือตอบกลับไป แต่สิ่งที่เสียไปคือเวลา ถ้า 2 ทอดกว่าจะตอบไปมาก็ 14 วัน ถ้าทอดละเดือนก็อาจจะเป็น 2 เดือนบางทีก็ไม่กล้า ยังมีความกลัว แต่ความกลัวแก้ได้ด้วยการทดลอง ทำให้รู้แล้วก็เรียนรู้ไป ผมเชื่อว่าการทำดีถ้ามีพยานหลักฐานเพียงพอ ไม่ใช่รับฟังแค่ผู้กล่าวหารายเดือน เช่น ขอเสนอเงินมาดูก่อน ก็น่าจะทำได้ สถานีถึงแม้การลงไปอยู่แต่เราฝึกคิดได้ เราถกเถียงกัน ทำ สติลมูเลชั่น (Stimulation) จำลองก่อนได้ ในเมื่อเรารู้ว่าหน้างานเราจะเจอแบบไหน เรามีโอกาสจะเตรียมตัวเตรียมเครื่องมือ คือบางครั้งเราไม่ได้ประเมินว่าบางครั้งเวลาเราไปทำเราจะได้เจออะไร เราก็มั่วของของเราไปโดยไม่ได้ศึกษา ในยุคก่อน ๆ เราค้นถึงขั้นพอยพยากรณ์ได้ใหม่เพราะระบบปฏิบัติการที่ต่างกันใช้เครื่องมือที่ต่างกัน ปัญหาคือเขาคิดว่ากำลังเก็บหลักฐาน แต่การเก็บหลักฐานเราจะมอง 4 ด้าน เราต้องการอะไรเป็นหลักฐาน เราต้องการอะไรเป็นเนื้อหา ทุกวันนี้ยึดโทรศัพท์มา รู้ใหม่โทรศัพท์มันมีมาตรการป้องกัน ถ้าเราไม่ปลดมาตรการป้องกัน ก็ไม่เจออะไร ดังนั้นคุณต้องเข้าใจคอมพิวเตอร์ อีวีเด็นส์ (Computer Evident) ก่อนว่ามันมีข้อจำกัดอะไร มันถูกโต้แย้งได้อย่างไร และทำอะไรถึงจะเก็บรักษา คงสภาพของมัน ปัญหาที่เราจะเจอเวลาไปขึ้นศาลคือผมเคยเจอผู้ต้องหาเป็น ดร. ด้านไอที คำถามเขาคือแบบถ้าไปเจอคนไม่รู้ก็จะไปไม่ได้แล้ว ภาคเอกชนเขามีกฎเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของลูกค้านี้เราต้องเข้าใจ 2 ภาคเอกชนบางอย่างก็ยังไม่เข้าใจ เช่น การบำรุงรักษาไว้ซึ่งเอาสารหลักฐาน เขาไม่เข้าใจหรอกว่านโยบายเป็นอย่างไร เขารู้แต่ว่าพียอกได้ อะไร ที่ต้องบอก คำถามคือคนที่เข้าไปก็บอกไม่ได้ว่าต้องการอะไร บางคนก็จะมีหมายค้นซึ่งก็จะเข้าตรวจค้นและยึดกลับมาเลย ซึ่งถ้ามีการพูดคุยกันจะรู้เลยว่าการยึดกลับมา ยกตัวอย่างเช่น Server 1 ตัวข้างในนั้นอาจจะมีเว็บไซต์ 10 เว็บ คุณยึดมาคุณเปิดได้ 1 เว็บ แล้วอีก 9 เว็บที่เขาได้รับความเสียหาย ถ้าเขาฟ้องคุณเขาฟ้องคุณได้นะ แต่ถ้าเรามีการคุยกันก่อนว่าเคสนี้เก็บยังไง เคสนี้เก็บแบบนี้จะมีไอเดีย อาจจะเก็บเท่านี้พอ เท่านี้พอ บางครั้งเราอาจจะเก็บโดยเครื่องยังมีการทำงานก็ได้ ตำรวจในสถานีต้องบอกงานในหน้าที่เขอะ แต่ในบางกรณีต้องยอมรับเขาก็ไม่รู้ว่าจะอย่างไร เขาจะสามารถแตก พาร์ทออกมาได้ใหม่ ว่าเขาต้องทำอะไร 1, 2, 3, 4 ก็ตอบความไม่รู้ว่าเขาจะต้องทำอะไร ไม่ต้องตำรวจหรือแค่พนักงาน MK โคนบ่น ทุกวันจิตตกเหมือนกันทุกวัน (พ.ต.ท. ศรีณ จาดเจริญ, สัมภาษณ์)

ดังนั้น การจะแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ใช่โยนความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจแก้ไขเพียงฝ่ายเดียว

คติเทคโนโลยี ผมมองว่าทุกฝ่ายควรเข้ามาให้ความร่วมมือ ผมมีโอกาสได้ไปเป็นวิทยากรในหลาย ๆ ที่มีโอกาสได้นั่งฟังเสียงจากตำรวจ ผมมองว่าการจะแก้ไขปัญหาไม่ใช่โยนให้ตำรวจแก้ แต่มันต้องอาศัยทุก ๆ ภาคส่วน เข้ามาช่วยกัน ธนาคารแห่งประเทศไทยทำไมไม่ออกกฎ หรือมีระเบียบ หรือมีอะไร ถ้าแค่นี้ยังคุมไม่ได้ คุณจะไปทำอะไร บล็อกเชน (Block chain) หรืออะไร ไม่มีทางเลย แค่การเปิดบัญชีปกติ แต่ก่อนเราวัดการเจริญเติบโตด้วยการเปิดบัญชี แต่มันใช้ไม่ได้กับโลกปัจจุบันนี้ แล้วโครงสร้างบ้านเรานั้นเอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม อย่างคนผิวสีก็อาศัยผู้หญิงไทย แต่เราไปมองแค่ในแง่ของการปราบปราม แต่ถ้าเราค่อย ๆ ปิดประตู เราจะค่อย ๆ จัดการเรื่องในบ้านเราได้ แต่เราไม่เคยทำ เราควรจะเริ่มทำเรื่องพวกนี้ก่อน แล้วค่อย ๆ ลด แล้วมาคิดว่าสัดส่วนเรื่องนี้มันเป็นอย่างไร เรามี AI แล้วเราสามารถวิเคราะห์ได้แล้วว่าการเปิดบัญชีแบบนี้มีลักษณะอย่างไร เรามีนวัตกรรมใหม่ ๆ มากมาย แต่เราไม่เคยใช้เพื่อเบรกกลุ่มคอล เช่นเตอร์ ดูเส้นทางการเปิดบัญชีที่ส่งต่อกันมา เช่น นายทุนเริ่มมา 5,000 แต่คนสุดท้ายเหลือ 500 แต่ทันทีที่เราอายัดนายทุนขาดทุนแล้ว 5,000 ทำไม่เราไม่ทำ เรามาเน้นในเรื่องการปราบปราม ดังนั้นหลายเรื่องจึงแก้ที่ตำรวจอย่างเดียวไม่ได้ ตำรวจนี้จะทำต่อเมื่อเหตุเกิดแล้ว ข้อสำคัญจึงต้อง Educate การให้ความรู้ ต้องแก้ด้วยการสร้างคอนเทนต์ที่เกิดขึ้นในสังคม เวลาที่เรามีตัวตนขึ้นมาสักตัวตนหนึ่งแล้วเราใช้ตัวตนนั้นแบบอีลู่ยูลูแฉก ลองเปรียบเทียบกับประเทศจีน สมมติประเทศจีนมี 1 ID ทันทีที่คุณโดนแบนมันจะมีผลทันที ประเทศจีนเขาจึงมีการทำเครดิต ทำดีใหม่ ผิดกฎหรือเปล่า คุณไม่ข้ามทางม้าลายในเวลาที่เขากำหนด เช่น ไฟเขียวแล้วคุณก็ยังเดินข้าม อาจจะมีรูปคุณขึ้นบอร์ดเลย ว่าคุณนี้ทำไม่ถูกต้อง จนกว่าจะมีคนอื่นมาทำแทนคุณ ถามว่าคนอื่นจะกล้าทำใหม่ การใช้บทลงโทษทางสังคม รวมทั้งการใช้เครดิตทางสังคม แต่บ้านเราไม่เคยหยิบเอาแนวคิดนี้มาใช้ มันก็เลยส่งผลให้ปริมาณมันเยอะพอปริมาณมันเยอะเจ้าหน้าที่ก็จะแยกลำบากแล้วว่าเคสไหนควรจัดทำก่อน การจัดไฟออริตี้ (Priority) ไม่เกิดเพราะว่าเรากลายเป็นว่าพอทุกเคสเกิดพร้อมกัน นายสั่งอันไหนแล้วกัน ใครฝากมาแล้วกัน มันก็เลยเกิดแฟคเตอร์ (Factor) ที่ทำให้เราเลือกว่าควรทำตรงไหน เพราะถ้าทุกคนแจ้งควรมีสติเท่ากัน นอกจากนี้ ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ก็คล้ายกับกรณีโควิด โควิดรักษาให้หายได้แต่อย่าเกิดพร้อมกันจนเรารักษาไม่ไหว ผมมองว่าตำรวจเป็นปลายทางเรามองการแก้ปัญหา คติอาชญากรรมเป็นตำรวจอย่างเดียวได้ไหม อย่างเช่น เราเปิดบัญชีแล้วมีคนเอาบัญชีเราไปใช้ในการค้ายาบ้า เราคิดใหม่ เราต้องชี้แจง ในต่างประเทศเขาเปิดบัญชีกันง่าย ๆ ใหม่ม่ง่าย เขาต้องมีการรับรอง การเปิดบัญชียาก ๆ ทำให้เขาหวงบัญชี เพราะฉะนั้นมันจะไม่มีเคสไปรับจ้างเปิดบัญชีอย่างคดีคอล เช่นเตอร์ เราดำเนินคดีกับคนจนมาโดยตลอด คือในขบวนการถ้าเรามองว่าเขาสนับสนุนเขาก็จะโดน ถ้าเรามองว่าเขาสมรู้ร่วมคิดเขาก็จะ แต่เวลาที่ คุณจะไปเปิดบัญชี 4-5-6 บัญชี คุณจะเปิดทำอะไรมากมาย บัญชีเก่าก็มี บัญชีใหม่ก็มี เราไม่เคยมีมาตรการให้คนหวงแทน ไอ้ดี

เราไม่เคยทำ แล้วเราก็บอกทำไมตำรวจไม่จับ ผมบอกว่ากระบวนการ มันไม่ได้เกิดด้วย แต่มันเกิดด้วยความตระหนก (พ.ต.ท. ศรีณ จาดเจริญ, สัมภาษณ์)

ขณะเดียวกันมาตรการทางสังคมก็อาจจะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้ส่วนหนึ่ง

คนกระทำผิด อย่างที่บอก การให้ความรู้ กับการประจําทางสังคม จะช่วยลดอัตราการเกิด เช่น การน้อกงจะ ไม่เกิดขึ้นถ้าคุณไม่ถูกหลอก ดังนั้นสิ่งที่เราต้องทำก็คือ การให้ความรู้ การสร้างโซเซียลที่แข็งแรง เช่นก่อนที่จะทำการซื้อขายกัน มีการส่งเอกสารยืนยัน เหมือนกับการขายของในเว็บบอร์ด การขายของใน ซ้อปปี ในลาซาด้า กระบวนการยืนยันมันต่างกันเลย ดังนั้นขบวนการยืนยันในการสั่งซื้อบน ซ้อปปี หรือ ลาซาด้ามันจะน้อยกว่าการเปิดเฟสขาย ปัญหาเกิดแล้วตำรวจเข้ามาแก้ แต่ถ้าปัญหาเกิดน้อยลง กำลังตำรวจจะสามารถจัดการได้ดีขึ้น งานก็จะเริ่มมีคุณภาพ เพราะกระบวนการสืบสวนในคอมพิวเตอร์นี้ หลักฐานมันจะกระจาย กระจายไปที่ค่ายมือถือ กระจายไปที่เว็บมาสเตอร์ ของผู้ให้บริการต่าง ๆ เวลาที่เราขอไปถ้ามีแค่ 10 รายการเขาพร้อมทำให้เรา แต่ถ้ามี 100 หรือ 200 รายการก็ต้องตัดสินใจเลือก เพราะเราขาดมาตรการทางสังคม ผมมองว่ามาตรการทางสังคมมีผล เช่น ผมเคยไปดูงานที่เกาหลีใต้ ถ้ามีการเอาบัญชีไปใช้หรือมีการ โกงกัน เรารู้ได้ไหมว่าคนที่เราจะซื้อของด้วยนี่เขาเป็นคน โกงหรือเปล่า เราไม่มีที่เช็ค เราไม่มีเซ็นเตอร์ที่จะคอย โมดิไฟล์ บัญชีนี้เคลียร์ บัญชีนี้เครดิตศูนย์ ถ้าเรามีระบบแบบนี้ขึ้นมา การหลอกหลวงขายสินค้ามันจะตกลงมาเหลือแค่การส่งสินค้าไม่ตรงปก ก็ทำอย่างไรถ้าเขาารู้สึกว่ามันจะปิดอนาคตเขา โซเซียล เครดิต แต่ถ้าเขาเปิดมาด้วย โซเซียล ไอดี ของเขา หรือการไม่รักษาเครดิตแบบนี้ อย่างเราสั่งซื้อของจากประเทศจีน อาลีเอกเพรส ถ้าเราคอมเพลน (Complain) ให้ 2 ดาวจะเกิดคำถามขึ้นมาทันทีว่าของเราไม่ดีหรือ เราส่งช้าหรืออะไร เราขอแก้ตัวใหม่ได้ไหม เพราะ 2 ดาวนี้มันจะไปหารคะแนน ของเขา ทำดีมาตลอด 2 ดาวนี้มันจะไปหาร 5 ดาวคะแนนมันจะถูกลงมา เขาก็จะอยู่ในลิสต์ที่แพ้คู่แข่งรายอื่น คือถ้าเราทำแบบนี้ได้ ปัญหาเราจะลด อย่าคิดว่ามาตรการทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว (พ.ต.ท. ศรีณ จาดเจริญ, สัมภาษณ์)

6) คุณสังจะ โขบุญส่งสวัสดิ์ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ รักษาการผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปรามกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ภารกิจหลักของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หน้าที่หลักก็จะปิดเว็บและการกระทำความผิด พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 18 กับ 20 อันนี้ชัดเจน แต่ทำโดยพลการไม่ได้ผมมีความคิด ผมว่าประชาชนยังไม่รู้เยอะ ไม่รู้แล้วจะอย่างไร มันก็เกิดปัญหา เขาไม่รู้ว่าแพลตฟอร์ม มันมีวิธีแก้

ด้วยตนเอง หรือถ้าตำรวจมีความรู้ก็เคลียร์ไปได้โดยไม่ต้องมาส่วนกลาง การสนับสนุนในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ถ้างานหลัก ๆ ของเราก็จะเป็น 1. ปิดกั้นเว็บไซต์ที่ ผิดกฎหมาย 2. สนับสนุนข้อมูลจรรยาบรรณพนักงานสอบสวน (สัจจะ โขคนบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

ที่ผ่านมาหลายคดีที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ขอประสานความร่วมมือในการสืบหาหลักฐาน มายังที่กระทรวงดิจิทัล

กรณีตำรวจมาขอความช่วยเหลือก็จะเป็นงานทุก Scale สน. ทั้งประเทศส่งมา คือ สน. รับผิดชอบ มาจากประชาชน ส่งมาทุกคดีหรือเปล่าไม่ทราบแต่ส่งมาเยอะมาก ให้ดิจิทัลช่วยสนับสนุนข้อมูล อย่างเช่น ขอ IP หรืออย่างจะปิดกั้นเขาก็ส่งมา อยากขอข้อมูลเขาก็ส่งมา คือถ้ากระทำความผิดตาม พ.ร.บ. คอมฯ กระทรวงดิจิทัลมีอำนาจแต่ถ้าไม่ใช่ไม่มี ส่วนมากตำรวจก็จะมาขอข้อมูล เวลา ตำรวจขอข้อมูลเข้ามาก็มีบางนะที่ต้องส่งกลับ แต่ก็มีจำนวนไม่มาก หรืออย่างบางอันที่ทำเองไม่ได้ ยกตัวอย่างเว็บพนัน ถ้าเขาทำมาไม่ชัดเราก็ต้องส่งกลับไปถาม คือตอนนี้คดีที่ถามเข้ามาต้องบอกว่า เยอะมาก ๆ (สัจจะ โขคนบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของกระทรวงดิจิทัลคือเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย อาจจะทำให้ การดำเนินงานมีความล่าช้า รวมถึงขาดอำนาจในการกระทำเรื่องนั้น ๆ

เวลาที่ทางสถานีตำรวจส่งมาเราก็จะช่วยหาข้อมูล ช่วยได้เท่าที่จะช่วยได้ คือมาทีเยอะ ๆ ด้วยอัตราคนจำนวนเท่านี้มันก็เป็นไปไม่ได้ เหมือนอย่างที่ตำรวจโดนที่สถานี แต่ผมโดนมากกว่า แต่ทุกสถานีก็ส่งมาที่นี้ สถานีส่งมาเองได้เลย แล้วตำรวจมีส่วนกลาง มีปอท ผมก็เลยงงว่าทำไม ตำรวจไม่ทำ ประสานกันเองเลยกับตำรวจ แล้วก็มีตำรวจ ศต. สตร. อะไรแบบนี้ ก็มาถามเรา จริง ๆ ตำรวจประสานกันเองน่าจะรู้เรื่องมากกว่า จริง ๆ เขาก็มีมืออาชีพอย่างที่บอก ซึ่งก็รู้เรื่องดี แต่มันก็ เป็นเรื่องที่พูดยาก แต่ถ้าลองคิดดี ๆ คือโยนทุกอย่างมาที่นี้ ไม่มีทางเป็นไปได้ อย่างคนที่มีความ ทักษะเราก็แต่งตั้งให้ตำรวจเป็น ทั้งที่ ปอท. ทั้งที่อะไรเพราะเรารู้อยู่แล้วว่าคนของเราไม่พอ เขาไม่ ใช่ว่าเจ้าหน้าที่แต่ส่งมาถาม ผมเข้าใจและไม่ว่านะทางสถานี โดยเฉพาะในต่างจังหวัดเขาไม่ค่อยเข้าใจ อยู่แล้ว แต่หน่วยที่เป็นหน่วยหลักที่รู้เรื่องเขาก็ไปสอนให้สถานีต่างจังหวัดมาถามทางผม คือให้ส่ง มาถามทางกระทรวงดิจิทัล บางคดีอย่าง โกงเงิน 500 กับอีก Page หนึ่ง โกงเป็นแสนเป็นล้าน การดำเนินคดีค่าก็เท่ากันทุกอย่าง ออกแรงเหมือนกันทุกอย่าง ก็ในเมื่อมันออกแรงเท่ากัน เขาก็เลือก สิ่งที่มีประโยชน์กับเขา (สัจจะ โขคนบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ นับวันจะมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

ส่วนมากคดีจะเป็นโรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) แล้วส่วนมากที่โดนจะเป็นผู้หญิง 30-40 อพ มีเงิน ต่างชาติก็จะปลอมหน้า หรือคนไทยเข้ามาคุย พอคุยแล้วคุยกันได้ จูนกันดี ก็ยืมเงิน ขนาดยังไม่ได้เจอกันนะ แบบนี้จะถูกหลอกเยอะ ตำรวจเขามีสถิติ แต่มีทุกรูปแบบ กับอีกกรณีวัยรุ่น

คุยกันไป จีบกันไป พอสักพักก็ให้เปลี่ยนแบบนี้เยอะ แล้วก็ปล่อยคลิก แล้วก็แปลก ๆ คือเด็กเล่นเกมส์ที่ขาย คือมันมีมูลค่า หรือให้ Item มาแต่ไม่จ่ายเงิน คือแบบนี้ที่เราเห็นแล้วแบบแฮ้ยนี้บ้าดี แล้วก็รับด้วย คือแบบนี้ ไอ้เพิ่มเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน คดีพวกนี้นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นและเป็นเรื่องที่โง่งในสิ่งที่ไม่มีตัวตน สุดท้ายจะไม่มีปัญหาเลยถ้าคุณรู้เท่าทัน อย่างกรณีซื้อไอเทมในเกมส์ ก็แค่เด็กติดเกมส์ อยากเลื่อนระดับเร็ว ๆ อยากเหนือคนอื่น ทุกอย่างมันกลับมาที่กิเลส อีกปัญหาที่พบคือเจ้าหน้าที่ตำรวจขาดทักษะ (Skill) พอขาดทักษะก็ไม่อยากทำ ไม่รับผิดชอบแล้วก็บอกให้มากรุงเทพฯ ซึ่งผมมองว่ามันไม่ใช่ พอมากรุงเทพฯ ก็เหมือนมาฟรี เพราะว่ามันทำไม่ได้ ในตำรวจควรจะได้รับประสานตำรวจ คือยังงั้นพื้นที่ที่ต้องรับ ไม่ใช่ปิดให้มา ปอท. มาส่วนกลาง มันไม่ใช่จริง ๆ สถานีควรจะต้องรับ ผมเคยมี Case มาจากประจวบ นั่งรถสี่ห้าชั่วโมงพอมาถึงก็ทำอะไรไม่ได้เพราะว่ายังงั้นต้องไปแจ้งความ คือของผมแค่ช่วยสนับสนุนข้อมูล อันนั้นตามหน้าที่ตามกฎหมาย (สัจจะ โขกบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

นอกจากประโยชน์ที่ได้รับแล้ว หลายครั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็กลายเป็นเรื่องที่ให้โทษ เคยมีกรณีคาราต่านหนึ่ง มีอะไรกับแฟน เสร็จแล้วก็พลาด แล้วไปถ่ายคลิป วันหนึ่งเลิกกันก็เอาคลิปมาปล่อย มันไม่มีวันจบ กำลังจะดังเลยไม่ดัง กรณีนี้ก็น่าเห็นใจ อันนี้ผู้ชายเอามาปล่อยแล้วแก้ไม่ได้ด้วย แต่ผมมองที่พอแจ้งความแล้วทำไมยังเอาผิดผู้ชายไม่ได้ กรณีนี้ไม่รู้เหมือนกัน แต่การตามไปปิดยาก เพราะมันกระจายไปไหนต่อไหนแล้วก็ไม่รู้ ต่อให้ปิดได้เดี๋ยวก็เอามาลงอีก อาจจะไม่ใช่ตัวผู้ชายแต่ใครมาเห็นก็เก็บ แล้วพอควา โหลดเก็บก็เอาไปปล่อย ใครมาเห็นก็เอามาโหลดใหม่ คือมันไม่มีวันจบ มีหลายรูปแบบ แล้วก็กรณีที่คนที่กระทำความผิดแล้วเขาก็ไปรับโทษติดคุกมา แล้วจะกลับมาเข้าสู่สังคม เขากลับมาไม่ได้ เฟซบุ๊ก ภูเก็ต ภูเก็ต ออกข่าวอึดใจทำความผิด แต่การหลบไม่ใช่จะหลบได้ง่าย ๆ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะหลบไม่ได้ แต่ว่ามันเหนื่อยและยาก คนที่กระทำความผิดก็ต้องทำด้วยตัวเอง อย่างบางคนก็บอกกระทรวงดีี่ช่วย แต่เอกสารส่วนตัวฝรั่งเขาค่อนข้างจะระมัดระวัง (สัจจะ โขกบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

ความพยายามในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ ในส่วนของกระทรวงดิจิทัล คือ การออก พ.ร.บ. ควบคุมอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

พ.ร.บ. อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ฉบับใหม่ปี 60 ไม่ใช่การคุมนโยบาย แต่เหมือนเป็นการแก้ปัญหาสังคม ผมมองแบบนี้ คดีที่เกี่ยวข้องกับเว็บ ดิจิทัลก็จะคล้ายกับส่วนกลางคือทั้งประเทศก็ส่งมาถามทางผม ผมก็อยากให้เป็นอย่างที่เขาทำนะ โดยส่วนตัวผมก็อยากจะบอกว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ของเรา 20 กว่าคนแต่คดีมาจากทั้งประเทศยังงั้นก็ไม่พอแล้วจะเอางานดี เอางานเนี้ยบ ๆ มันก็ไปไม่ได้ยาก แล้วเข้ามาที่วันหนึ่งก็ไม่ต่ำกว่า 40-50 เรื่อง คือมันเพิ่มปริมาณงานมากกว่าเดิม ผมว่า สองถึงสามเท่า อย่างอาทิตย์หนึ่งเป็นร้อย ๆ เรื่อง สองสามร้อยเรื่องแบบนี้ คน โสลด

ถือเรื่องสืบเรื่องยี่สิบเรื่องต่อสัปดาห์มันเป็นไปได้ ที่จะมีเวลาไปสืบสวนหรือไปหาอะไรตามที่
เล่าบอก (สัจจะ โขกบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ประชาชนควรใช้เทคโนโลยีด้วยควรระมัดระวัง

ปัญหานี้ผมว่าควรทำความเข้าใจกับประชาชนก่อน เพราะประชาชนไม่ควรที่จะถูกหลอก
พอเขาถูกหลอกเขาก็คิดว่าต้องมาแจ้งความเพราะเขาคิดว่าเขาจะต้องได้คืน คดีก็เลยเหยอะเยอะไป
หมดเลย ก่อนที่จะถูกหลอกเขาควรจะต้องคิดว่าแบบนี้ เขามีสิทธิถูกหลอก เขาไม่ควรจะละโมภ คือ
อย่างผมเราทำหน้าที่นี้เรายังเกือบถูกหลอก อย่งไอโฟนราคา สามสี่หมื่น ใครจะมาขายคุณห้าพัน
พอโอนเงินไปก็โดนหลอก คือเราต้องดูว่ามั่นใจเชื่อถือหรือไม่ คืออย่างราคาถูกกว่าสิบเท่ามันก็ไม่
มีทาง หรืออย่างถูกแฮกเฟซบุ๊ก ถูกปลอม จะทำอย่างไร อย่างบางคนถูกปลอมเฟซบุ๊กก็ส่งบัตร
ประจำตัวประชาชนไปว่ามีคนปลอมเป็นฉัน เฟซบุ๊กก็ปิดให้นะ เราต้องอ้างสิทธิ มันก็จบ เราต้องอ้าง
สิทธิแต่คนเขาไม่รู้ บางคดีก็จะโยนมาให้ส่วนกลาง แต่บางครั้งเขาไม่รู้ เขาเดือดร้อน ส่วนหนึ่งผม
คิดว่าเขาไม่รู้ ก็โยนมาให้ส่วนกลาง แต่ก่อนที่จะมาตำรวจ ประชาชนควรจะแก้ที่ตัวเองด้วยเพราะว่า
มันเป็นการเพิ่มคดีโดยใช่เหตุ ตำรวจเองก็มีโครงการให้ความรู้ประชาชนแต่ไม่รู้ตรงจุดหรือเปล่า
(คุณสัจจะ โขกบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) ที่ตั้งขึ้นใหม่
ของตำรวจ น่าจะช่วยป้องกันและปราบปรามรวมทั้งช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีเทคโนโลยี
ได้ดียิ่งขึ้น

ตำรวจตั้งกองบัญชาการใหม่ สังคมเปลี่ยนไปคดีอาชญากรรมเยอะขึ้น ผมก็ว่าดี แต่
ในส่วนที่เค้าตั้งขึ้นมาใหม่ถ้ายังต้องมาถามผม ผมก็คิดว่าคงไม่มีปัญญาช่วยเขา ถ้าตำรวจมีความรู้จะ
ง่ายต่อการดำเนินการ เขาอาจจะไม่ต้องมาที่กระทรวงดิจิทัลเลย ทำเองได้เลย คือถ้ามาแบบนี้เป็น
1,000 เคส หลัง ๆ คดีใหญ่ ๆ เขาจะทำกันเอง ส่งมาแต่คดีเล็ก ๆ คือผมก็ไม่รู้ว่าเขาคิดยังไง อย่างบอก
เฟซบุ๊กอยู่เมืองนอก ตอนนี้โลกมันเปลี่ยนไปหมดแล้ว แล้วตอนนี้ก็มีคนที่หมกมุ่น มันจะมีคนที่ทำ
ตลอดเวลา แต่เราไม่มีเวลา เราก็อยากเป็นแบบนี้ ถ้าอยากจะเหนือเราต้องมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละ
แพลตฟอร์ม แล้วไปลงใน เอฟไอเอ เหมือนกับผลิตภัณฑ์ที่ขายมาในราคาเป็นร้อยล้าน มันก็ไม่มา
ไปกว่าโปรแกรมเมอร์ที่มาเข้าใจ แล้วเขียนตาม การที่จะตามอาชญากรรมได้ก็ต้องแบบนี้คือตามเขา
ให้ทัน (คุณสัจจะ โขกบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ การพิสูจน์หลักฐานก็ถือว่าเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญ

อีกเรื่องหนึ่งคือ ฟอเรนสิกส์ (Forensic) การพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งตำรวจก็มี ฟอเรนสิกส์ คือ
การที่ยึดเครื่องมา เราพิสูจน์หลักฐานจนขึ้นศาลก็โอเค แต่ถ้าอย่างเฟซบุ๊ก เราต้องไปเชี่ยวชาญ
ในแต่ละผลิตภัณฑ์ ทวิสเตอร์ ยูทูป พอถามไปก็อยู่เมืองนอกจนผมว่าคนรู้อจริง ๆ ก็ทำได้ ไม่ใช่ให้

ทางผมทำ อย่างการขอเบอร์มือถือไม่ต้องใช้ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ก็ได้ เขาก็ส่งมา ผมเคยคิดนะ แต่ถ้าทำมันจะสะเทือน แล้วมันก็สะเทือนจริง ๆ อย่างตอนนี้ที่รมต. กำลังทำคือการส่งข้อมูลถ้ามีอะไรส่งไปยัง เฟซบุ๊กประเทศไทยให้หมด เพื่อให้รู้ว่าปัญหาเกิดมาจากแพลตฟอร์ม (Plat Form) ของคุณ คุณควรจะมีวิธีอะไร ไม่อย่างนั้นมันเหมือนผมกลืนเลือดแทนเค้า ผมควรจะทำหนังสือไปถึงเค้าว่าสถานีตำรวจทั่วประเทศต้องมาทำงานแทน คือมันมีช่องอยู่แล้วผมเชื่อเลยว่าเขาจะตอบกลับมาว่าก็นี่ไงมีอยู่แล้วไงช่อง เอนฟอร์สเมนต์ (Enforcement) มีอะไรก็มาถามสิ แต่ในความเป็นจริงการจะถามมันก็ยาก ไหนจะภาษาอังกฤษ ไหนจะอะไรต่ออะไร แล้วก็ไม่ว่าอีกว่าเขาจะตอบหรือไม่ตอบอีก ผมเหมือนเป็นแผนกหนึ่งที่ต้องคอยมาตอบตำรวจแทนเขา แต่เหมือนผมทำไปก็จะดูเหมือนไปทะเลาะกับเขา แต่ไม่ใช่ไม่ถามนะครับ ผมเคยทำหนังสือไปแล้ว ถามเฟซบุ๊กประเทศไทย เขาก็ตอบมาว่าบริษัทเขาอยู่เมืองนอก ตอบอะไรตอนนี้ยังไม่ได้ ยังทำอะไรไม่ได้ แต่ถ้าถามคดีเป็น 100 ที่มาอยู่กับเรานี้ เวลาเราเขียนจดหมายไปถามเขานี้เขาต้องถามจากบริษัทใหญ่ที่อยู่ต่างประเทศ แต่ถ้าเราจับคดีที่มีเป็น 100 ไปถามเขาบ้าง เขาจะต้องอึ้งบ้าง คือผมก็เพิ่งมาอยู่ตรงนี้ไม่กี่เดือน ผมก็อยากจะถามทีมว่า ผมจะไปถามเขาแบบนี้ดีไหม แต่มันก็สะเทือนนะ แต่ตำรวจมีสิทธิถาม ตำรวจทุกที่มีสิทธิถาม แต่ตำรวจไม่ยอมถามเอง มาให้ทางผมเป็นคนถาม แล้วตำรวจจริงๆ ก็มีบุคลากรมากกว่าทางผม แล้วจริงๆ ก็เก่งกว่าผมด้วย แล้วก็มีความกล้ามากกว่าผมคือ แอ้มมีเฉพาะด้านมากกว่าผม อย่างคำถามนู่นก็จะ เป็น บก.ปคม ทรัพยากร ชื่อของไม่ได้ของก็มีคุ้มครองผู้บริโภค มีมากมายหลายแผนก แต่ก็ยังส่งมาที่ผม ซึ่งทางผมมีความกล้าอยู่เรื่องละคนสองคน แต่เขาส่งมาทางผมหมดเลย ผมก็ไม่ได้พูดแบบร้องขอชีวิตหรืออะไร อันนี้ในส่วนของการตำรวจ จริง ๆ ผมคิดว่าเขาทำได้นะ น่าจะเก่งกว่าด้วย ผมจะสะท้อนให้เห็นคือ อย่างแรกเขาเข้าถึงฐานข้อมูลอาชญากรรมได้ แต่ผมไม่มีสิทธิ แล้วผมจะไปสืบยังไง 2 พอเข้าเสร็จเขาก็สามารถเข้าเพื่อที่จะไปดูฐานบัตรประชาชน หรือทะเบียนราษฎร์ พอรู้คนนี้อยู่ที่นี่ ๆ ก็ส่งกำลังคนลงไป เขาส่งได้ทั่วประเทศ ลงไปเฝ้าดูนี่เป้าหมายของเราว่าอยู่ตรงนี้ถูกต้องไหม ถ้าถูกก็สืบต่อ เอาสิ่งที่เขาโพสต์หรือที่เขาโยงกับมือถือที่คาดว่าเป็นของเขา เช็คว่าค่ามือถือว่านี่ไงอยู่ตรงนี้ แล้วก็ชาร์ตเข้าไป ตรงหลักฐานของศาล นี่คือภาพที่บอกว่าตำรวจมีเหนือกว่าทางผมเยอะ แล้วจะให้ผมสืบอะไร ไม่ใช่ว่าผมไม่อยากทำงานนะ ผมกำลังมองว่าทิศทาง ถ้าทางผมอยากจะไปนะ ต้องฟอเรนซิกส์ (Forensic) เท่านั้น แล้วผมก็อยากจะพัฒนาให้ศาล เช็กลาย ๆ กับที่คุณหมอพรทิพย์ทำ แต่อันนั้นทำในเชิงอาชญาวิทยา ทำให้ศาลเห็นแล้วไม่ได้เถียง ซึ่งมีคนเคยทำแล้วนะแต่เขาหยุดไป คือ เอตต้า (ATDA) แต่ผมมองว่าเขาโอเคดีสินะ แล้วมันก็มีมาตรฐานของทางยุโรปอยู่แล้ว ของ ไอเอสไอ แล้วเราก็ไม่เคยรู้ เรื่องแบบนี้มาก่อน แต่เราก็ไม่เคยไปผมเคยทำกับคุณหมอพรทิพย์ คดีเกี่ยวกับระเบิด แม้กระทั่งอาชญาวิทยาตามศพ อะไรแบบนี้ ท่านก็

ต้องการให้มีมาตรฐานแบบนี้ แบบกันพื้นที่เสร็จก็ใช้น้ำยา ไซอะไร แต่ทุกวันนี้ยังไม่มี คือฐานข้อมูลทุกอย่างสามารถประสานรวมกันได้ (สัจจะ โชคบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

ข้อจำกัดที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือข้อกฎหมายระหว่างประเทศ

ข้อจำกัดในทางกฎหมายก็เป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญ บางประเทศอาจจะเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่บางประเทศอาจจะไม่ผิดกฎหมาย อย่างบิตคอยน์ (Bitcoin) ทำให้บิตคอยน์ (Bitcoin) เกลมตัวเองว่าเป็นกลาง แต่ผมว่าไม่ใช่จริง ๆ คุณควร Customize กับประเทศนี้ คือเขาบอกถ้าผมต้องคุยกับคนผมก็ต้องคุยกับคนทั้งโลก ก็ถูกต้องไง แล้วทำไม Microsoft Word ถึงสร้าง User Interphase เป็นแบบนี้แบบนี้ คือผมว่าเขาใช้โงะในการจัดการคือเอาตัวเองง่าย คุณต้องจัดการได้ ถามผมผมรู้แต่ผมไม่ค่อยอยากยุ่ง อย่างอินเทอร์เน็ต เบ็งค์กิ้ง พอรู้ผมก็ไม่อยากใช้ แต่ถ้าจำเป็นผมก็ต้องใช้แต่ผมไม่ให้จำ (สัจจะ โชคบุญส่งสวัสดิ์, สัมภาษณ์)

7) ศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัจจุบันทุกคนมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางเทคโนโลยี แต่กลุ่มคนที่จะตกเป็นเหยื่อได้มากที่สุด คือ เด็กและผู้สูงอายุ

เด็กและผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้มากที่สุดเพราะเป็นบุคคลที่อาจถูกหลอกได้ง่าย (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

เหตุผลที่ทำให้เด็กและผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมากที่สุด เนื่องจาก

สำหรับเด็ก มีความรู้เพียงสาและการกระทำผิดมักจะล่อลวงให้เด็กกระทำการต่าง ๆ เช่น ให้โชว์ร่างกาย หรือชักชวนไปเที่ยวแล้วกระทำผิดเกี่ยวกับเพศหรือบันทึกภาพลามก ส่วนผู้สูงอายุเป็นเพราะไม่เท่าทันการหลอกลวง (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

ในฐานะนักวิชาการทางนิติศาสตร์ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ในฐานะนักวิชาการจึงได้ทำการศึกษาเรื่องนี้จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีและสารสนเทศมีความเข้าใจพอสมควร โดยทราบจากการศึกษารูปแบบของการกระทำความผิดและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการสอบสวนทางเทคโนโลยีจากการศึกษาที่ทราบว่ามีความยากในการตรวจหาผู้กระทำความผิดที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

หัวใจสำคัญในการทำคืออาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือการรวบรวมพยานหลักฐาน

หลักฐานที่รวบรวมมีทั้งพยานทางดิจิทัล (Digital) การส่งให้ผู้เชี่ยวชาญไปตรวจพิสูจน์ในระบบคอมพิวเตอร์ (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

พระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 18, 19, 20 และความผิดอื่นที่เชื่อมโยง ตามที่แก้ไขในปี พ.ศ. 2560 (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

ลักษณะของการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดอย่างอื่น เช่น อีเมลมาหลอกลวง หรือ การอินบ็อกซ์ไปแฮ็กข้อมูล แฮ็กข้อมูลในระบบแล้วส่งให้ออนเงิน ใช้การฟอกเงินหรือโอนเงินผ่านระบบดิจิทัล (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประสบการณ์ของผู้ตรวจมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ การประสานงานกับ ISP ซึ่งดูแลเขียน โดยเฉพาะผู้ดูแลอยู่ในต่างประเทศ (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

สิ่งที่หน่วยงานควรสนับสนุนบุคลากรที่ทำงานทางด้านนี้ให้มีความรู้

ผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีที่เป็นนักนิติวิทยาศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรมที่ใช้สอน ผู้ที่ใช้คอมพิวเตอร์ คลื่นสัญญาณที่เข้ามา (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการสืบสวนคดีการกระทำความผิดที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง

พนักงานสอบสวนยังขาดทักษะและองค์ความรู้ในการตรวจจับ และมีความยากในการตรวจหาผู้กระทำความผิด รวมถึงการนำพยานทางดิจิทัลมานำเสนอต่อศาล (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการสืบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การเพิ่มศักยภาพให้กับพนักงานสอบสวน

การเพิ่มศักยภาพของพนักงานสอบสวนให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์ มาช่วยในการวิเคราะห์ เพิ่มโปรแกรมตรวจหาผู้กระทำความผิด พัฒนาการตรวจวิเคราะห์ข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

ซึ่งมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่หน่วยงานทางภาครัฐควรมี

รัฐบาลควรมีมาตรการป้องกัน โดยการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงกระบวนการที่ผู้กระทำความผิดกระทำและมีมาตรการเฝ้าระวังเว็บหลอกลวงและบล็อก (ณรงค์ ใจหาญ, สัมภาษณ์)

2. ประมวลความเห็นของผู้กำกับการสถานีตำรวจ

1) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง

ปัจจุบัน อาชญากรรมทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ เป็นเรื่องที่ต้องตรวจทุกคนควรจะต้องมีความรู้

อาชญากรรมทางเทคโนโลยี จริง ๆ เป็นเรื่องกฎหมายที่เราต้องรู้ ทำความเข้าใจอยู่แล้ว คือ พ.ร.บ. การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งอันนี้ตำรวจต้องทราบทุกคนเพราะเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ตำรวจโรงพักก็ต้องทราบ แต่ในรูปแบบของการกระทำความผิด มันอาจจะมี ความซับซ้อนหรือยุ่งยากขนาดไหนก็ว่ากันอีกที (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์) ซึ่งการดำเนินคดีสำหรับตำรวจในระดับสถานีแล้วเป็นเรื่องที่ยาก โดยเฉพาะในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน

การดำเนินคดีจะยากมากสำหรับตำรวจโรงพักเพราะการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี หน้าด่านคือโรงพักสิ่งที่จะต้องทำคือเขาเรียกว่าการจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งการจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์ คนที่จะขอได้จะต้องเป็นเจ้าของที่ที่ได้รับการอบรมจากกระทรวงดิจิทัล เท่านั้น ซึ่งพนักงานสอบสวน ถ้าจะขอก็ต้องทำหนังสือขอไป ซึ่งเราไม่ได้ขอได้เอง ซึ่งจริง ๆ การที่ ป.วิอาญาให้อำนาจไว้เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานมันก็น่าจะเพียงพอ แต่ว่าก็ยังโดนปิดกั้นจากการจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์อยู่ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

ปัจจุบันในส่วนของคดีเทคโนโลยีสารสนเทศของ สภ.บางละมุง ยังไม่ได้มีมากถ้าเทียบกับคดีอาญาทางด้านอื่น ๆ แต่ก็มีแนวโน้มที่จะมีมากขึ้น

กรณีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีที่บางละมุงยังไม่มากเท่าไร ยังไม่ถึง 2% ของคดีทั้งหมดยังไม่เยอะ แต่จะมีหลายคนที่ยังไม่เกิดความเสียหายแต่มาลงประจำวันไว้ก็มี เช่น เปิดเฟซบุ๊กไว้แล้วโดยคนแสบ หรือโดนคนเอารูปภาพของตัวเองไปใช้ในชื่ออื่นในแอคเคาน์ (Account) อื่น แต่ถามว่าเป็นความเสียหายของเขาหรือยัง เกิดความเสียหายกับเขาหรือยัง ถ้ายังก็ลงแจ้งความไว้เป็นหลักฐาน (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

การดำเนินคดีทางเทคโนโลยีมักจะมี ความซับซ้อนในด้านการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การแจ้งความไม่ซับซ้อน แต่การหาข้อมูลกว่าจะได้อันนั้นช้า โดยเฉพาะในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะอย่างเช่นถ้ามีการโอนเงิน เราก็ต้องตามเส้นทางการเงิน ก็ต้องตามไปที่ธนาคารเจ้าของบัญชีนั้น ๆ ซึ่งก็ต้องใช้เวลากว่าเขาจะตอบกลับมา พอตอบกลับมากกว่าเรื่องจะไปถึงผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตนั้น ๆ อีก อันนั้นหมายถึงการจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์ อันนี้นาน (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

การดำเนินคดีในส่วนของโรงพัก ยังไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยเฉพาะในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน

ทุกวันนี้ผมมองว่าในโรงพักผมยังไม่มีสักคนเดียว แล้วถ้าเกิดเหตุขึ้นมา การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเรายังเก็บในแบบที่เราเข้าใจอยู่ ก็ควรที่จะต้องมีแบบนี้ คือการมีเจ้าหน้าที่เฉพาะ

ทางคอมพิวเตอร์ไป สारวัตรสอบสวนในโรงพักทำงานได้แต่อาจจะยังไม่เชี่ยวชาญแบบเฉพาะทาง (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

ดังนั้นสิ่งที่จะสามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาได้ คือการให้ความรู้กับพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ในสถานีที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำคดีทางเทคโนโลยีนี้

ในอนาคตอยากให้สนับสนุนการให้พนักงานสอบสวนสักกลุ่มหนึ่ง กลุ่มหนึ่งนะครับ คือสัก 4-5 คน ได้ไปอบรม กระทั่งคดีแล้วได้รับการประกาศเป็นนักสืบไซเบอร์เพราะพวกนี้จะสามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างถูกต้องและเก็บได้เป็นระบบกว่า (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

ขณะที่ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านนี้จริง ๆ รวมถึงปัญหาจากประชาชนที่เข้ามาแจ้งความ

ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับคดีเทคโนโลยี ผมแบ่งเป็น 2 อย่าง ปัญหาภายนอก กับ ปัญหาภายใน ปัญหาภายใน คือยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางคอมฯ คือเราสามารถอบรมเรียนรู้ได้จริงแต่พอเราไม่ได้เจอบ่อย ๆ ไม่ได้ทำบ่อย ๆ ก็อาจจะมีหลงลืม ไปบ้าง อีกอย่างคือ การขาดผู้ที่สามารถตรวจสอบการจราจรทางคอมพิวเตอร์ ได้ ที่ได้ผ่านการอบรมมา ปัญหาภายนอก ก็อาจจะเกี่ยวข้องกับประชาชนที่เข้ามาแจ้ง บางทีเห็นอะไรก็มาแจ้งไว้ก่อนซึ่งบางทีมันยังไม่เกิดความเสียหาย ก็อยากให้เข้าใจกรณีเช่น บางทีโดนเอารูปไปสร้าง เฟซบุ๊กอวดแต่ยังไม่เกิดความเสียหาย ก็อยากให้เข้าใจว่ามาลงบันทึกประจำวันเป็นหลักฐานไว้ เราทำให้ได้ แต่ถ้าจะให้ไปดำเนินคดีกับเขาเลย มันยังไม่มีพยานหลักฐานก็ยังไม่ได้อันนี้ก็ปัญหาอีกอย่างที่เจอ ในส่วนเครื่องมือเครื่องมือในส่วนของโรงพัก การทำคอมพิวเตอร์ ฟอเรนสิกส์ (Computer Forensic) ทำไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าจำเป็นต้องทำก็ต้องหวังพึ่งกองพิสูจน์หลักฐาน หรือกองเทคโนโลยีของ สดช. หรือไปทาง ปอท, คือการส่งพยานหลักฐานทำที่โรงพักไม่ได้เลย (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

2) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง

พนักงานสอบสวนมีหน้าที่รับแจ้งความร้องทุกข์ ซึ่งปกติในระดับสถานีจะมีการสรุปให้ผู้บังคับบัญชาทราบว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างเพื่อดูแลแนวโน้มต่อไป

พนักงานสอบสวนทุกคนมีอำนาจหน้าที่ในการรับแจ้งความร้องทุกข์ ไม่ว่าจะป็นสารวัตร รองสารวัตร ปกติเวลามีเหตุการณ์แต่ละวันห้องสอบสวนจะเป็นคนรับแจ้งความเอาไว้แล้วก็จะมีการสรุปให้ผู้บังคับบัญชาทราบว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง แล้วก็จะมีการดูสถิติว่าแนวโน้มคดีประเภทไหน มีแนวโน้มที่สูงขึ้น พุคภาษาแบบตำรวจก็คือ เอามาวิเคราะห์

แนวโน้มนโยบายกรรม เพื่อไปวางแผนวิเคราะห์ ในการป้องกันต่อไป (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

ในส่วนของคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่นับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่พนักงานสืบสวนสอบสวนระดับสถานียังขาดความรู้ความชำนาญในการทำคดี โดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูล ทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างล่าช้า

ตั้งแต่หลังโควิดมา การหลอกล่อซื้อของทางออนไลน์ยิ่งสูง อาชญากรรมตัวนี้มันก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาที่สำคัญของคดีที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี คือทางพนักงานสอบสวนไม่มีความชำนาญในการทำคดี เนื่องจากมีข้อจำกัด เช่น ไม่สามารถตามข้อมูลทางโทรศัพท์เขาได้ทันที ข้อมูลบางเว็บเข้าไม่ถึง ดังนั้นก็ต้องผ่านหน่วยงานของ ตร. ที่ตั้งขึ้นมา ต้องไปผ่านเขา ทำให้การดำเนินคดีมันล่าช้า เหมือนกับมีคนมาแจ้งความป๊อบ เราก็ต้องไปเช็คว่าเฟซบุ๊กที่มาลงขายของใครเป็นคนขออนุญาตใช้ ใครเป็นคนเปิดใช้ แล้วอยู่ที่ไหน ส่งไปกว่าจะตอบกลับมาเป็นเดือน มันก็ล่าช้า เทคโนโลยีทำให้งานตำรวจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการซื้อขายของออนไลน์ข้อเสียคือการไม่มีโอกาสได้ตรวจสอบสินค้า ผู้ซื้อกับผู้ขายไม่รู้จกกัน บางคนก็เปิดเพจเปิดเฟสมาเพื่อซื้อขายแบบหลอกลวงก็มี ไม่ได้ส่งสินค้าให้เขาก็มี ส่งสินค้าไม่ถูกต้องตามสเปคก็มี (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

ซึ่งการจะให้พนักงานสอบสวนทำงานได้รวดเร็วขึ้นจำเป็นต้องมีการเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิดได้อย่างรวดเร็ว

ถ้าจะให้พนักงานสอบสวนทำงานได้เร็วขึ้นก็คือ การสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทันที พอมีคนมาแจ้งความป๊อบพนักงานสอบสวนสามารถเช็คได้เองเลยว่า โลกนี้ เชนนี้ เว็บนี้ เฟซบุ๊กพวกนี้ ใครเป็นคนเปิดไว้ ใครเป็นคนใช้ แล้วตัวอยู่ที่ไหน ถ้าสามารถเข้าได้เลยมันก็จะทำให้การดำเนินคดีทำได้ไว ก็คือให้รู้ตัวผู้กระทำความผิดได้ไว แต่ถ้าบอกว่าให้ตรงนี้ไม่ได้ก็ต้องมีหน่วยงานที่จะเข้ามารับผิดชอบ สนับสนุนพนักงานสอบสวน คือสามารถพอแจ้งป๊อบตอบกลับมาได้ทันที เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ไว (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

ที่ผ่านมามีความพยายามที่จะจัดตั้งศูนย์ปราบปรามเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมขึ้นมาทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาค จนถึงระดับประเทศ แต่ในส่วนของสถานีก็ยังไม่รู้สักใดเลย

โดยหลักการอาจจะมีทีมสนับสนุน แต่ในทางปฏิบัติโรงพักแทบจะโดดเดี่ยว ซึ่งถ้าเป็นคดีใหญ่ ๆ ทางผู้บังคับบัญชา ก็จะสั่งให้สืบจังหวัดมาช่วย หรือสั่งให้กองบังคับการสืบสวนฯ หรือสืบภาคลงมาช่วย คือจะมีโรงพัก ระดับจังหวัด ระดับภาค ที่สนับสนุนกันอยู่ โดยเฉพาะคดีที่เป็นเคสใหญ่ คือข้อจำกัดอย่างหนึ่งที่บอกคือการเข้าถึงข้อมูล ก็จะให้หน่วยนี้มาช่วย เช็คข้อมูลโทรศัพท์

ใช้การใช้ต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งศักยภาพโรงพักเข้าไม่ถึงอยู่แล้ว (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านบึง หนึ่งในนโยบายหลักคือการทำงานเชิงรุก ด้วยการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนรู้จักป้องกันตนเอง ควบคู่ไปกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินคดี

งานเทคโนโลยี ผมจะเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนระวังตัว รู้จักการป้องกันตนเอง แต่ถ้ามันมีเหตุคือมันต้องทำพร้อมกันไป งานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนรู้จักป้องกันตัวเอง กับเรื่องของการดำเนินคดี ให้ควบคู่กันไป เพราะเมื่อมีเหตุมาแล้ว ก็ให้ในส่วนของพนักงานสอบสวนเร่งรัดดำเนินคดีเพื่อให้ได้ ผู้กระทำความผิดให้ไว เพื่อหยุดการกระทำความผิดของเขา เป็นเป้าหมายง่าย ๆ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

3) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพานทอง

อำเภอพานทอง มีพื้นที่ 188 ตารางกิโลเมตร พานทองจะแบ่งเป็น สองส่วน ฝั่งหนึ่งจะเป็นโรงงานมี 400 กว่าโรง อยู่ในนิคมอมตะ ซึ่งจะมีปัญหาเกี่ยวกับคดีออนไลน์ ขณะที่อีกฝั่งก็จะมีปัญหาเรื่องโค่นหลอกในการลงทุน มีประชากรบวกประชากรแฝงประมาณสามแสน มาหารกับตำรวจที่มีอยู่ 92 คน เท่ากับ ตำรวจ 1 คนดูแลประชากร 3,000 คน ปริมาณงานค่อนข้างเยอะแต่ก็สามารถควบคุมปัญหาอาชญากรรมให้อยู่ในเกณฑ์ที่ประชาชนรับได้ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

ในส่วนการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรพานทอง

การบริหารงานในสถานีตำรวจ จริง ๆ เราเป็นสถานีตำรวจรูปแบบที่ 2 ก็จะมิงงานป้องกันปราบปราม ก็จะมีรองผกก. ปอ เป็นหัวหน้า งานสืบสวน ก็จะมีรองผกก. สืบสวนเป็นหัวหน้า ส่วนงานสอบสวนก็จะมีรองผกก. สอบสวน ที่มีอาวุโสสูงสุดทำหน้าที่หัวหน้าพนักงานสอบสวน (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

ขณะที่ในส่วนของคดีที่เข้ามาที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอพานทอง

คดีที่เข้ามาจะแยกเป็น 2 ส่วน คือคดีที่เชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจสอบสวนของอำเภอพานทอง กรณีนี้ผู้เสียหายก็จะมาร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจของเรา ซึ่งคนที่รับคำร้องทุกข์ในครั้งแรกคือพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็จะพิจารณาว่าเป็นความผิดเกี่ยวกับอะไรอย่างไรที่เป็นอาญาแผ่นดิน คือมาแจ้งความเรารับแจ้งหมด แต่คดีที่มีอำนาจในการสืบสวนคืออาญาแผ่นดิน เราถึงจะมีอำนาจการสอบสวน ส่วนรายละเอียดในการกระทำความผิดตรงนั้นเราก็ไปดูกันอีกที (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานีตำรวจภูธรอำเภอพานทอง มีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยรูปแบบที่เจอส่วนใหญ่ มักจะเป็นการซื้อขายสินค้าออนไลน์และการหมิ่นประมาท

คดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ในพื้นที่ที่มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ต้องยอมรับว่า เทรนด์ในการซื้อขายออนไลน์มีมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงโควิด สังกัดได้จากบริษัทที่ขนส่งอย่างไปรษณีย์ไทย อย่างเคอร์รี่ มีผลประกอบการที่สูงขึ้นมาก ที่นี้ปรากฏว่าสั่งซื้อของสั่งอย่างได้อย่างบางคนได้ของชำรุด และหลายคนก็เคยเจอปัญหาเหล่านี้มา แล้วมันก็จะมีความผิดอะไรได้บ้าง ก็จะมีเรื่องฟ้องร้อง ซึ่งปัญหาของคดีเทคโนโลยี ตอนนี้องค์กรสังคมของเราคือรูปแบบการสื่อสารรูปแบบการทำธุรกรรม จะใช้สื่อโซเชียล ในการติดต่อซื้อขาย ในการโอน เดียวนี้การทำธุรกรรมทางการเงินโดยส่วนใหญ่ก็จะใช้โซเชียล การซื้อขายจากที่เฟซบุ๊กเฟสในสมัยก่อน เห็นหน้ากันก็เปลี่ยนไปแล้ว ใช้เป็นทางคอมพิวเตอร์ ที่นี้ก็จะมิจฉาชีพในการหลอกในการลวง สมมติ นาย A ติดตามเฟสของ นาย B เจอรูปก็แคปไว้โหลดไว้ รวมทั้งศึกษาพฤติกรรม จากนั้นเขาก็จะเอารูปทั้งหมดไปสร้างตัวตนขึ้นมาใหม่ ปลอมเฟสขึ้นมาใหม่ แล้วก็ไปหลอกเพื่อนเรา ที่นี้ก็ต้องมาดูคดีที่มาโรงพักมีอะไรบ้าง เท่าที่เจอส่วนใหญ่จะเป็นคดีซื้อขายสินค้าทางออนไลน์ การหลอกโอนเงิน ปัญหาและอุปสรรคที่เราเจอ โซเชียลที่นิยมก่อน อย่างเช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ซึ่งเฟซบุ๊ก เชฟเวอร์อยู่ที่อเมริกา ที่นี้เวลาเราจะขอข้อมูลอะไรไม่เคยได้เลย ขอข้อมูลมาเพื่อยืนยันตัวตน ไม่สามารถขอข้อมูลได้ พอไม่สามารถขอข้อมูลได้มันก็เป็นปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐาน ที่จะยืนยันตัวผู้กระทำความผิด ไลน์ก็ของญี่ปุ่นขอข้อมูลไม่ได้ ที่เราจะได้พอจะเป็นพยานหลักฐานยืนยันได้ส่วนใหญ่ก็จะเป็นธนาคาร หลักฐานการโอนเงิน ทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางใดที่พอจะมาเป็นพยานหลักฐานในการยืนยันการกระทำความผิดพวกนี้ได้ อย่างบริษัทการใช้ข้อมูลทางโทรศัพท์ ธนาคารได้ ตอนนี้ขอได้ดีขึ้น (ผู้กำกับสถานีตำรวจพานทอง, สัมภาษณ์)

เมื่อขั้นตอนการสอบสวนสืบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีทำได้ยาก สิ่งทางสถานีต้องการเพื่อช่วยสนับสนุนในการทำงาน คือ

สิ่งที่สถานีต้องการคือการเข้าถึงข้อมูล โดยปกติตัวพนักงานสอบสวน ผมมั่นใจว่ามีความเข้าใจในการรวบรวมหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด ไม่ว่าจะเป็นพยานวัตถุ พยานบุคคล พยานเอกสาร เพียงแต่ว่าการเข้าถึงข้อมูลมีปัญหาโดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูล อย่างเฟซบุ๊ก อย่างไลน์ ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนมันก็เป็นปัญหา แต่มันก็ไม่ทั้งหมดนะ มันก็มีหลักฐานบางอันที่พอจะเอามายืนยันได้ว่าใคร อะไร ยังไง อย่างเช่นมีการทำเฟคนิวส์ (Fake News) ขึ้นมา อย่างที่แคปเฟสนาย B มาแล้วไปโพสต์หมิ่นประมาท แต่ทางนาย B บอกไม่ใช่เฟซบุ๊กฉัน มันก็ลำบากที่จะไปต่อ ตัวพนักงานสอบสวนก็ไปต่อได้ยากเพราะไม่มีหลักฐานที่จะมายืนยัน เราเคยถามข้อมูลไปยังหน่วยสนับสนุน

คือ ปอท ซึ่งปอท. ก็ต้องส่งไปถามอีกทีแล้วก็ตอบกลับมาว่า ไม่สามารถตรวจสอบได้เนื่องจากเซิร์ฟเวอร์อยู่ต่างประเทศ คือตัวหน่วยสนับสนุนของเราก็มีปัญหา ตอนนี้ทางตร.เขาก็พยายามสนับสนุนระบบสารสนเทศของเราเยอะ อย่างเช่น ระบบคราม (Crime) การเชื่อมโยงของข้อมูลภาครัฐ พวกประกันสังคม พวกขนส่ง ทำให้เราทำงานได้สะดวกง่ายขึ้นกว่าเดิมเยอะมาก แต่อย่างทีบอกข้อจำกัดเรื่องข้อมูลของบริษัทเอกชนที่เขามีที่ตั้งอยู่ที่เมืองนอกก็จะเป็นเรื่องยาก (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

ข้อจำกัดที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการขาดความรู้ความเข้าใจในการสืบสวนสอบสวนรวมทั้งภารกิจที่มากมายก็อาจจะทำให้การดำเนินคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำไม่ได้ดีเท่าที่ควร

ในหลาย ๆ โอกาสทางภูธรจังหวัดก็จะมีการจัดอบรมบ้างแต่ต้องยอมรับว่าน้อย และด้วยหน้างานของเราค่อนข้างเยอะมากหน่วยฝึกอบรมของเราเองก็ยังขาดการฝึกอบรมในเรื่องนี้อย่างเข้มข้น ทุกครั้งที่มีการประชุมประจำสัปดาห์ ผมสังเกต ผมเช็คจากหนังสือเข้าออกประจำสัปดาห์ หนังสือได้ตอบภายในสถานีตำรวจ งานสอบสวนผมให้น้ำหนักไปที่ 70 % นั่นหมายถึงงานฝั่งนี้ค่อนข้างเยอะ ทีนี้รายละเอียดงาน ถามว่าจำนวนพนักงานสอบสวนเพียงพอที่จะรองรับงานพวกนี้ไหม ต้องมองก่อนว่าเราถูกฝึกสืบสวน สอบสวนคดีอาญา คดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา พวก ลัก วิ่ง ชิง ปล้น ทีนี้เพิ่งจะมีช่วงหลัง ๆ แล้วก็หาคนที่มีความรู้ความชำนาญน้อย ทีนี้พอมีความรู้ความชำนาญน้อยบวกกับข้อจำกัดในการเข้าถึง คือตัวพนักงานสอบสวนเองมีความรู้ความเข้าใจในการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์หมด แต่พอขอข้อมูลไม่ได้คล้าย ๆ ขอข้อมูลไม่ได้งานก็สะดุดละ ไปต่อไม่ได้ คล้าย ๆ กับการหาว่าใครเป็นเจ้าของเฟสเพื่อหาคำยืนยัน ปอท. แจกกลับมาแล้วเราก็ก็นำไปต่อไม่ได้ จริง ๆ ข้อมูลส่วนใหญ่ อย่างเฟซบุ๊ก อย่งอะไร เราก็จะขอไปที่ทาง ปอท. ปอท. ก็จะตอบกลับมาคำตอบเดิมเลย ไม่สามารถหาข้อมูลได้เนื่องจากเซิร์ฟเวอร์อยู่ในต่างประเทศ ขณะที่ฝ่ายสืบสวนเองก็จะทำงานคู่ขนานไป กรณีมีหลักฐานแน่ชัดแล้วว่าใครกระทำความผิด ก็จะรวบรวมพยาน พนักงานสอบสวนก็จะไปขออนุมัติศาลในการออกหมายจับ พนักงานสืบสวนก็จะไปตามจับมาดำเนินคดี ซึ่งบางเคสมันง่าย บางเคสมันยาก มันมีความซับซ้อน แต่ผมเชื่อว่าส่วนกลางของเราเท่าที่ติดตามข่าวสาร เขาก็มีเครื่องมือในการติดตาม มีความชำนาญในเรื่องพวกนี้ แต่ในส่วนของเราเองต้องเรียนว่าเฉพาะคดีที่เกิดขึ้นแต่ละวันก็แทบจะตั้งรับไม่ทัน เพราะจะมีทั้ง คดียาเสพติด คดีจราจร (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องช่วยสนับสนุน คือการให้ความรู้กับประชาชนเพื่อช่วยลดโอกาสในการถูกหลอกลวงให้น้อยลง

ส่วนตัวผมชอบทำงานเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ อย่างเช่นงานป้องกัน เพราะว่าถ้าปล่อยให้เรื่องพวกนี้เกิด สิ่งแรกประชาชนได้รับความเสียหาย สิ่งที่สองเป็นการเพิ่มภาระงาน พอมีภาระงานมันจะมีอะไรเพิ่มขึ้นมาอีกเยอะแยะ อย่างแรกการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน ให้ความรู้อะไรต่าง ๆ ให้สามารถใช้สื่อโซเชียลได้อย่างปลอดภัย เริ่มตั้งแต่สถาบันการศึกษา ไปจนถึงคนโต คนโตยังโดนหลอกได้เลย ฉะนั้นก็ต้องให้ความรู้ ของเราไม่เหมือนประเทศจีน ของจีนเขาเป็นแบบ Single Gateway ที่นี้คนไทยอยู่แบบประชาธิปไตย เราก็จำเป็นต้องมีความรู้ เพราะการมีความรู้โอกาสที่จะถูกหลอกหลวงก็น้อย พอถูกหลอกหลวงน้อยงานก็จะเบา ที่นี้แต่ถ้าเกิดมันเกิดขึ้นมา ตำรวจก็อยากได้รับการสนับสนุนคือถ้ามันเป็นคดีเล็ก ๆ เราก็สามารถตัดสินใจได้เลย แต่ถ้ามันเป็นคดีใหญ่ ๆ อย่างเช่นแชร์ พวกหลอกหลวงลงทุน โกลด์ ฟิวเจอร์ (Gold Futures) อะไรต่าง ๆ ซึ่งความเสียหายหลายร้อยหลายพัน ซึ่งตรงนี้ถามว่าทักษะความรู้ความสามารถของตำรวจโรงพักยังไปไม่ถึง ที่นี้ ดีเอสไอ (DSI) เขาก็จะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา จริง ๆ เราในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย เราก็อาจจะเข้าไปให้ความรู้ในเรื่องของโทษ โครงการต่าง ๆ ที่เรามีโอกาสเข้าไปให้ความรู้ แต่จริง ๆ ถ้าเป็นไปได้สถานศึกษาควรใส่ประเด็นนี้เข้ามาเพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ ถ้าเด็กมีความรู้ความเข้าใจมีความระมัดระวังในการใช้ ผมคิดว่ามันก็จะดีกว่า แต่ส่วนของตำรวจก็จะไปให้แบบถ้าทำแบบนี้มันผิดกฎหมายนะมีโทษอย่างไร แต่ถ้าเราทำเต็มที่แล้วมันยังต้องเกิดเราก็ต้องเข้าสู่กระบวนการสอบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาให้ได้ ซึ่งมันก็มีข้อจำกัดว่าการเข้าถึงข้อมูลของบริษัทเอกชนที่มีเซิร์ฟเวอร์อยู่เมืองนอกมันก็จะยากนิดนึง แต่ถ้าอย่างของในเมืองไทยเรามีกฎหมายสามารถออกหมายเรียกพยานบุคคล พยานวัตถุ พยานหลักฐาน มาสอบสวนได้ มาประกอบสำนวนได้ แต่ถ้าบางที่มันจำเป็นต้องใช้ข้อมูลของบริษัทของบริษัทแม่ที่อยู่ในต่างประเทศมันก็จะไม่ได้ แต่ถ้าในประเทศก็จะง่าย (ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

4) ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา

ตำรวจต้องทำงานในทุก ๆ ด้าน ไม่เฉพาะแค่คดีเทคโนโลยี แต่คดีเทคโนโลยีสารสนเทศตอนนี้ต้องยอมรับว่ามีความสำคัญมากในปัจจุบัน

ก่อนจะมาทำงานที่สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา ผมเป็นรองผู้กำกับสน.หัวขวางแต่ว่าตำแหน่งเป็นหัวหน้าชุดปราบปรามเทคโนโลยีสารสนเทศ ของสำนักงานตำรวจฯ ในปี 60 ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเลย ผมเป็นรุ่นพี่ลูกนิมิตรเลย ศูนย์นี้ไปหาซื้อกันเอง ไปหาที่ตั้งกันเอง ศูนย์ชื่อ สปชน แล้วเปลี่ยนเป็น สปส. ตั้งอยู่ชั้นล่างตรงที่จอตรงผู้บังคับบัญชา จริง ๆ ต้องบอกว่าตำรวจทุกคนเกี่ยวข้องนะ คือ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาที่มีความผิดทางอาญา อะไรที่เป็นความผิดทางอาญาแล้วมาร้องทุกข์กล่าวโทษกับเรา เราก็ต้องมาดำเนินการ จะปฏิเสธว่าเราไม่มีความรู้ไม่ได้ เราก็ต้องแสวงหาความรู้ นอกจากนั้นก็ต้องมีหน่วยหลักที่สนับสนุน หน่วยปฏิบัติคือสถานีตำรวจ ที่นี้ก็

มีกองบังคับการสอบสวนกลางอย่าง ปอศ. ปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ปอท. เอาจริง ๆ ผมก็เริ่มมาจากไม่รู้อะไรเลย ผมก็เหมือนตำรวจทุกคน เราจะเรียนจบมาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจอะไรมาก็ช่าง ผมเป็นยุคกลางเก่ากลางใหม่ ผมเรียนโรงเรียนนายร้อยหลักสูตรเก่ารุ่นสุดท้าย เพียงแต่ว่าทุกวันนี้สภาพอาชญากรรมมันก็เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยี วันนี้สถานที่เกิดเหตุการณ์จริงแทบไม่มีแล้ว การฉ้อโกงนี่มันเกิดในโลกไซเบอร์ มันไม่มีที่เกิดจริง มันเกิดในโลกไซเบอร์ คดีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี จริง ๆ ต้องบอกว่าตำรวจก็ต้องทำงานทุกอย่างนะ คดีเทคโนโลยีคดีแรกที่ผมทำเป็นคดีคอล เซ็นเตอร์ (Call Center) แล้วผมเคยทำคดีแม่เลี้ยงเดี่ยวผ่านทางออนไลน์ อริส แม็กซิม ลอง Search ชื่อผมดูในกูเกิ้ล จะเห็นคดีที่ผมทำเกี่ยวกับเทคโนโลยีเยอะเลย อริส แม็กซิมนี้เป็นแม่ค้าออนไลน์ เสียไป อานนท์ ที่ศาลเพิ่งประทับรับฟ้อง คนที่ทำรายงานสืบสวนจนโดนออกหมายจับ ในความผิดฐานจัดให้มีการเล่นการพนันออนไลน์ ชักชวนคนไปเล่น ผมก็เป็นคนไปจับ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

หลังจากย้ายมารับตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยาพบว่า พัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมีจำนวนที่สูง

พอมายู่สถานีตำรวจพัทยา คดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีต้องบอกว่าเยอะนะครับ อย่างเปิดเพจขายที่นอน แล้วก็ไปเอาภาพที่นอนของจริงของบริษัทนั้นบริษัทนี้มา แล้วมาตั้งเพจให้น่าเชื่อถือแล้วตั้งราคาแบบน่าสนใจ ถูกมาก ๆ แล้วก็ไปทำรีวิวลดอม มีคนเข้ามาสั่งซื้อลดอม รีวิวลดอมให้เกิดความน่าเชื่อถือ สุดท้ายพอลูกค้าโอนเงิน ไม่มีการส่งสินค้า แล้วก็ปิดหน้าเพจนี้ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ซึ่งการทำงานในระดับสถานีตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้คือ การประชุมเพื่อวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมในทุกสัปดาห์ เพื่อดูว่ามีเหตุอะไรเกิดขึ้นบ้างในพื้นที่รับผิดชอบ

กรอบในการทำงานตามปกติที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้คือผู้กำกับต้องประชุมวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม เหตุเกิดอะไรขึ้นบ้างในพื้นที่ที่รับผิดชอบใน 1 สัปดาห์ มีการคุยกันระหว่างฝ่ายบริหาร ระดับสารวัตรขึ้นไป ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันและปราบปราม ฝ่ายจราจร ในทุกสัปดาห์แต่ถ้าเจาะในประเด็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยีผมไม่รอนิ่งสัปดาห์เมื่อไหร่มีประชาชนมาร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนรับเรื่องแล้วง ๆ ถ้าไม่เข้าใจ Walk-In เข้ามาหาผมได้เลย แล้วผมก็จะช่วยแนะนำว่าเราจะเก็บรวบรวมพยานหลักฐานยังไง จะทำรายงานการสืบสวนยังไง ซึ่งไม่เหมือนกับคดีที่เกิดเหตุทางกายภาพแบบปกติ มันเกิดขึ้นในโลกไซเบอร์ การรวบรวมพยานหลักฐาน ไม่ใช่เราจะเอา โปลิสไลน์ (Police Line) ไปล้อมแล้วก็ห้ามใครเข้า แล้วก็เอาพิสูจน์หลักฐานไปเก็บ มันไม่เหมือนกันเลย วิธีการรวบรวมพยานหลักฐาน การได้มา

การเข้าไปถึงที่เกิดเหตุ การได้มาซึ่งพยานหลักฐานมั่นคงแบบ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในระดับสถานีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีคือภารกิจที่มากมายหลายด้านของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีจนอาจทำให้ขาดประสิทธิภาพการทำงาน

คดีโรแมนซ์ สแกม (Roman Scam) คดีคอลเซ็นเตอร์ (Call Center) กำลังระบาด มีการส่งคนไปฝึกอบรมประเทศนั้นประเทศนี้แล้วก็ส่งกลับมาหลอกคนไทย มีรายหนึ่งโดนหลอกไป 29 ล้านบาทหมดตัวเลย บางคนโดนไป 4-5 ล้าน คารานางแบบโดน อัยการยังมีโดนเลยแต่เขาขอไม่เปิดเผยตัว แล้วคนที่มาหลอกบางคนกระเลาะระลาด เป็นขี้อยู่ในสลัม แต่ถูกฝึกให้พูดบทสนทนาต่าง ๆ มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือ มีการสแกมเบอร์โทรศัพท์ให้ตรงกับหน่วยงานนั้น ๆ จริง ๆ มันสลับวับซ้อน มันมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือมีการตั้งวงแชร์ เมื่อก่อนเจ้ามือโกง ตอนนี้อยู่กันแชร์ เกิดอะไรใหม่ ๆ ขึ้น แล้วก็มีความสลับซับซ้อน คราวนี้ฟังก์ชันของตำรวจโรงพักทำไม่ไหว พนักงานสอบสวนงานก็เต็มมืออยู่แล้ว ปัญหาและอุปสรรคของโรงพัก คือตำรวจของโรงพักรับงาน ดีหัวหมาด่าแม่เจ๊กแค่นี้ก็ทำแทบไม่ทันแล้ว แล้วยังคดีเทคโนโลยีการได้มาซึ่งพยานและหลักฐานเขาไม่มีปัญญา เขาทำไม่ทันหรอก แล้วงานโรงพักมันมากมาย ก็อะไรก็สั่งมาโรงพักหมด แต่ถามว่าอัตรากำลังพลน้อยไหมก็ไม่ค่อย อย่างพัทยามี 500 รวมผมเป็น 501 ผมคิดว่าตำรวจพัทยาน่าจะมีจำนวนมากที่สุดแล้ว แต่คดีก็มีเป็นหมื่น แล้วยังเป็นเมืองท่องเที่ยว (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งของส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงถือเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการจัดการคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผมทราบมาว่าที่ภาค 2 กำลังจะเปิดศูนย์ แต่ผมยังไม่เคยเห็น โครงสร้าง ผมคิดว่าลำพังพอท. รับงานไม่ไหว ไปดูโครงสร้างแล้วก็รับงานทั้งประเทศไม่ไหว ศูนย์นี้ภาษาอังกฤษเรียก ทราสฟอรัส หรือศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ มีหน้าที่เฉพาะ สมัยผมอยู่ สปชน สปส นี้ถามว่าทับซ้อนไหม ทับซ้อนแต่ถามว่ามีขึ้นมาทำไม เป็นเครื่องมือใหม่ของผู้บังคับบัญชาให้ไปทำเรื่องที่สังคมต้องการคำตอบโดยเร็ว สร้างความเดือดร้อนจนต้องไปหยุดแบบชะงัก ใช้ช่องทางปกติไม่ได้ ผมขอเรียกว่า Fast Track ไว้รับคดีนโยบาย (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ก็ถือว่ามีส่วนสำคัญในการช่วยแก้ไข้ปัญหา

พ.ร.บ. การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ฉบับปัจจุบันใช้ได้นะ แต่มีแค่บางส่วนที่ต้องปรับ แต่ขั้นตอนการแก้กฎหมายของเรานั้นล่าช้า กระทั่งวินิจฉัยตัดสิน ยุคนี้ผมว่าโอเคเลยนะ แล้วคนรอบข้างที่ทำงานร่วมกับท่านรรมด.ผมว่าโอเคเลยนะ ด้วยฟังก์ชันของการออกกฎหมายมันอู้ยอ้าย

มันช้า เวลาโจรมันจะทำผิดมันไม่ต้องขอใครเงาะ แต่ระบบราชการจะขออำนาจไปจับมันยากเหลือเกิน (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

5) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเสม็ด

ปัจจุบันคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี เป็นคดีที่มีการเข้ามาแจ้งความร้องทุกข์เพิ่มมากขึ้น บางกรณีพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินคดีได้ แต่บางกรณีก็จำเป็นต้องหาแนวทางในการสนับสนุน

การประชุมเพื่อวิเคราะห์อาชญากรรม ทุกสัปดาห์ต้องมี เราก็มาวิเคราะห์ดูกันว่าในหนึ่งอาทิตย์มีความผิดเกี่ยวกับอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพื่อจะมาวิเคราะห์หาทางป้องกันแล้วก็พยายามไม่ให้มันเกิดขึ้นต่อไป และถ้ามันเกิดแล้วจะได้ดูแนวทางการสืบสวนดำเนินคดี จะดำเนินไปในรูปแบบไหน ลักษณะไหน คดีเทคโนโลยี ถ้าเป็นเคสง่าย ๆ พนักงานสอบสวนก็สามารถดำเนินคดีไปได้เลย แต่ถ้ามีความซับซ้อน ก็จะมาปรึกษารองผู้กำกับ รวมถึงผมด้วยที่เป็นผู้กำกับ ก็จะได้อำนาจหรือเพื่อให้คดีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่วนมากที่เสม็ดจะเป็นคดีการหลอกซื้อขาย โอนเงินไปแล้วไม่ได้สินค้า บางทีก็ชักชวนทางออนไลน์ให้ลงทุน แต่ส่วนมากจะเป็นชื่อของหลอกให้โอนเงินแล้วไม่ได้ของแล้วก็ไม่สามารถติดต่อได้ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเสม็ด, สัมภาษณ์)

ขณะเดียวกัน คดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ บางกรณีการดำเนินคดีเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องใช้ความรู้เฉพาะทางเข้ามาช่วยในการแก้ไข

การดำเนินคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยี ต้องยอมรับว่าทางสถานีตำรวจหรือทางต่างจังหวัดนี้ความรู้ความชำนาญทางด้านอาชญากรรมทางเทคโนโลยีจะน้อยกว่าทางส่วนกลาง ทางกรุงเทพ แล้วก็ทางกองบัญชาการสอบสวนกลาง ซึ่งทางนั้นจะมีตำรวจโดยเฉพาะ มีหน่วยงานทางด้านนี้เฉพาะ ซึ่งความรู้ของตำรวจภูธรก็ยังไม่ถึงขั้นนั้น (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเสม็ด, สัมภาษณ์)

ขณะเดียวกันส่วนกลางได้มีการให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาไปได้ในระดับหนึ่ง

ทางจังหวัดก็มีที่เชิญไปอบรมประมาณสัก 3 วัน ก็พอจะได้ความรู้มาบ้างแต่มันก็ยังเป็นความรู้พื้นฐานซะส่วนใหญ่ เชิญระดับผู้ปฏิบัติไปอบรม ให้มีความรู้แล้วก็รูปแบบของพวกอาชญากรในปัจจุบัน แต่ในกรณีที่ต้องการสืบหาตัวผู้กระทำความผิดเลยจริง ๆ เราก็อาจจะต้องประสานไปทางตำรวจสอบสวนกลาง ที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีเทคนิคเฉพาะ เพื่อที่จะประสานหาตัวผู้กระทำความผิดให้ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเสม็ด, สัมภาษณ์)

ในฐานะตัวแทนสถานี สิ่งที่ต้องการให้ช่วยสนับสนุนการทำงานด้านสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี คือการมีหน่วยงานเฉพาะทางขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบ

คิดว่าทุกสถานีน่าจะเหมือนกันคืออยากให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเลยโดยที่ไม่ต้องมา อาจจะไม่ต้องมาแจ้งความที่โรงพัก อย่างสมมติมีการตั้งกองการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งรับผิดชอบ สมมติถ้ามีคดีการซื้อขายของออนไลน์ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีก็ให้ไปแจ้งความที่นี่ได้เลย ตอนที่ภาค 2 ก็มีศูนย์ปราบปรามคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี แต่พอเขาเริ่มแจ้งความก็ยังไม่ส่งมาให้ห้องที่ดำเนินคดีอยู่ ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ก็จะมีข้อจำกัดในการสืบค้นว่าผู้กระทำผิดเป็นใคร เรามีข้อจำกัดในส่วนนี้ หน่วยงานที่มีความชำนาญในการสืบค้นอาจจะช่วยสืบค้นได้ว่าเขาเป็นใคร แม้ว่าอาจจะใช้ชื่อปลอม เป็นคอมฯ เครื่องไหน โทรศัพท์เครื่องไหน ใช้ไอดีไลน์ตัวไหนในการเข้ามา ซึ่งตรงนี้ตำรวจจะยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครเสมีด, สัมภาษณ์)

ที่ผ่านมาแนวทางของสถานีตำรวจนครเสมีดต่อปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยีคือรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้และระมัดระวังในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ทางด้านออนไลน์

แนวทางที่มีต่อเรื่องเทคโนโลยี ตอนที่เรากำลังทำก็เป็นการรณรงค์อย่าหลงเชื่อกลุ่มมิจฉาชีพต่าง ๆ ก็มีการระมัดระวังตัวในการซื้อขายเหล่านี้ โดยเฉพาะการซื้อขายออนไลน์ ก็ต้องมีการระมัดระวัง มีการตรวจสอบ มีการระมัดระวังเป็นพิเศษ แล้วเราก็จะทำการป้องกัน การประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการซื้อขายของออนไลน์ ส่วนรูปแบบการปราบปรามก็ยังเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะอย่างที่บอกเป็นเรื่องของเทคโนโลยีมีความซับซ้อนรวมทั้งการสืบค้น ตัวผู้กระทำผิด ซึ่งปัจจุบันก็มีรูปแบบต่าง ๆ เยอะ อย่างเช่นอาจจะมีการปลอมเฟซบุ๊กบ้าง มีการปลอมไลน์ไว้ใช้ชื่อของกันบ้าง ซึ่งมันก็จะมามีรูปแบบที่พัฒนาไปมาก (ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครเสมีด, สัมภาษณ์)

ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือการขาดหน่วยงานที่จะเข้ามาให้การสนับสนุนดูแล

อยากให้ทางหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องช่วยกันเข้ามาดูแลเรื่องนี้ เพราะทุกวันนี้ปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมันก็มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แล้วการซื้อขายตอนนี้ก็เป็นทางออนไลน์ แล้วมันก็จะเยอะมาก ถูกหลอกก็เยอะ มาแจ้งความก็เยอะ โรงพักเองก็รับแต่เรื่องนี้จนแทบไม่มีเวลาไปทำเคสอื่น เดือนนี้ก็มา 20-30 รายแล้ว แล้วในอนาคตก็จะมามากขึ้นเรื่อย ๆ ขนาดขนมชิ้นละ 10-20 บาทเขายังสั่งทางออนไลน์ พอไม่ได้เขาก็มาแจ้งความแล้ว คือมันง่ายในการที่จะหลอกหลวงกัน แล้วจริง ๆ คนที่จะเข้ามาขายของได้น่าจะต้องมีการลงชื่อให้ชัดเจน ปัจจุบันก็มีการใช้บัญชีผี คือชื่อบัญชีไม่ตรงกับคนที่ใช้ อาจจะอ้างไปเปิดบัญชี หรือบัตรประชาชนถูกขโมยไปเปิด ก็เลยทำให้ตำรวจทำงานยากขึ้น แล้วปริมาณงานก็เยอะขึ้น คือทุกคนน่าจะเคยซื้อขายของทางออนไลน์ แล้วก็อาจจะเคยมีประสบการณ์โดนหลอก สมมุติเล่น ๆ ถ้ามีคนขายของทางเฟซบุ๊ก

หนึ่งล้าน คน มาแจ้งความสัก 10% แแสนคนถ้ามาแจ้งความแค่นี้ตำรวจก็ทำงานไม่ทันแล้ว (ผู้กำกับ การสถานีตำรวจนครเสมีด, สัมภาษณ์)

6) ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครศรีราชา

สถานีตำรวจก็จะรับดำเนินคดีอาญาทุกประเภท ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยี หรือไม่เกี่ยวกับเทคโนโลยี สถานีก็ต้องรับ ในส่วนของคดีทุกเรื่องผู้กำกับต้องรู้ว่าพนักงานสอบสวนรับแจ้งความคดีอะไรไว้บ้าง (ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครศรีราชา, สัมภาษณ์)

ซึ่งคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พนักงานสอบสวนในระดับสถานียัง ไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนี้มากนัก

ความคิดที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี เช่น ในเฟซบุ๊ก ในไลน์ ปัจจุบันพนักงานสอบสวน เรายัง ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านนี้เลย เพราะฉะนั้นถ้าเป็นคดีที่สลับซับซ้อน เราจะต้องขอให้ส่วนกลางเข้ามา ช่วย สืบค้นหาข้อมูลให้ แล้วเราก็จะไปดำเนินการต่อ ในกรณีและเทคโนโลยีที่สลับซับซ้อน อย่างเช่น การเปิดเว็บไซต์ในต่างประเทศหรือ ที่ไม่มีการยืนยันตัวตน อันนี้เจ้าหน้าที่ของเรายัง ไม่มีความสามารถขนาดนั้น (ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครศรีราชา, สัมภาษณ์)

ในการดำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมหลักฐาน สถานีมีอำนาจเต็มแต่การหาหลักฐาน ในบางอย่างจำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานเฉพาะทางให้ความช่วยเหลือ

อำนาจในการรวบรวมหลักฐานเป็นของเราอยู่แล้ว เรามีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่ว่าการแสวงหาพยานหลักฐานที่เป็นเทคโนโลยีบางอย่างก็ต้องให้ส่วนกลางเข้ามาช่วย เพราะ มันเป็นทางเทคนิคต้องใช้ความรู้ พนักงานสอบสวนโรงพัก ต้องบอกเลยว่ามีความรู้แบบทั่ว ๆ ไป แต่ ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือหลัก ๆ งานของพนักงานสอบสวนตามท้องที่คือดูแลตาม ประมวลกฎหมายอาญา แล้วก็ความคิดทางอาญาตาม พ.ร.บ. (ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครศรีราชา, สัมภาษณ์)

ซึ่งข้อสนับสนุนที่สถานีต้องการคือการให้ความรู้ในเชิงลึกแก่พนักงานที่ปฏิบัติงาน ทางด้านนี้

ถ้าอยากให้สนับสนุนก็อยากให้หาผู้เชี่ยวชาญมาจัดอบรมหรือสัมมนา ให้ความรู้ในเชิงลึก คือมาสอนให้เขาจริงจัง ๆ อย่างน้อย ๆ ในการสัมมนา ถ้าจะให้ได้เรื่องได้ราวได้เนื้อหาน้อยมัน ก็ต้องมี 5-10 วัน ไม่ใช่สัมมนาวันเดียวแล้วจบ เพราะหน้าตาของเทคโนโลยีมันก็เปลี่ยน มันละเอียด แล้วกรณีที่เป็นความคิดที่ประชาชนสนใจ แล้วก็มีความเสียหายเยอะ อันนี้ส่วนกลางเขาก็จะรับ ส่วนกลางเขาก็จะรับเอาไปดำเนินการเอง ทางภาคหรือทางจังหวัดเขาก็จะหาคนที่มีความรู้มาให้ ความรู้กับพนักงานสอบสวน สอนผู้ปฏิบัติ สอนแนวทางในการสืบหาพยานหลักฐาน ให้มาเพิ่มเติม ความรู้ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครศรีราชา, สัมภาษณ์)

รวมถึง มีหน่วยงานเฉพาะด้านที่จะสามารถขอความช่วยเหลือสนับสนุนในกรณีที่ต้องการค้นหาข้อมูลในเชิงลึก

หน่วยงานที่รับผิดชอบคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยี มีกองบังคับการ ปอท. ที่รับผิดชอบทั่วประเทศ แต่ในทางปฏิบัติเวลามีคนไปร้องทุกข์ที่ส่วนกลาง เขาก็จะสอบแล้วก็ส่งกลับ แต่ยังคงที่เขาช่วยหาข้อมูลให้ แล้วส่งกลับมาให้พื้นที่ทำ ส่วนกลางเขาสามารถเลือกทำคดีได้ ผมก็อยากให้ส่วนกลางให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ เพราะถึงแม้ส่วนกลางรับ แล้วเขาไม่สามารถที่จะรับทำคดีไหว เพราะฉะนั้นส่วนกลางจะต้องเป็นศูนย์กลาง ที่จะสามารถตอบคำถามท้องถิ่นได้ ว่าท้องถิ่นควรจะทำอย่างไร แต่ส่วนกลางก็มีเจ้าหน้าที่จำนวนไม่มาก (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

แนวโน้มคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีจะมีอัตราที่สูงขึ้น แต่การขาดความรู้ทำให้เป็นอุปสรรคในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทำให้การดำเนินคดีทำได้ล่าช้า

แนวโน้มคดีเทคโนโลยีจะมากขึ้น งานของโรงพักก็มากขึ้น โดยเฉพาะการหลอกล่อซื้อของออนไลน์ แล้วก็คดีหมิ่น ลงในเฟสบุ๊ก แล้วก็ปลอมเฟซบุ๊ก ปลอมไลน์ พวกแฮก อำเภอสรีราชาจะมีสถานีตำรวจ 4 สถานี หนองขาม บ่อวิน ศรีราชา แหลมฉบัง ในส่วนของอำเภอเมืองศรีราชาจะเป็นคนพื้นที่ แล้วคนต่างชาติที่อาศัยส่วนใหญ่จะเป็นคนญี่ปุ่น ซึ่งจะมาเป็นผู้บริหารดูแลโรงงานแถวหนองขาม บ่อวิน ครอบครัวยกก็พักที่นี่ ก็จะไม่ค่อยวุ่นวาย แต่การขาดความรู้ที่แท้จริงของการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางเทคโนโลยีก็ทำได้ช้า ที่ทำได้ช้า เพราะ ผู้ปฏิบัติขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการที่จะไปค้นหา วัตถุพยานหรือพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จะเอาประกอบสำนวนอย่างไร แล้วเราก็ไม่มีคนจะลงมาช่วย ทางภาคหรือทางจังหวัดก็ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ลงมาช่วย ทางภาคก็ยังไม่ชัดผู้เชี่ยวชาญที่จะทำหน้าที่เข้ามาช่วย ในการสืบค้นหา คือการสืบค้นหาว่าเว็บนี้ใครเปิดมันก็หายาก บางเรื่องเราก็ไม่มีความรู้ (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

ขณะที่ปัจจุบันการเพิ่มกองกำกับการสืบสวนของทางภาคเพื่อเข้ามาช่วยดูแลเรื่องเทคโนโลยี ก็อยากให้องค์การกำกับการช่วยเป็นหลักในการประสานงานขอข้อมูล

ตอนนี้ภาคเขาเพิ่งเพิ่มกองกำกับการที่ทำเรื่องนี้โดยตรง โรงพักศูนย์กลางของประชาชน แต่ประชาชนเขาจะไม่รู้ว่าหน่วยไหนทำอะไร พอเขาเกิดความเดือดร้อนเขาก็จะนึกถึงแต่โรงพัก ตำรวจโรงพักก็จะรับทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตามที่เป็นความผิดเกี่ยวกับคดีอาญา หรือว่าเป็นความผิดทางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เขาก็จะมาโรงพักตลอด ถ้าเป็นไปได้กองกำกับการ 4 ของภาค 2 เขาเพิ่มกอง 4 กองบังคับการสืบสวน ทำเกี่ยวกับคดีเทคโนโลยีโดยตรง ความผิดประเภทนี้เหมือนกับส่วนกลาง ดังนั้นถ้ากอง 4 มีคุณภาพ มีคนที่มีความรู้ ระดับสถานีก็จะประสานง่าย คล้ายกับพิสูจน์หลักฐานที่เมื่อก่อนขึ้นอยู่กับส่วนกลางหมด แต่ตอนนี้เขาก็ขยายโครงสร้างแล้ว พิสูจน์หลักฐานจะมีทุกจังหวัด (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

7) ผู้กำกับกรสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ

ด้วยประสบการณ์การทำงานทางด้านอาชญากรรมข้ามชาติ หลายคดีจึงเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การใช้เทคโนโลยีมาก่อนอาชญากรรม ถ้าพูดถึงการทำบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเอทีเอ็มบัตรปลอม ถือเป็นคดีเทคโนโลยีใหม่ ผมเคยทำมาตั้งแต่ยังเป็นสารวัตร ตั้งแต่ 10 ปีที่แล้ว ทำบัตรเครดิตเอทีเอ็มปลอม บัตรเครดิตรูชื้อของได้ แล้วก็ โรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) ปัจจุบันก็ยังมีอยู่ บัตรปลอมที่จับได้ก็หลอกโอนเงิน อาศัยแอมแม่เหล็กด้านหลัง มีวิธีการหลอกให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งซื้อข้อมูล โดยเฉพาะชาวต่างประเทศ การที่เขาจะได้ข้อมูล เขาก็ต้องได้ข้อมูลแอมแม่เหล็กมา รหัสสมัยก่อนมี 4 ตัว เขาก็จะขายเป็นกลุ่มมา มีทั้งเป็นของคนไทยก็มี คนต่างชาติก็มี บางทีผู้เสียหายเป็นชาวไทยก็มี เป็นชาวต่างประเทศก็มี ซึ่งมาหลอกลงกันตรงหน้าตู้เอทีเอ็มเลย ที่เคยจับกุมมา สมัยก่อนผมเป็นสารวัตรที่เมืองพัทยา ก็มาเป็นหัวหน้าชุดอาชญากรรมข้ามชาติของตำรวจชลบุรี บัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมที่ศูนย์จับกุมได้ 170 คดีตั้งแต่ปี 2546 ศูนย์นี้จะทำหน้าที่สืบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดของชาวต่างชาติทุกรูปแบบ พัทยาชาวต่างชาติเยอะ (ผู้กำกับกรสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

รูปแบบของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ชาวต่างชาติเข้ามากระทำในประเทศไทย

ชาวต่างชาติที่เข้ามากระทำความผิด อันดับแรกเรื่องบัตรเครดิต การกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตร สัญชาติแรกที่เข้ามาก่อเหตุก็จะมีฝรั่งเศส รัสเซีย กลุ่มรัสเซีย โชนยูเครน บัลแกเรีย ยุโรปตะวันออก ต่อมาเรื่องโรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) มีหลายแบบที่เข้ามาแต่ส่วนมาก ผู้ก่อเหตุก็จะเป็นพวกชาวผิวสี ชาวไนจีเรีย บ้านเรามีหลายคดีที่ส่งขึ้นศาล ล่าสุดคดีหนองปรือส่งศาลปีนี้นับไป 2 คนโรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) มีผู้หญิงไทยร่วมด้วยกับคนผิวสี เขาต้องรับโทษจากบ้านเราก่อนแล้วค่อยผลักดันออก โรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) เป็นคดีความผิดฐานฉ้อโกง ก็จะมีหลายรูปแบบ มาหลอกให้รัก แล้วก็ให้โอนเงินไปให้ หรือบางทีก็มาข่มขู่ให้กลัวอะไรแบบนี้ เหมือนกับที่สมัยก่อนมีโทรศัพท์มาจากไปรษณีย์ จาก ปอส. จาก ปปง. ว่ามีพัสดุส่งมาข่มขู่ให้เกิดความกลัว เพื่อที่จะให้มอบทรัพย์สินมาให้ แล้วอย่างบางกรณีก็บอกว่าจะส่งของมาให้ก็จะมีผู้หญิงไทยโทรมาเป็นเจ้าหน้าที่สุลกากร เจ้าหน้าที่สนามบินสุวรรณภูมิว่าของคุณมาถึงแล้วนะ คุณต้องส่งค่าธรรมเนียมมา พูดเป็นภาษาไทยมาเลย (ผู้กำกับกรสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

ขณะที่ในพื้นที่ รูปแบบของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมักจะเป็นการใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนประกอบในการกระทำความผิด

รูปแบบของการกระทำความผิดก็เปลี่ยนไป อย่างเช่น การเล่นแชร์ที่หนองปรือก็เพิ่งจับไป เขาจะได้ผลประโยชน์ในตอนแรก อย่าง 1,000 จะได้สัก 1,100 เขาก็จะได้ในตอนแรกแล้วต่อมาก็จะหอบเงินหนีไป เรื่องของแชร์พวกนี้ส่วนหนึ่งก็เป็นเรื่องของเหยื่อ เพราะว่าเหยื่อมีความอยากจะได้ แล้วก็ความน่าเชื่อถือของเจ้าของท้าวแชร์เพราะเขาก็พยายามสร้างความน่าเชื่อถือ วันนี้ไปทำนั้นนี้มาแล้วก็ถ่ายรูปให้เห็นเงินบ้างอะไรบ้าง แล้วก็มีคนเข้ามาคอมเมนต์ คนมาดูก็เออทั้ง ๆ ที่เราก็มารู้ว่าได้จริงหรือเปล่า หรือคนที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นจริงหรือเปล่า คือเราเชื่อสุดหมด แล้วทุกวันนี้การสร้างภาพความน่าเชื่อถือ รวมทั้งตัวเหยื่อเองก็อยากได้ออกมี กรณีที่เกิดเหตุการณ์ อย่างพวกแชร์ไม่ใช่เรื่องซับซ้อนเลย มีท้าวแชร์ มีการโอนเงิน หรืออย่างกรณีเงินกู้รถจำนำ ก็มีการสร้างกลุ่มไลน์คือทุกวันนี้อาชญากรรมทุกประเภท การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ ไลน์มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดทุกคดี ไม่ว่าจะเป็นการแฮกไลน์ ทำไลน์ปลอมมาหลอกยืมเงิน การสร้างกลุ่มไลน์คือทุกอย่างมันมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ยกโทรศัพท์ขึ้นมาใช้โทรศัพท์ ใช้ไลน์ ก็ถือเป็นเทคโนโลยีหมดแล้ว ซึ่งสมัยก่อนกว่าเราจะติดต่อกันได้ต้องเขียนจดหมาย แล้วก็มาโทรศัพท์บ้าน แล้วไม่เห็นหน้ากันด้วย (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

โดยส่วนตัว มองว่าการทำงานเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเป็นเรื่องเฉพาะตัว

เทคโนโลยีเป็นเรื่องเฉพาะตัว อย่างบางทีได้คอมพิวเตอร์มาตัวก็ไม่ว่าจะทำอะไรกับเครื่องนี้ อุปกรณ์อะไรก็ไม่มี การจะโอนข้อมูลจากฮาร์ดดิสก์ (Hard disk) มา การจะนำข้อมูลไปตรวจ ดำรวจโรงพักเราไม่มีศักยภาพที่จะทำขนาดนั้น ทำให้งานพวกนี้จำเป็นต้องใช้ 1) ความรู้ 2) ประสบการณ์ที่จะทำเรื่องพวกนี้ เพราะบางทีเราจบมา เราก็มไม่ได้ไปเรียนเรื่องขนาดนี้ว่าในคอมพิวเตอร์มีอะไรคือเรียนคร่าว ๆ ไม่รู้ว่าการได้คอมพิวเตอร์มาเครื่องเป็นพยานหลักฐานเราจะต้องทำอะไรกับมัน (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในอนาคตจะมีเพิ่มขึ้นทุกวัน จำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเข้ามาช่วยเหลือ

อนาคตคดีเทคโนโลยีจะมีเพิ่มขึ้นทุกวัน ผมคิดว่าจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจะเข้ามาดูแลเรื่องพวกนี้ ทุกวันนี้คนไปไหนถ้าขาดอินเทอร์เน็ตนี่จบเลย (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

โดยที่ขั้นตอนในการดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จะขึ้นอยู่กับประเภทของคดี

การดำเนินคดีก็แล้วแต่ว่าเป็นคดีอะไร เพราะรูปแบบการดำเนินคดีจะมีความแตกต่างกันไป แต่ก็จะเริ่มต้นที่การเข้ามาแจ้งความร้องทุกข์ เพื่อ 1) หาพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของคนร้าย 2) ก็ดูเกี่ยวกับเรื่อง ความเชื่อมโยงของผู้ต้องหา ความเชื่อมโยงกับ

พยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อที่จะรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อไปขออนุญาตศาลออกหมายจับ ต้องรวมตรงนี้ให้ได้ มันก็คล้ายคดีอาญาเพียงแต่อาจจะรวบรวมหลักฐานยกขึ้นนิดนึง แล้วบางอย่างก็จำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะบางสิ่งบางอย่างเราไม่สามารถค้นหาพยานหลักฐานได้เอง สมัยก่อนยังกันโป้ง เรายังพอมีพยานหลักฐานให้เห็น เราก็สอบพยานเห็นคนนี่เดินมาตรงนี้ แต่พอเรื่องหลอกโอนเงิน ตำรวจก็ทำเองตรวจสอบเองไม่ได้ ต้องทำเรื่องถึงธนาคาร ต้องประสานหน่วยงานข้างเคียงมา ต้องประสานหน่วยงานข้างเคียงเข้ามาช่วยมา อย่างถ้ามีการใช้โทรศัพท์ก็ต้องประสานเครือข่ายโทรศัพท์มือถือว่าเครื่องนี้ใครเป็นผู้ลงทะเบียน ก็ต้องมีการประสานหน่วยงาน ซึ่งอันนี้เราต้องรวบรวมพยานหลักฐานมา ซึ่งอันนี้เราทำเองไม่ได้ก็ต้องประสานไปขอข้อมูลจากเขา (ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ การดำเนินคดีก็จะขึ้นอยู่กับบริบทต่าง ๆ ของลักษณะคดีนั้น ๆ ด้วย

การดำเนินคดีแต่ละคดีมันไม่มีแพทเทิร์น (Pattern) เราก็ต้องดูว่าคดีหนึ่ง ๆ เช่น โรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) เราต้องมีพยานหลักฐานอะไรบ้างในการดำเนินคดี อะไรที่จะนำไปสู่การพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้ต้องหาได้ มันต้องมีอะไร อย่างคดีบัตรเครดิต มีอะไรบ้าง ทั้ง ๆ ที่เราเห็นว่าบัตรปลอม แต่เราก็ยังต้องเชิญเจ้าหน้าที่ธนาคารมา เพื่อให้เขามาช่วยพิสูจน์ว่านี่บัตรปลอมนะ คือเราต้องพิสูจน์ให้ได้ ซึ่งถ้าคุณมีบัตรของคนอื่นก็ผิดแล้ว (ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปกติพนักงานสอบสวนเขาก็ไม่เคยเรียกร้องอะไรนะเพราะว่าเรียกร้องก็ไม่ได้ อุปกรณ์ต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์ 4M Man Materials Money Management พวกนี้คือเราไม่มีใครเรียกร้องอะไร แต่ถามว่าเราอยากได้ไหม เราอยากได้ คือถ้าเกี่ยวข้องกับจำนวนคนก็ให้คนมา แต่ถ้าไม่สามารถสอบบรรจุเจ้าหน้าที่มาได้ อย่างน้อยก็ต้องให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่โรงพักทุกโรงพักเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพวกนี้ ให้รู้เท่าทัน หรือถ้าเราวาดฝันได้ ต้องดู CSI พู๊ดได้เลยเราต้องการแบบนั้น ผมต้องการแบบนั้น ต้องการห้องปฏิบัติการในโรงพัก รวมทั้งเป็นเรื่องตัวคนเจ้าหน้าที่บุคลากรยังขาดความรู้ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ไม่มี ขาดอยู่ในหลาย ๆ อย่าง ๆ ไม่มีตัวอ่านแม่เหล็ก ไม่มีตัวเกี่ยวกับเรื่องการอ่านคอมพิวเตอร์ เราก็ต้องส่งไปที่กองพิสูจน์หลักฐาน เพราะในโรงพักเราไม่มีอยู่แล้ว ความยากลำบากอีกเรื่องคือการรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องไซเบอร์ โคร้ม (Cyber Crime) ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการขอหมายค้น เข้าไปพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้ต้องสงสัย เข้าไปรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น สายอินเทอร์เน็ตที่มันเดินเข้าบ้าน ถ้าเราสงสัยหรือรู้ว่าบ้านนี้น่าจะเป็นเว็บไซต์พนันแล้ว เราทำอย่างไรถึงจะรู้ว่าเค้าเปิดเว็บไซต์

ไหนบ้างแบบนี้ การรวบรวมหลักฐานทำได้ยากเพราะมันต้องอาศัยหน่วยงานอื่นที่เข้ามาพร้อมกับเรา แล้วก็เกี่ยวกับผู้ให้บริการไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ตบ้าน เพราะอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานอื่นเข้ามาช่วย เพราะตำรวจทำเองไม่ได้เลย อย่างเรื่อง การเช็คว่า อินเทอร์เน็ตนี้เป็นชื่อใครอะไรยังไง ก็ต้องประสานทั้งภาครัฐ ทั้งภาคเอกชนเลย นอกจากนี้ปัญหา อย่างหนึ่งของโรงพักทุกที่คือเจ้าหน้าที่ไม่พอ สอบสวน ทำไมทำสำนวนล่าช้า ประชาชนก็มองว่าทำไมทำไมไม่เสร็จสักที (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากให้ช่วยสนับสนุนการทำงานของสถานี คือ การให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อยากให้สนับสนุนเรื่องของบุคลากร โดยเฉพาะคนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเทคโนโลยี โดยเฉพาะมาประจำตามโรงพักได้ก็ดีเลย แต่ถ้าไม่มีก็อยากให้มีการจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในแต่ละโรงพักมีความรู้ เท่าทันกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ปัจจุบันให้ทันสมัยยิ่งขึ้น (ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหนองปรือ, สัมภาษณ์)

3. ประมวลความเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันและปราบปราม

1) สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี

งานป้องกันและปราบปรามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมักจะเป็นงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้

งานของเราเป็นงานป้องกันปราบปราม ต้องเป็นความคิดที่เกิดซึ่งหน้าแล้วเราเข้าไปประจักษ์เหตุ ในส่วนของการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี งาน ป. ยังไม่เคยเจอแบบเฉพาะหน้าส่วนมากจะโดนหลอกไปก่อนแล้ว ถ้าเจอเราก็จะให้คำปรึกษาเบื้องต้น แนะนำให้ไปพบพนักงานสอบสวน เพราะงานป้องกันส่วนใหญ่ถ้าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเทคโนโลยีในสิ่งที่เรากำลังจะทำการ ประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ คือคดีส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อขายของออนไลน์เราก็จะพยายามจะให้ความรู้ (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

ที่ผ่านมา คดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เคยมีโอกาสได้ทำคือการรับแจ้งเปิดบัญชี

สมัยผมอยู่กองบัญชาการสอบสวนกลาง กองปราบฯ ผมเคยตามจับผู้ต้องหาที่ถูกออกหมายจับ ตอนนั้น บชก. มีนโยบายตามจับกลุ่มคนที่รับแจ้งเปิดบัญชี ผมเคยไปตามจับผู้ต้องหาที่โคราช กำลังขุดมันอยู่กลางทุ่ง ตัวมอมแมมเลย ไม่รู้เรื่องอะไรเลย คือเขาให้การว่ามีคนให้เขาไปเปิดบัญชีให้ ให้เขามา 500 บาทเปิดบัญชีพร้อมเอทีเอ็ม แต่ขบวนการผมไม่รู้ว่าจะที่ไหน ผมอยากจะสอบถามถึงความรับผิดชอบของธนาคารที่เกี่ยวข้องกับพวกนี้ การรับแจ้งเปิดบัญชี การไม่ยอมอายัด

จริง ๆ เขาก็ไม่มีความรับผิดชอบต่อเรื่องนี้ ผมเลยตั้งข้อสงสัยว่าทำอย่างไรจนการถึงจะให้ความร่วมมือ (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

โดยที่คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่สถานีมักจะเป็นคดีที่เกี่ยวกับการหลอกลวงซื้อของทางออนไลน์

คดีซื้อขายของออนไลน์ที่ สภ. เมืองชลบุรี ต้องบอกมีเยอะมาก มีทุกวัน ส่วนมากจะเป็นการหลอกลวงซื้อของทางออนไลน์ที่เยอะขึ้นทุกวัน ส่วนคนต่างชาติหลอกให้โอนเงินให้ ก็พอมิ (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

ในส่วนของการทำคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยี ส่วนตัวคิดว่ายังมีความรู้ไม่มากพอ

การทำคดีทางเทคโนโลยี ส่วนตัวผมคิดว่าตัวเองยังมีความรู้ไม่มากพอนะ บางทีเหตุเกิดผมยังต้องมานั่ง 1-2-3 อยู่เลยว่าจะต้องทำยังไง (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

ซึ่งสิ่งที่อยากได้รับการสนับสนุนคือหน่วยงานที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการทำงานร่วมกับทางสถานี

ผมก็อยากให้ส่วนกลางเข้ามาช่วยสนับสนุนนะ อย่าง ปอท. หรือกองที่กำลังจะเปิดใหม่ ส่วนของโรงพักคิดว่าความรู้ในการทำคดีทางด้านนี้ยังมีไม่เพียงพอ คือยังไม่สามารถรวบรวมหลักฐานในบางตัวได้ โดยเฉพาะการพิสูจน์เชิงลึก บางครั้งเราก็ต้องส่งไปถามที่ทางส่วนกลางที่ปอท. แต่ส่วนมากปอท.ก็จะส่งกลับมาให้พื้นที่ดำเนินคดีต่อ นอกจากนี้เรายังขาดเครื่องมือที่จะเข้าไปสืบหาข้อมูลบางอย่าง คือเครื่องมือบางอย่างมีแต่อาจจะไม่เพียงพอ (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

2) สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรพานทอง

หน้าที่ของงานป้องกันและปราบปราม

หน้าที่ของป้องกันและปราบปราม เมื่อเหตุเกิดขึ้นแล้วผู้เสียหายเข้ามาแจ้งความ พนักงานสอบสวนก็จะทำสำนวน ดำเนินการตามขั้นตอนไป งานทางด้านเทคโนโลยีส่วนมากเราก็จะไม่ค่อยได้มีโอกาสเข้าไปทำประชาสัมพันธ์ หมายความว่าทางโรงงานเขาไม่ได้มีการเปิดคอร์สเหมือนกับนโยบายการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับยาเสพติด อันนั้นเขาก็จะให้เราทำเหมือนนัดพนักงานประชุมแล้วก็มีสไลด์ มี VTR ให้ดูว่าพิษภัยของยาเสพติดคืออย่างไร 1-2-3-4 คือเป็นการที่บริษัทติดต่อให้เราเข้าไปให้ความรู้ แต่เทคโนโลยีนี้ยังไม่เคยมี โปรแกรมหรือเป็นจุดให้เราได้เข้าไปสัมผัส (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

ในอนาคตสิ่งที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีคือการเข้าไปให้ความรู้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนรู้เท่าทันกับการกระทำผิด

ในส่วนองงานป้องกัน ถ้ามีโอกาสก็จะสอดแทรกเรื่องเทคโนโลยีเข้าไป วิธีการซื้อของออนไลน์ คือตอนนี้เทคโนโลยีมันทันสมัย ก็พูดถึงการป้องกัน คล้ายงานจราจรที่เขาที่จะพูดเรื่องการขับขี่ยปลอดภัย วินัยจราจร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุ ในส่วนของยาเสพติดผมก็จะทำวีทีอาร์ชี้ให้เห็นถึงวงจรยาเสพติด ยาเสพติดมีกี่ชนิด ถ้าถูกจับจะโดนโทษอะไรบ้าง ต้องโดนเข้าเรือนจำ เราก็ไปขออนุญาตทางเรือนจำ แสดงให้เห็นถึงความแออัดของเรือนจำ แบบนั้น ๆ ซึ่งจะไม่ดีเลยนะต่อไปเราอาจจะทำ VTR เข้าไปถึงบทบาทของเทคโนโลยีเกี่ยวกับการหลอกลวง การฉ้อโกง การหลอกลวงที่อาจจะมาจากญาติ หรือมาจากเพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน ให้ไปลงทุน อย่างลงทุน 10,000 นิ่งได้ 12,000 แต่ของเราโรงพักพานทองคดีพวกนี้เกิดขึ้นน้อย แล้วเราก็กังไม่มีจุดที่จะออกไปประชาสัมพันธ์บอกกล่าว ส่วนมากก็จะเป็นพนักงานสอบสวน แต่หลังจากแจ้งความแล้วก็เราบอกว่าวันหลังคิดดูดี ๆ นะ คือพูดมากก็ไม่ดีจะเหมือนเราไปซ้ำเติมเขาว่าเขาถูกหลอก พูดมากก็จะเหมือนเราไปซ้ำเติม แนวทางการให้ความรู้ที่น่าจะช่วยให้คนได้รับความรู้ เป็นความรู้ที่ทางสภ. ได้มอบให้กับประชาชน แต่ในพานทองภาพรวม ๆ ยังน้อยมากที่เจอคดีแบบนี้ หรืออาจจะมีแต่บางคนมูลค่าความเสียหายน้อยเป็นหลักร้อยก็ไม่อยากมา เสียเวลา งานป้องกันและปราบปรามก็จะคล้ายกับงานโชว์ตัว พอเช้าก็จะเรียกแถว แล้วก็ปล่อยตัว ให้ลูกน้องแต่ละเขตแต่ละตำบลไป ที่นี้มีทั้งหมด 11 ตำบลไปดูแล ดูอะไร ในช่วงกลางวันนะ แล้วพอช่วงกลางคืน คืออันนี้จะเป็นแบบผลัด กลางคืนก็จะไปตรวจตราหอพัก ห้องเช่า เพื่อเฝ้าระวังลักทรัพย์ ขโมยจักรยานยนต์ อันนี้สมัยก่อนก็ค่อนข้าง เราก็เลยต้องเตรียมแนวทางป้องกัน เพราะที่นี้หอพัก ห้องเช่า ค่อนข้างเยอะ (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

3) สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรศรีราชา

ส่วนใหญ่งานด้านการป้องกันและปราบปราม มักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการออกตรวจพื้นที่ มากกว่าการทำคดี

คดีเกี่ยวกับเทคโนโลยี ส่วนใหญ่หน้างานจะเป็นการป้องกันและปราบปราม งานเทคโนโลยีส่วนใหญ่จะเป็นงานของสอบสวน งานป้องปราบปรามก็จะเป็นงานเฉพาะหน้าออกตรวจ ส่วนของการทำคดีไม่เคยทำ การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ที่สภ.ศรีราชาก็มีมาอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ ส่วนมากจะเป็นการซื้อสินค้าออนไลน์ โอนดั่งค์ไปแล้วไม่ได้ของ ก็จะมาแจ้งความกับพนักงานสอบสวน ตอนนี้ซื้อของออนไลน์เยอะมากที่สุด (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

โดยขั้นตอนการดำเนินคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีมักจะเป็นงานในส่วน of พนักงานสอบสวนและพนักงานสืบสวน

ส่วนใหญ่จะเป็นหน้างานของงานสอบ แล้วก็ประสานกับสื่อบ้าง ในการออกหมายจับ สารวัตรสอบออกหมายจับได้เอง ถ้าออกหมายจับก็รวบรวมพยานหลักฐานแล้วก็ขออนุญาตศาล ออกหมายจับ สก. ศรีราชาคดีเทคโนโลยีก็มีมาเรื่อย ๆ ส่วนตัวผมเคยไปอบรมเกี่ยวกับเรื่องนี้ พ.ร.บ. คอมฯ ก็เข้าใจนะ แต่ยังไม่เคยได้ทำคดี (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธร ศรีราชา, สัมภาษณ์)

4) สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรหนองขาม

ด้วยตำแหน่งงานป้องกันและปราบปรามซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการกระทำความผิดเฉพาะหน้า จึงไม่ค่อยได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีเทคโนโลยี

ผมเป็นสารวัตรป้องกันและปราบปราม ไม่ได้อยู่ในสายงานสอบสวนแต่ก็เคยได้ยื่นมา บ้าง บางทีออกตรวจพื้นที่รับผิดชอบ ประชาชนก็เข้ามาสอบถาม มาปรึกษา ก็แนะนำให้มาพบ พนักงานสอบสวนหรือร้อยเวรเพื่อร้องทุกข์กล่าวโทษที่สถานี ก็ต้องบอกว่าส่วนมากผมไม่ค่อยได้ ทำคดีเทคโนโลยี (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

ทำให้ความรู้ความเข้าใจในคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอาจจะไม่ได้ ลึกซึ้งมากนัก

ความรู้ความเข้าใจในคดีเทคโนโลยี ก็เข้าใจแต่ไม่มากมายเพราะเป็นงานเฉพาะด้าน แล้วก็ไม่ค่อยเกี่ยวกับสายงานเรา (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

ในฐานะเจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันและปราบปราม สิ่งที่ทำคืองานให้ความรู้เพื่อเป็นการ บรรเทาเหตุอีกทางหนึ่ง

งานเชิงรุกส่วนมากเราก็จะให้คำแนะนำ สายตรวจชุมชนก็จะให้ความรู้ในเรื่องของการ หลอกซื้อหลอกขาย เวลาซื้อของให้ดูว่าถ้าจ่ายปลายทางได้ก็จ่ายปลายทาง คือให้ความรู้ (สารวัตร ป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

5) สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง

งานในส่วนของการป้องกันและปราบปราม โดยส่วนมากจะเป็นงานออกตรวจพื้นที่ในเขต รับผิดชอบ

ผมเป็นสารวัตรป้องกันปราบปราม งานป้องกันปราบปรามเป็นงานออกตรวจในเขตพื้นที่ รับผิดชอบ เพื่อที่จะให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการลักทรัพย์ ว่างราว หรือทำร้ายร่างกาย เป็นการ ป้องกันเพื่อไม่ให้มีเหตุหรือคดีเกิด ผมไม่ได้อยู่ในสายงานสอบสวนแต่ก็เคยได้ยื่นเกี่ยวกับคดี เทคโนโลยีมาบ้าง บางทีออกตรวจพื้นที่รับผิดชอบ ประชาชนก็เข้ามาสอบถาม ก็ได้แต่แนะนำให้มา พบพนักงานสอบสวนเพื่อร้องทุกข์ (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

ด้วยสายงานจึงทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีทางเทคโนโลยี

ต้องบอกว่าส่วนมากผมไม่ค่อยได้ทำคดีเทคโนโลยี เพราะการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี มักจะเป็นการกระทำความผิดแบบสำเร็จแล้ว ความรู้ความเข้าใจในคดีเทคโนโลยี ก็เข้าใจแต่ไม่มากมายเพราะเป็นงานเฉพาะด้าน แล้วก็ไม่ค่อยเกี่ยวกับสายงานเรา (สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

4. ประมวลความเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสอบสวน

1) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี

รูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

คดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี มีหลายรูปแบบ หลายวิธีการ อย่างหลอกให้โอนเงิน ซื้อขายสินค้า ต้องบอกว่ามีมาแจ้งความทุกวัน บางคนก็บอกเป็นทหารอเมริกันเดี่ยวยจะมาอยู่ด้วย ส่งทรัพย์สินมาให้ก่อน แต่ช่วยไปเสียภยานำเข้าให้หน่อย ยิ่งเรื่องการขายสินค้าทางออนไลน์นี้มีมาทุกวัน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

ปัจจุบันคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่สถานีเจอมากที่สุด คือ การฉ้อโกง ซื้อสินค้าออนไลน์

การซื้อสินค้าออนไลน์ มีทุกวัน ส่วนมากเวลาผู้เสียหายมาแจ้งความเราก็จะถามว่าเคยซื้อขายกันมาก่อนไหม ผู้ขายมีอาชีพขายสินค้าพวกนี้จริงไหม แล้วเวลาที่ส่งซื้อสินค้าตอนที่ยังไม่ได้สินค้าติดต่อได้ไหม หรือปิดโทรศัพท์ไปเลย หรือปิดการติดต่อไปเลย หรือมีการโพสต์ในกลุ่มอื่นต่อใหม่ว่าเพจนี้ไม่ยอมส่งของ คือพวกนี้ก็จะ เป็นข้อมูลช่วยให้เราประมวลได้ว่าเป็นการฉ้อโกงจริงแต่บางครั้งผู้ซื้อและผู้ขายตกลงขายกันกันหลายคดีมันก็จะคาบเกี่ยวกับคดีแพ่ง คือบางคนถ้าไม่อยากทำคดีก็จะบอกไปแนวทางนี้ แต่ถ้าเห็นใจชาวบ้านก็จะถาม 3-4 ข้ออย่างที่ผมถาม (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

โดยที่ผ่านมามีการดำเนินคดีที่เคยทำคือคดีเกี่ยวกับการฉ้อโกงซื้อขายสินค้า

คดีที่เคยทำก็จะเป็นซื้อขายของออนไลน์ ถ้าเราตรวจเจอว่าเป็นฉ้อโกงจริง อย่างแรกเราก็จะตรวจสอบไปที่ผู้เปิดบัญชี เรียกเจ้าของบัญชีมาสอบ ส่วนมากเรียกเจ้าของบัญชีก็ไม่ค่อยมา ไม่มาเราก็ต้องออกหมายจับ ตอนนี้รูปแบบจะเป็นฉ้อโกง อย่างชวนไปร่วมหุ้น ชวนไปลงทุน เล่นแชร์กินดอก แชร์รายวันเยอะ เขาก็จะทำผ่านเฟซบุ๊ก ปัญหาคือเราตรวจเฟซบุ๊กไม่ได้ แล้วปอท. เขาก็ตามสืบให้เราไม่ได้ ผมเคยส่งคดีไปสอบถามที่ปอท. เขาก็ตอบกลับมาว่าตรวจสอบไม่ได้แล้วมันก็จะจบเท่านั้น แล้วเราก็ต้องมาเริ่มกันหมด (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

ในส่วนของคุณรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 นำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จ คือเราก็ต้อง
ศึกษาเหมือนกัน บางครั้งชาวบ้านพอโดนค่าทางเฟส ก็จะมาแจ้งความแต่ พ.ร.บ. คอมฯ จริง ๆ มัน
เป็นการหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา แต่ส่วนมากเราก็จะไกล่เกลี่ยก่อนเพราะคดีมันมีมาเยอะ
บางทีเราจะทำทุกคดีก็ไม่ไหว เมื่อก่อนเรามีสารวัตรเยอะ แต่ถูกเรียกตัวกลับ ทำให้พนักงาน
สอบสวนก็ไม่พอ รับทุกข์ชาวบ้านเยอะจนเครียด (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี,
สัมภาษณ์)

ขั้นตอนที่ยากที่สุดในการทำคดีทางเทคโนโลยี คือการรวบรวมพยานหลักฐาน
การซื้อขายของออนไลน์เป็นคดีถือโง่งแต่สามารถยอมความกันได้ แต่ถ้าเขาลงในกลุ่ม
เปิดจะเป็นถือโง่งประชาชนซึ่งอัตราโทษมันจะแรงกว่า และไม่สามารยอมความได้ แต่ถ้าเป็นคดี
ใหญ่ ๆ ที่เราทำไม่ไหวคือเขารวมกันมาจากหลาย ๆ อำเภอเราก็ต้องให้เขาไปแจ้งความที่กองปราบเลย
แต่ถ้าเกิดเป็นคดีที่เราทำได้แล้วเหตุเกิดในท้องที่เรายังไงเราก็ต้องทำ เพราะการกระทำความผิดทาง
เทคโนโลยีจะยากตอนรวบรวมพยานหลักฐาน การพิสูจน์ใครเป็นเจ้าของ ใครเป็นคนโพสต์
(สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีที่สำคัญสำหรับสถานี คือความพร้อมของบุคลากร
ในเรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างจริงจัง รวมทั้งการขาดหน่วยงานที่จะเข้ามาช่วยสนับสนุน

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้
อย่างจริงจัง ขาดหน่วยงานข้างเคียงที่จะช่วยสืบหา คือถ้ามีหน่วยงานมาช่วยในการสืบหาข้อมูล
อย่างเฟสนี้เป็นของใคร หมายเลขโทรศัพท์นี่คนจดทะเบียนเป็นใคร คืออย่างเจ้าของโทรศัพท์บางที
ก็จะขึ้นไม่ได้ใช้ชื่อมาให้คนอื่นใช้ ไม่ได้โพสต์แต่คนอื่นโพสต์ คือเจ้าของเบอร์โทรอาจจะไม่ได้
โพสต์ เราก็จะขาดเครื่องมือที่จะมาช่วยเชื่อมโยง รวมทั้งกฎหมายที่จะสามารถเชื่อมโยงเรื่องเหล่านี้
เทคโนโลยีมันก้าวไปแต่กฎหมายของเรายังตามไม่ค่อยจะทัน แต่เดี๋ยวนี้ระบบक्रमมันก็สามารถ
เชื่อมโยงไปได้หลายที่ ประกันสังคม ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ข้อมูลทะเบียนรถ เราก็สามารถเข้าไป
ดึงข้อมูลมาให้ผู้เสียหายได้ทันทีเลย ซึ่งการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ก็อยากให้สามารถช่วยงานโรงพัก
ได้อย่างจริงจัง (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

2) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง

รูปแบบการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ของสถานีตำรวจภูธรบางละมุง

บางละมุง 90 % เป็นเรื่องซื้อขายออนไลน์ วันนึงมาแจ้งความ 2 ราย 3 ราย แต่มีมาทุกวัน
ชื่อของออนไลน์ ตอนนี้หนักสุด โอนเงินแล้วไม่ได้รับของ หลอกโอนเงินแล้วบล็อกหนี คือ

ส่วนมากที่มักจะเป็นเรื่องการซื้อของออนไลน์เลย เรื่องแชร์ก็จะเป็นคดีอาญาธรรมดา แชร์เล่นบนเฟซยังไม่มีนะ หมิ่นประมาทก็ยังไม่ค่อยมี (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินคดี

คดีเทคโนโลยี ที่เคยทำมาคนที่ทำผิดจะไม่ใช้บัญชีตัวเองมาหลอก ชั้นแรกเราก็จะลงบันทึกประจำวันไว้ก่อน แล้วก็ทำหนังสือถึงธนาคาร แล้วก็อาจจะอายัดบัญชีปลายทาง คือเราจะใช้บัญชีเป็นหลัก แล้วก็จะมีการแสกเฟซบุ๊ก แสกไลน์หลอกไปยืมเงิน ก็ให้ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานว่าเฟสนี้โดนแสกไป คนที่เสียหายคือคนที่โดนยืมเงิน แต่ตอนนี้ส่วนมากก็จะไม่ค่อยให้ยืมการดำเนินคดี ก็เข้าใจนะ ดำเนินคดีแบบเดียวกับความผิดทางอาญา แล้วค่อยไปไล่หาต้นตออีกที ถ้าในการรวบรวมหลักฐาน เราก็จะทำหนังสือถึงธนาคารแล้วก็จะเรียกเจ้าของบัญชีมาสอบ เรียกมาเป็นพยานก่อน คือตอนแรกเราก็ไม่รู้ว่าใช่เจ้าของบัญชีทำเองหรือเปล่า เคยมีกรณีแบบขอยืมบัญชีโอนเงินหน่อย พอดีที่ไม่มีเงิน พอเงินโอนมาก็ขอกดออก เจ้าของบัญชีก็ไม่รู้จักกับคนยืมบัญชี ก็สับสนก็เพราะเขาก็ไม่รู้จักกัน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากได้รับการสนับสนุน คือ เรื่องของการพิสูจน์หลักฐาน

สิ่งที่อยากให้สนับสนุน อยากให้ช่วยพิสูจน์หาว่าเจ้าของบัญชีเฟซบุ๊ก เจ้าของไลน์ ตัวจริงเป็นใคร เพราะตอนนี้บางทีพอเราทำเรื่องไปก็ไม่สามารถเช็คได้ คือถ้าได้แนวทางจากปอท. ส่วนกลางจะดีมาก คือน่าจะมีการประสานงานที่เร็วขึ้น หรือมีข้อกำหนดที่ธนาคารดึงเงินออกจากบัญชีเหมือนประเทศจีน ผมเคยทราบมาว่าถ้าเป็นการนอกระบบเขาสามารถดึงออกมาได้เลย แต่ของไทยไม่ได้ คือความล่าช้า ความไม่เด็ดขาดของข้อกำหนด (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่สำคัญคือความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คดีทางเทคโนโลยีมันเยอะมากแต่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทำไม่ได้ เพราะต้องขอความร่วมมือจากธนาคารช่วยในการดึงเงินของผู้ต้องหา หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง บางทีพอเราจะอายัดก็ต้องให้ตำรวจทำหนังสือ คือมันใช้เวลา ทำนั้นนี่ น่าจะมีการลดขั้นตอนในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน คือบางทีการทำหนังสือมันต้องใช้เวลากว่าจะเดินทาง ปกติน่าจะมีกองอำนาจการเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะ อย่างตอนนี้ถ้าส่งไปปั๊ปกี่ส่งกลับมาเหมือนเดิม คำถามที่เราได้ยินบ่อยที่สุดคือแจ้งก็ได้แค่กระดาษกลับไปใบเดียว ซึ่งมันก็ได้จริง ๆ อย่างพวกผมเบื้องต้นก็ต้องรับแจ้งก่อน ซึ่งการหาข้อมูลเราก็ต้องประสานหลายหน่วยงาน อย่างบางทีคนมาแจ้งก็จะเงินมันนิดเดียวกะแต่หนูอยากเอามันมาลงโทษ จะได้ไม่ไปทำความผิดกับคนอื่นอีก บางทีเอกสารกลับมาก็ไม่รู้คืออะไรบ้าง (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

3) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง

รูปแบบของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านบึง ปัจจุบันที่ สภ.บ้านบึง คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีส่วนมากก็จะเป็นการหลอกล่อซื้อขายสินค้า การแสกบบัญชีไปยืมเงิน แต่ที่มาถึงความจะเป็นการซื้อขายสินค้าจะส่วนใหญ่ เพราะมีการแจ้งความทุกวัน ร้อยเวรทุกคนจะเจอแบบนี้เยอะทุกวัน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินคดี

พนักงานสอบสวนทุกคนต้องเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะต้องเป็นคนรับเรื่องราวร้องทุกข์ แล้วก็ดำเนินการรวบรวมหลักฐาน การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีก็เป็นความผิดทางอาญา เพียงแต่กระทำผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออาจจะใช้ชื่อคนอื่น ลักษณะของคดีแบบนี้มันจะมีลักษณะเหมือนว่าสมมติไปเอาบัญชีคนอื่นมาเปิด พอโอนเงินเข้าไป พอเราไปตรวจสอบบัญชีผ่านระบบธนาคาร ทำหนังสือตรวจสอบ ขณะที่เรากำลังตรวจสอบเงินมันอาจจะไหลไปที่อื่นแล้ว มันอาจจะเป็นการรับจ้างเปิดบัญชีเพราะคอมพิวเตอร์นี่ เรื่องเกี่ยวกับน้องโกงมันจะมีลักษณะของการเปิดบัญชี การรับจ้างเปิดบัญชีน่าจะเป็นคดีที่ส่วนใหญ่ในการกระทำความผิดในประเด็นนี้ แล้วก็มีความรู้จกกันในเฟซบุ๊กแล้วก็มายืมเงิน ติดต่อกันไปมา ฟังผู้ให้ยืมบอกได้ ฟังผู้ยืมเงินก็คิดว่ายืมเงินได้ไม่ยากอะไรก็เลยคิดว่าถ้ายืมได้แล้วจะหนี แต่ฝั่งที่ให้ยืมมาเขาเหนือเมฆกว่าเขามีความคิดที่เหนือกว่าว่าคุณโอนค้ำมัดจำมาก่อนทีละหน่อย ความคิดของผมคือต่างฝ่ายต่างคิดจะไม่คืนเงินกัน ฟังที่ยืมก็เราไม่รู้จกกันแล้วจะไปตามมาจากที่ไหน ในขณะที่ฝั่งให้ยืมก็มาเหนือเมฆกว่า คนที่ตั้งหลักกับคนที่ไม่ตั้งหลัก คนที่ยืมก็คิดว่าง่ายแบบนี้ ทางฝั่งผู้ให้ยืมก็หลอกบอกมีค้ำมัดจำ ค้ำมัดจำอะไรต่ออะไร ก็โอนไปให้เขา แล้วก็มาแจ้งความ ที่ผ่านมามีเคยทำคดี โอนเงินให้กันด้วยความเสน่หา พอเลิกกันก็มาแจ้งความว่าเขาขอยืมเงิน แบบนี้ก็ได้ไม่ได้ เพราะข้อเท็จจริงจะจับมาบิดเบือนแบบนี้ไม่ได้ คือเรื่องพวกนี้มันต้องมีการพิสูจน์ อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับการตีความของพนักงานสอบสวน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

ความเข้าใจในการทำคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การดำเนินคดีเกี่ยวกับการทำความผิดทางเทคโนโลยี ผมก็เข้าใจนะ ก็คือมีความเข้าใจแต่ยังไม่เข้าใจในเชิงลึกมาก แต่ถ้าอันไหนไม่เข้าใจเราก็จะไปปรึกษาหัวหน้างาน หรือไม่ก็อาจจะโทรไปถามพวกที่เขาเคยทำ ตำรวจเพื่อน ๆ เรานี่ว่าเคยทำคดีแบบนี้ไหม เราก็จะได้รับคำแนะนำมา เราก็จะได้เอาปรับ เหมือนกับโดยทั่วไปเราจะต้องปรึกษากัน แล้วพนักงานสอบสวนก็จะเจองานไม่เหมือนกันมันก็จะกลายเป็น Case Study ผมคิดว่าน่าจะมีเจ้าหน้าที่เฉพาะทางมาดำเนินการคือคนที่มีความรู้จริง ๆ มาช่วยในด้านนี้ ส่วนพนักงานสอบสวนถ้ามีการแจ้งความเราก็จะทำการตรวจสอบ เราก็จะ

ทำหนังสือไปที่สารสนเทศเพื่อตรวจสอบ เฟซบุ๊กบ้าง ตรวจสอบอะไรบ้าง แต่ในความถนัดจริง ๆ สถานีทั่วประเทศผมว่าไม่มีใครถนัดในเรื่องนี้ โดยชัดแจ้ง (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

ขั้นตอนที่ยากและเป็นข้อจำกัดของตำรวจในระดับสถานีเกี่ยวกับการดำเนินคดีทางเทคโนโลยี คือเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน รวมถึงความเชี่ยวชาญในการทำคดี

คนทำผิดเขาก็รู้ในเรื่องปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วตำรวจในโรงพักก็ยังไม่ค่อยมีความชำนาญเฉพาะด้าน เฉพาะทางเกี่ยวกับเรื่องนั้น บางทีเราจะเจาะข้อมูลเราก็ทำไม่ได้ เดี่ยวนี้มันมีการแลกข้อมูล แลกข้อมูลยืมเงิน ผมยังไม่เข้าใจเลยว่าเขาแลกกันได้อย่างไร จริง ๆ มันน่าจะคนใกล้เคียงคนอื่นไม่น่ารู้แน่ แต่เขาสันนิษฐานว่าบางคนเขาใช้วันเดือนปีเกิด ใช้ทะเบียนรถ คดีเทคโนโลยีพวกจริง ๆ เลยตำรวจโรงพักไม่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ โรงพักก็ยอมรับในส่วนตรงนี้ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

สิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี อยากได้รับการสนับสนุนในการทำงาน คือ การมีหน่วยงานเฉพาะทางเข้ามาช่วยสนับสนุน

การรับงานตรงนี้น่าจะมีหน่วยงานเฉพาะด้านของตำรวจ คือมีเฉพาะทางทางด้านนี้ หรือมีหน่วยงานเฉพาะที่เรารับมาแล้วสามารถโอนให้เขาช่วยทำ เพราะเขาน่าจะมีความเชี่ยวชาญกว่า อย่างในจังหวัดหรือภาคมีหน่วยงานนี้ หน่วยงานเกี่ยวกับเรื่องคอมพิวเตอร์ หลอกหลวงซื้อขายอะไรทุกอย่าง ตั้งสักหน่วยนึงพอมานั่งเบื่องต้นกับพวกผม แต่ละสถานีก็ประมวลเรื่องแล้วส่งขึ้นไปให้เขา คือแบบคดีแบบนี้สามารถโอนเข้ามาตรงนี้ โรงพักช่วยสอบในเบื่องต้น แล้วก็สอบสวนในเบื่องต้น ปะหน้าแล้วส่งขึ้นไป ถ้าขาดเหลืออะไร เขาจะได้เรียกผู้เสียหายไปสอบเพิ่มเติม คือหน่วยงานอะไรก็ตามที่มันเหนือกว่าหน่วยโรงพักนี้ การประสานงานแต่ละหน่วยเขาง่ายกว่าพวกผม มีอำนาจมากกว่า บางทีเราก็ขอไป การทำงานตรงนี้ผมว่าน่าจะมีผู้ชำนาญการ แต่ละสถานีน่าจะมีพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ คือน่าจะรับบุคคลที่มีความชำนาญทางคอมพิวเตอร์ ข้อกฎหมายยังมาอบรมกันได้ แล้วบางทีบางหน่วยงานที่เราเข้าไปติดต่อเขาไม่ค่อยตอบให้เรา ก็มีปัญหาดูตรงนี้อีก คือมันก็จะยากในขั้นการรวบรวมพยานหลักฐาน หรืออย่างหน่วยงานอื่นอย่างธนาคารว่าเขาจะตอบหนังสือเรา บางทีเราทำหนังสือไปอาัยต์ แต่ว่าคำตอบหายเงินก็หายไปแล้ว แต่เดี๋ยวนี้เราจะเจอแบบเหมือนคนหลอกขาย แต่พอเราทำหนังสืออาัยต์เงินตรงนี้ยอมคืนเงินให้นะ ผมว่าเจตนาครั้งแรกอาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เราก็ไม่รู้ แต่พอเราตามตรงนี้ คือจำนวนเงินมันไม่เยอะ อาจจะ 500 – 1,000 พอเราทำหนังสืออาัยต์เขาก็คืนให้นะ ลักษณะแบบนี้ก็เหมือนเราสั่งซื้อเสื้อผ้าเขาก็ไม่ส่งมาสักที ทางนี้ก็คืนเงิน พอเขาส่งมากลายเป็นคนละแบบ แล้วพอเราเรียกมาก็เดี๋ยวคืนให้อะไรแบบนี้ มันจะลักษณะเป็นคดีแพ่ง มันยังไม่หลอก หลายคดีกลายเป็น

แพ่ง เพราะข้อ โกงกับชั๊กชอก ข้อ โกงมันบิดกันนิดเดียว บางที่เราทำสำนวนข้อ โกงไป ทางอัยการพิจารณาแล้ว มันไม่ใช่ ศาลยกฟ้องก็มีอีก มันนิดเดียว การซื้อขายนี้ถ้ายังติดต่อกันได้เขาถือว่ายังไม่ได้หลอกนะ แต่เหมือนดึงเวลาไป แต่ถ้าหายไปเลย ติดต่อไม่ได้ บล็อก อันนี้เจตนาทุจริตแล้ว บางทีคนมาแจ้งความเขาก็จะไม่เข้าใจพนักงานสอบสวน พอลงประจำวันเสร็จ เขาก็กลับมาที่เราอีก ถูกธนาคารไล่มา ธนาคารบอกต้องเอากระดาษตราครุฑ อีกเรื่องคือการยืมเงิน โดยไม่รู้จักกัน อีกฝ่ายก็บอกราคาค่าดำเนินการ 1,000 บาท เหมือนกัน นี่คือปัญหาของพนักงานสอบสวนเพราะธนาคารก็จะบอกหนังสือลงบันทึกประจำวันไม่ได้ ต้องมาใช้กระดาษตราครุฑ ผมก็ไม่เข้าใจคือประจำวันดีกว่า อันนี้อีกนะ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบ้านบึง, สัมภาษณ์)

4) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพานทอง

ผมเพิ่งย้ายมาอยู่ที่ สภ.พานทองได้ประมาณ 5 เดือน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

การดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ถ้าผู้เสียหายมาแจ้งความ แนวทางก็จะรับเรื่องไว้ สอบปากคำเบื้องต้น หาสาเหตุอย่างกรณีหมิ่นประมาท เราก็ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเป็นใคร พยานก็ต้องมีเพื่อไว้ใช้ยืนยันอาจจะ 2 หรือ 3 ปาก (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

หน้าที่ของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี คือการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

พนักงานสอบสวนหน้าที่หลัก ๆ คือการรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย นอกนั้นก็ไม่มีอะไร ทำหนังสือขอทางนั้นบ้างทางนี้บ้าง พนักงานสอบสวนต้องทำสำนวนก็ต้องเข้าใจ พนักงานสอบสวนจะแบ่งกันเป็นเวร ไม่ได้แบ่งตามรูปแบบคดี หมายถึงมีผู้เสียหายมาแจ้งความไม่ว่าจะคดีอะไรเวรใครก็รับไป (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

ในส่วนการส่งฟ้องคดีต่อศาล ที่ผ่านมามีขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของพนักงานสอบสวน

การส่งฟ้องจะอยู่ในดุลยพินิจของพนักงานสอบสวน คือ สำนวนถ้าออกจากโรงพักไปก็จะไปถึงอัยการ ถ้าอัยการเห็นสมควรส่งฟ้องก็จะส่งฟ้อง คดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีที่เขานำขึ้นศาลจะเกี่ยวกับหมิ่นประมาททางเฟซบุ๊ก คือถ้าผู้ต้องหาเขายอมรับว่าเป็นเฟซบุ๊กที่เขาใช้จริง ก็ยังพอไปได้ แต่ถ้าเขาบอกไม่ใช่เราก็จะไม่มีหลักฐานอะไรไปยืนยัน มันก็ลำบาก เฟซบุ๊กอวดแต่ถ้าเป็นรูปเขาเองเลย เขารับ เราก็ส่งฟ้อง คดีก็จะมาเรื่อย ๆ แล้วก็จะมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอยู่แล้ว ส่วนมากก็จะเป็นซื้อขายของออนไลน์ การหลอกขายสินค้า หมิ่นประมาทที่ไม่เยอะ ถ้าเทียบขายของออนไลน์จะเยอะกว่า (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากให้ช่วยสนับสนุนในการดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี คือการให้ความรู้

สิ่งที่อยากได้รับการสนับสนุนคือ เรื่องความรู้ เรื่องความรู้อย่างจริงจัง ทั้งทางด้านกฎหมาย และอะไรต่าง ๆ รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูล อย่างเฟซบุ๊ก เวลาเราเขียนจดหมายไปถาม เขาก็จะตอบ กลับมาว่าเซฟเวอร์อยู่ต่างประเทศ ก็ไปต่อไม่ได้ ก็รู้สึกหนักใจ รู้สึกสงสารชาวบ้านที่โดนกระทำ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

ปัญหาที่สำคัญในการทำคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือการขาดความรู้ รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูล

หลัก ๆ คือการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้ แล้วก็การเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูล สำคัญ ๆ ในคดีได้ เช่น หลักฐานยืนยันการเป็นเจ้าของบัญชี ไม่สามารถยืนยันได้ หลักฐานเข้าถึง ยาก อย่างสมมติผู้ต้องหาได้รับสารภาพในชั้นสอบสวน เราส่งฟ้องไป เกิดในชั้นศาลเขาปฏิเสธ เขา อาจจะหลุดก็ได้ ทำให้คนไม่กล้า อย่างความผิดของคนคนเดียวคิดว่าตำรวจจะรวบรวมพยานหลักฐาน ได้ต้องใช้เวลาเป็นเดือน แล้วลองคิดว่าวันหนึ่งมีตั้งกี่คน ผู้กระทำความผิดก็ขี้ขลาด (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพานทอง, สัมภาษณ์)

5) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพญา

รูปแบบของอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

พญาคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเยอะมาก ส่วนมากจะเป็นคดีเกี่ยวกับหลอกซื้อขาย สินค้าเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเฉลี่ยก็มีเกือบทุกวัน แล้วก็จะมีพวก สแกมเมอร์ (Scammer) มาหลอกจیبสาว ว่าจะโอนเงินมาให้หลักร้อยล้าน แต่ว่าต้องโอนเงินไปให้ก่อนนะ หรือส่งของมาให้ นะ ตอนนั้นของ ส่งมาแล้ว ดิดอยู่ที่ ตม นู่นนี่นั่น มีค่าดำเนินการ ตอนนั้นก็ยังมีคนโอน แต่ถามว่าเยอะไหมต้องบอก พอมีประปราย ซึ่งดูแล้วก็อาจจะเกิดจากความไม่รู้ ความโลกสวย ประมาณนี้ นอกจากนี้ก็จะมีคดีคอล เซนเตอร์ (Call Center) การโทรหลอกให้โอนเงิน แบบเงินคุณมีปัญหาเรื่องการทำธุรกรรมทางการเงิน เดี่ยว ปปง. จะยึด จะอายัด ให้คุณเอาเงินนี้ไปตรวจสอบ ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าผู้เสียหายกลัว อะไร เพราะผู้เสียหายแต่ละเคสทำธุรกิจถูกกฎหมายนะแต่ก็ไม่รู้ว่าจะกลัวอะไร ซึ่งข้อเท็จจริงที่เค้า โคนก็จะประมาณว่า มีไปรษณีย์มาที่นี้คือส่งไปที่บ้านคุณแล้วแต่ไม่มีคนรับ ไปรษณีย์ตกค้างอยู่ที่นี้ ทางไปรษณีย์ต้องขออนุญาตตรวจสอบข้อมูลส่วนตัวหน่อย แล้วก็บอกทางนี้เช็คแล้วหมายเลขบัญชี คุณจะทำอย่างไรเพราะทางนี้เช็คแล้วเป็นเครือข่ายยาเสพติด นู่นนี่นั่นอะไรว่าไป อาจจะเกิดจากความกลัว ถ้าคุณไม่มั่นใจให้ไปลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าอยากให้เราช่วย คุณรู้จัก ใครไหม ของเรามีแล้วก็จะบอกคือเราจะมียาพลงนู่นนี่นั่น ซึ่งพวกนี้มีตัวคนจริง คนฟังก็เริ่มเชื่อละ แต่คุณอย่าไปบอกใครนะถ้าจะให้เราช่วยเคลียร์ แล้วพอคนฟัง ฟังก็เริ่มเชื่อ ทุกวันนี้คดีเทคโนโลยี

มาเป็นอันดับหนึ่งแล้ว คดีลี้กิ้งชิงปล้น ไปคูสิ ทุกวันนี้ ทุกโรงพักแทบจะไม่มีแล้ว ไม่มีเสียงไปวิ่ง กระชากคนเพราะถนนทุกถนนมีกล้องหมดแล้ว แล้วการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี การดำเนินคดีก็ทำได้ช้า การติดตามผู้ดำเนินคดีที่กระทำจริง ๆ ทำได้ยาก (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพญา, สัมภาษณ์)

การดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ก่อนข้างยากที่จะดำเนินคดีไปถึงที่สุด ซึ่งสารวัตรมองว่าเป็นปัญหาหลักเลยคือการตรวจสอบคนก่อเหตุ เพราะในโลกโซเชียลนี้เราไม่รู้เลยคนก่อเหตุอยู่ที่ไหน ระบบการตรวจสอบค่อนข้างจะยากหรือยากมาก โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่รับคดีเข้ามา การที่จะตรวจสอบอย่างเช่น ที่มาของเสียง ที่มาของการสมัครแอป ไม่มีข้อมูลสนับสนุนเหล่านี้เลย ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินคดีกับคนร้ายส่วนมากจะเป็นปลายเหตุ หรือเป็นปลายตัวคนร้ายอย่างเช่น ผู้เปิดบัญชี ที่จับมา ซึ่งคดีคอลเซ็นเตอร์ที่ทำมาคือรับจ้างเปิดบัญชี ถามว่าทำไมเขาถึงรับจ้าง เขาก็ตอบมา คือที่ให้เราจ้างอ้อ เขาทำอาชีพแม่บ้าน หาเช้ากินค่ำ แต่ว่าคนจะตาย หวาอะไรให้ตัวเองรอด คิดไม่ถึงแลกกับเงินแค่ 1,000 หรือ 2,000 ก็แค่เปิดบัญชี (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพญา, สัมภาษณ์)

ขณะที่การส่งฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผมเคยทำอยู่ 2-3 คดี เป็นคดีคอลเซ็นเตอร์ แต่ผมทำตอนอยู่ สภ.เสม็ดก็ส่งฟ้อง ซึ่งบางคดีบางคนก็บอกว่าบัญชีหายบ้าง บัญชีตกหล่นบ้าง บัญชีนี้ไม่ได้ใช้นานแล้ว ก็ได้แค่นี้ คือได้แค่เจ้าของบัญชี ซึ่งในทางสืบสวนก็ไปไม่ถึงเหมือนกัน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพญา, สัมภาษณ์)

โดยที่ข้อจำกัดในการทำคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

การทำงานยังเป็นเรื่องยาก ตอนที่เรากำลังทำงานในเรื่องสอบและสืบตำรวจในพื้นที่เรื่องขีดความสามารถผมมองว่ายังไม่ถึง ความสามารถในการดำเนินการยังไม่ถึงเพราะ ความสามารถของบุคลากรที่ยังไม่เก่งในเรื่องของไอที เรื่องของอินเทอร์เน็ต เรื่องของแอป ที่มันเพิ่มมา ขึ้นตอนที่บอกว่ามันทำยังไง ไม่มี อาจจะเป็นเพราะความสามารถในด้านนี้ของเรายังไม่ดีพอ อย่างเขาจบ ม. 3 ม.6 ปริญญานิติศาสตร์ บางคนยังพิมพ์คอมพิวเตอร์ไม่เป็นเลย แล้วให้ไปสืบสวนคดีเทคโนโลยีมันก็ไปไม่รอด ในส่วนของโรงพักเองก็ยังไม่มีการผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ การทำงานเลยช้าขึ้น การตรวจสอบอะไรต่าง ๆ ไม่มีความคล่องตัว ไม่มีคนช่วยอำนวยความสะดวก ในระดับ ตร. ในระดับภาค ในระดับจังหวัดไม่สามารถที่จะมาช่วยสนับสนุนพวกเราได้ ถ้าเกิดปัญหาการทำงานในโรงพักจะแก้ปัญหามา วิธีแก้ปัญหามาของเราคือประสานไปในส่วนของ ปอท.ขอข้อมูล แล้วก็ประสานขอข้อมูลจากกระทรวงดิจิทัล ขอข้อมูลว่าคนชื่อนี้ ๆ เขาเรียกสืบหาตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งผลการทำ

ขอความร่วมมือไปไม่ได้มีอะไรมาเพิ่มเติมให้เราเลย เฟซบุ๊กก็บอกเซฟเวอร์อยู่อเมริกา อะไรประมาณนี้ให้คุณไปสอบถามดูใน อย่างในเฟสก็จะให้ไปดูในเฟสว่าเขามีเพื่อนอะไรยังงี้ให้สืบๆ ไปได้ต่อ คนรู้จักคนนี้ ๆ หรือสืบไปเจอก็อาจจะไม่ได้อะไรเพิ่ม (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธา, สัมภาษณ์)

ซึ่งกฎหมายถือเป็นข้อจำกัดอีกอย่างในการทำงานเกี่ยวกับประเด็นนี้

ในส่วนของกฎหมาย พนักงานสอบสวนก็ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมาย หรือความคิดในเรื่องนี้อยู่ พอสมควร สาเหตุเพราะทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายยังไม่ได้มีการอบรมเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ กับการกระทำความคิดทางด้านนี้เพิ่มมากขึ้น ส่วนมากที่เราได้ก็คือเกิดจากการค้นคว้าด้วยตัวพนักงานสอบสวนเอง ซึ่งบางทีก็เป็นการตีความ หรือเป็นการเข้าใจข้อกฎหมายที่คลาดเคลื่อน บางทีก็ขาดความรู้ในตัวคานียามของกฎหมาย คือเข้าใจไม่ชัด (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธา, สัมภาษณ์)

ขณะที่ความยากในการทำคืออาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การสืบหาผู้กระทำความผิด

การทำคืออาชญากรรมทางเทคโนโลยี เป็นงานที่ยาก โดยเฉพาะการสืบหาผู้กระทำความผิด และเป็นงานที่พนักงานสอบสวนที่มีอายุสูงขึ้น ไปนิดหนึ่ง โดยเฉพาะที่อายุ 40 นิด ๆ บางท่านมีคดีเข้ามาเรื่องไอทีงานสอบสวน เรื่องพิมพ์ยังไม่ชอบเลย แล้วจะเอาอะไรกับให้ไปสอบเรื่องไอที คือความถนัดของพนักงาน พอผู้เสียหายมาแจ้งก็เลยทำให้มีปัญหาในเรื่องการช่วยเหลือผู้เสียหายได้ไม่เต็มที่ ไม่ใช่ว่าพนักงานสอบสวนไม่อยากจะทำนะแต่ด้วยความรู้ความสามารถ ด้วยบุคลากร ข้อจำกัดของบุคลากรในเรื่องการสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการทำงาน มันไม่มี มันก็เลยมาตกที่ผู้เสียหาย บางทีการมาแจ้งก็แจ้งไปอย่างนั้นแหละ เข้าใจว่าการดำเนินคดีมันก็ยากในเรื่องของการตามผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี คดีเทคโนโลยี ส่วนหนึ่งที่เพิ่มมากขึ้นเพราะการตามจับมันยาก เพราะการก่อเหตุง่าย การถูกดำเนินคดียาก นั่งอยู่ที่บ้านมีโทรศัพท์เครื่องเดียว อาจจะได้เงินไปปลอมเฟสมาได้เงินหมื่นสองหมื่นก็ปิดเฟสหนี ขายของทางเฟสเจ้าละสักหลักร้อย บางคนก็ไม่อยากจะแจ้ง แล้วพวกนี้บางทีจะเอาบัญชีของผู้เสียหายที่เขาทำธุรกิจจริง ๆ เอาไปหลอกผู้เสียหาย คือจะมีตัวละคร 3 ตัว ผู้เสียหาย เจ้าของจริง กับคนเป็นตัวกลาง ผู้เสียหายขายปลาแห้ง ตัวกลางมาคุยกับเจ้าของ ปลาแห้งก็ให้เลขบัญชีโจรมา มันก็ไปคุยกับคนขายปลากระป๋อง ผมจะซื้อปลากระป๋องคุณนะ 500 คุณเอาเลขบัญชีมา พอได้ปั๊บ พอปลาแห้งได้เงินส่งของมา ปลากระป๋อง คือคนนี้ได้ทั้งของได้ทั้งเงิน แบบเป็นคนกลาง (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธา, สัมภาษณ์)

สิ่งที่ต้องการให้ช่วยสนับสนุนในส่วนของการตรวจในระดับสถานี คือ การประสานขอ
สำนวนต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ถ้าอยากให้สนับสนุน ก็อยากให้หน่วยเหนือสนับสนุนบุคลากรในเรื่องของการสืบสวน
การประสานขอสำนวนต่าง ๆ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างเช่น ธนาคาร หน่วยงานเอกชนที่ดูแล
รับผิดชอบเว็บไซต์ต่าง ๆ ให้เรา เพราะทุกวันนี้พนักงานสอบสวนเป็นพระเอกคนเดียว ที่ตายเพราะ
เราทำอะไรให้เขาไม่ได้ เขาก็มาจัดการร้อยเวร คือบอกตรงตอนนี้งานที่เราทำได้คืออายัดบัญชีไว้
แค่นั้นละก็ไม่ได้ไปต่อ เพราะว่าด้วยจากหน้างาน คือการอายัดบัญชีอย่างน้อยบัญชีนี้ก็ไปต่อไม่ได้
คือเราก็อยากทำนะ อยากให้มีหน่วยงานอย่างน้อยก็จะได้ปิดเรื่องของการรับแจ้งเปิดบัญชี มันสังเกต
ไม่ยากเพราะพออายัดถ้าเป็นคนสุจริตทำธุรกิจจริงเค้าก็จะโทรมาหาเราละทำไมอายัดบัญชี เพราะ
ตอนนี้ธนาคารอายัดบัญชีเร็ว คือส่งวันนี้ก็อายัดให้เลย แต่ถ้าพวกที่เจียบไปก็สันนิษฐานว่าพวกนี้แหละ
ซึ่งมันก็ไม่สนใจเพราะเดี๋ยวมันก็ไปทำใหม่ หรือไม่มีเงินค้างในบัญชีคือพอเงินเข้าปั๊บก็กดออกปั๊บ
เลย แล้วถ้าถามว่าถ้าธนาคารไม่เร็วจะทันไหม คือขนาดเร็วยังแทบจะไม่ทันเลย เพราะกว่าผู้เสียหาย
จะมา มันก็หลอกเดี๋ยวพุงนี้ เดี่ยวมะรินนี้ของมาถึง แต่จริง ๆ คือมันโอนออกตั้งแต่วันแรกที่เงิน
เข้าบัญชีแล้วมันไม่มีค่าไว้ อยากให้สนับสนุนในด้านการสืบสวน อยากให้บุคลากร 1) พนักงาน
สอบสวน 2) ผู้ช่วย 3) ทีมงานสอบสวน หรือช่วยสนับสนุนในส่วนของการเช็คเบื้องต้น ตัวคนร้าย
พิศในเบื้องต้น สำหรับคดีแบบนี้ต้องไปแบบนี้ ๆ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธยา,
สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญสำหรับการดำเนินการคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในระดับ
สถานีประกอบด้วย ความรู้ความสามารถของบุคลากร และ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานที่ไม่พร้อม

ผมมองว่า 1) ความรู้ความสามารถของบุคลากร อันนี้เรื่องใหญ่ 2) เครื่องมืออุปกรณ์
ในการทำงาน อย่างโรงพักนี้ขาดอุปกรณ์ คืออุปกรณ์ขาดมาก ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้หน่วยงาน
เฉพาะทางเข้ามาช่วยทำคดีนี้ ถ้าอยู่ในโรงพักเลยก็น่าจะดี เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับ
ประชาชน แต่ถ้าไม่ได้ก็คือจังหวัดอาจจะมีส่วนที่หนึ่งรับคดีเรื่องนี้ รับเรื่องเลขนะแล้วไม่ต้องส่งกลับ
(สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธยา, สัมภาษณ์)

6) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสม็ด

รูปแบบของการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี

รูปแบบการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ก็หลากหลายรูปแบบ บางครั้งมาแบบตรง ๆ
คือตั้งใจมาหลอก บางเคสมาแบบคาบเกี่ยวคล้ายกับการขายของผ่านทางออนไลน์ รูปแบบบางครั้งก็
คล้ายสัญญาทางแพ่งคือการขายของ แต่ไม่มีของให้ บางครั้งก็ตั้งใจมาหลอกเลย บางครั้งคือพวกนี้ก็จะ
จะสร้างเพจขึ้นมา อย่างเช่นขายหน้ากาก บางทีหน้าเฟซมันก็จะพุ่งขึ้นมา พอเราเข้าไปดู พวกนี้ก็จะ

ให้เบอร์ติดต่อ แล้วก็มีอีกพวกติดต่อเข้ามา การซื้อขาย บางครั้งการที่เขาจะเป็นความผิดคือเขาจะต้องมีเจตนาทุจริต แต่บางครั้งเท่าที่ดู คือเราก็สอบถามไปทางคนที่ขาย เขาก็บอกมีของแต่ว่าบางครั้งมันเป็นช่วงยังไม่มียินค้าที่จะส่งให้ อย่างช่วงนี้โควิดก็จะมีเรื่องหน้ากาก ตอนแรกที่เขาขายมี แต่พอมีกฎหมายเข้ามาควบคุม เขาก็เลยขายไม่ได้ คือมันมีสถานการณ์เข้ามาแต่ว่าบางคนก็ฉวยโอกาส ซ้อมมาเพื่อที่จะขายเกินราคา แต่ว่ามันแพงเกิน กรณีลูกค้าถ้าได้สินค้าไม่ตรงตามที่สั่งซื้อเขาจะนำสินค้าตัวนั้นมาที่โรงพักแล้วก็มาแจ้งความ คือนำสินค้ามาด้วยแล้วมาแจ้งความว่าเขาไม่ได้รับสินค้าตามที่เขาต้องการ มันก็คาบเกี่ยวกับข้อ โกง ความยากของการทำคดี คือคดีที่มีรูปแบบที่ไม่ชัดเจน รูปแบบของการซื้อขาย การกระทำทำความผิดที่มีเจตนาทุจริต อย่างการส่งสินค้าไม่ตรงกับสิ่งที่ลงขายหรือแจ้งไว้ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสมีด, สัมภาษณ์)

ในส่วนของสถานีรูปแบบ ที่เจอมากที่สุด คือการหลอกซื้อขายของออนไลน์ คดีแชร์ลูกโซ่

ในส่วนของสถานีที่เจอตอนนี้ก็ซื้อขายของออนไลน์ เคยมีคดีแชร์ลูกโซ่แต่ทางกองบัญชาการเขาก็จะรับไป คือถ้าเป็นเรื่องที่มีความเสียหายจำนวนมาก ๆ มีผู้เสียหายจำนวนมาก ๆ ทางหน่วยเหนือที่ทำงานทางด้าน การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีเขาก็จะรับไปดำเนินการเพราะเขามีความชำนาญมากกว่า ตอนนี้เขามีการตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี เขาก็จะรับเรื่องหลังจากนั้นก็ส่งเรื่องให้กองบังคับการสืบสวน บางเคสก็ส่งให้กองบัญชาการรับไป กองบัญชาการของตำรวจภูธรภาค 2 ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี คดีที่ทำล่าสุด ตอนนี้เลยการซื้อขายหน้ากาก ก็จะมีแบบซื้อแล้วไม่ส่ง คดีหน้ากาก N 95 โอนเงินแล้วไม่ยอมส่งสินค้า ตอนนี้ออกหมายจับแล้ว คือซื้อแล้วไม่ส่ง อีกคดีคือคดีหมิ่นประมาท (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสมีด, สัมภาษณ์)

คดีที่เขานำส่งศาล

คดีที่นำส่งศาลก็จะมีคดีหมิ่นประมาท เป็นคดีในครอบครัว เป็นการนำภาพไปโฆษณาในเว็บไซต์ขายบริการทางเพศ เรื่องของเรื่องคือ สามิไปมีภรรยาบ่อย ภรรยาหลวงทำเฟสใหม่แล้วเข้าไปในเฟสภรรยาบ่อยแล้วเข้าไปเขียนคำ ส่วนภรรยาบ่อยก็เอารูปภรรยาหลวงมาโพสต์แล้วเขียนว่าขายบริการทางเพศ สนใจติดต่อมีเบอร์โทร มีอะไรต่าง ๆ มากมาย แล้วก็มีคนติดต่อเข้ามาแล้วภาพที่ใส่ชุดของพนักงานบริษัท บริษัทเห็นก็เสื่อมเสียชื่อเสียงไปด้วย พรรคพวกมาเห็นก็เอาไปถามภรรยาหลวงว่าเธอทำแบบนี้ด้วยหรือ ปัญหารักสามเส้า แต่ถ้ามีการมาร้องทุกข์แจ้งความก็เป็นคดีหมิ่นประมาทในทางเทคโนโลยี เราก็ออกหมายเรียกก่อนเพราะไปขอศาลออกหมายจับศาลถามว่าผู้ต้องหา มีพฤติกรรมที่จะหลบหนีไหม มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งไหม มีแนวโน้มจะหนีไหม ท่านก็เลยแนะนำให้ออกหมายเรียกก่อน เพราะการออกหมายเรียกจะใช้กับคดีที่มีการจำคุกไม่เกิน 3 ปี

แต่ถ้าเกินกว่านั้นก็ไม่จำเป็นต้องออกหมายเรียก แต่เพื่อให้จำเลยได้ต่อสู้คดีอย่างเป็นทางการก็ออกหมายเรียกมาก่อน เพราะการออกหมายจับมันจะกระทบกับชื่อเสียงของเขา ผมก็อยู่ตรงนี้ คนพอโดนออกหมายจับอาจจะทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียง (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสมีด, สัมภาษณ์)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีทางเทคโนโลยี คือ พระราชบัญญัติการกระทำ ความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

พนักงานสอบสวนในเรื่องของกฎหมายก็จะต้องรู้ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ เรื่องคดีเทคโนโลยี การดำเนินคดีกับใครเราก็จะต้องรู้ว่าการกระทำของเขามันผิดกฎหมายข้อไหน อย่างคดีเทคโนโลยี มันก็จะมี พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสมีด, สัมภาษณ์)

สิ่งที่ยากที่สุดในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดทางเทคโนโลยี คือ การเข้าถึง ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

คดีเทคโนโลยีบางเรื่องทำได้ยากโดยเฉพาะ การเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ พยานหลักฐานสำคัญ เราเข้าถึงไม่ได้ เราไม่รู้ว่ามีคนเข้ามาใช้ระบบคอมพิวเตอร์คือใคร เช็กตัวตน ไม่ได้ หาตัวตนไม่มี ตอนนี้ทุกคนไร้ตัวตน เข้าถึงไอพีไม่ได้ คนร้ายบางคนก็สลับซับซ้อน บางทีใช้คนอื่นเป็นเครื่องมือในการทำความผิด เช่น การหลอกขโมยบัญชี พี่ขโมยบัญชีหน่อยนะ แล้วก็ให้ คนโอนเงินเข้าบัญชีของคนที่ยืมมา คนที่ทำจริง ๆ คนร้ายก็ไม่มีชื่อในสารบบเลย เราจะรู้ต่อเมื่อ เราไปเช็กในระบบธนาคาร (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสมีด, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากให้มีสนับสนุนในการทำงานที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

อยากให้มีการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีกับพนักงานสอบสวนน่าจะเชิญ ไปที่ภูธรจังหวัด เอาตำรวจของเราที่ทำเรื่องนี้ เรื่องการอบรมก็ส่วนหนึ่งแต่เรื่องของการรับอย่าง ต้องยอมรับเด็กรุ่นใหม่จะเรียนรู้ไว อย่างเราบางเรื่องก็ไม่ค่อยจะรู้ เพราะต้องยอมรับความรู้ในบาง คดีเรายังไม่เพียงพอ แล้วในส่วนองสถานีต้องยอมรับ 1) คนของเราก็ไม่พร้อม 2) เครื่องมือ ศักยภาพในหลายเรื่องก็ยังไม่พร้อม หน่วยที่ตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะ อาจจะช่วยรับไปดำเนินคดีต่อ หรือ ให้ส่วนกลางช่วยเป็นเซ็นเตอร์ คืออย่างสืบสวนเขาก็จะเชี่ยวชาญกับเรื่องการลักทรัพย์ อะไรพวกนี้ แต่พวกที่มันเป็นแอดวานซ์ก็ทำไม่ได้หรือทำได้ยาก เพราะพวกนี้ต้องใช้เครื่องมือที่ทันสมัย ผมมอง ว่าหน่วยที่เขาตั้งใหม่เป็นสเปเชียลลิสต์อย่าง ปอท. อย่างน้อยผู้เสียหายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเฟส เรื่อง อะไรพวกนี้ เรื่องเทคโนโลยี ถ้าเขาร้องเรียนหรืออะไร เขาต้องรับทุกเคสก่อน แต่ว่าเคสแต่ละเคส เข้าใจต่ออย่างไรเขาก็ต้องมาวิเคราะห์หว่าเคสนี้มันยังงัย หน่วยโรงพักเขาสามารถทำต่อได้ไหม เขาเป็น ดาต้า (Data Base) เป็น บิ๊ก ดาต้า (Big Data) ให้กับโรงพัก ส่วนกลางผมอยากให้มีแบบเขาเป็นเซ็น เตอร์ เขาน่าจะมีคนรับผิดชอบตามภาค ภาค 2 ก็จะมี ปอท. ที่ดูแลภาค 2 โดยเฉพาะที่รับผิดชอบ

หรือภาคอาจจะช่วยจัดการอบรมให้เจ้าหน้าที่ การอบรมก็อาจจะช่วยได้ในเรื่องพื้นฐาน แล้วก็ความพร้อมของเครื่องมือ การอบรมก็ค่อนข้างจะไปด้วยกันนะ คนและเครื่องมือ คน + เครื่องมือ + ข้อมูล ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ระบบครม ข้อมูลบุคคล แล้วตอนนี้ในเรื่องของการแชร์ข้อมูล การช่วยกันในเรื่องการทำงาน พนักงานสอบสวน โศคเดี่ยว แล้วการเข้าถึงข้อมูลของคนอื่นตำรวจก็โดนมาเยอะแล้วอย่างที่ว่าโรงพักจะเช็คได้คือทะเบียนราษฎร์ ตอนนี้ตำรวจของเรามีระบบครมที่เราดูได้ ที่เข้าถึงข้อมูลของคนได้ แต่ต้องมีเหตุจริง ตอนนี้ก็มี พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพิ่งบังคับใช้ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสม็ด, สัมภาษณ์)

ข้อเสนอแนะที่อยากฝากไปถึงประชาชน คือ ส่วนหนึ่งคือการช่วยดูแลตัวเองซึ่งจะทำให้ไม่ตกเป็นเหยื่อของคดีทางเทคโนโลยี

ถ้าข้อเสนอแนะก็อยากฝากให้ประชาชนช่วยดูแลตัวเองด้วย บางครั้งเห็นเป็นของถูกก็ซื้อเลยส่วนมากที่มาแจ้งความคือ โอนเงินมาแล้วไม่ส่งของ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเสม็ด, สัมภาษณ์)

7) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา

รูปแบบของการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี

การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ในส่วนของโรงพักศรีราชาที่เจอทุกรูปแบบ ตั้งแต่การขายของออนไลน์ การหลอกโอนเงิน แต่ตอนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการหลอกขายสินค้ามากกว่าส่วนมากอาชญากรรมแบบนี้มักจะไม่เห็นหน้า ก็จะเป็นการคุยกันผ่านเฟส ผ่านไลน์ คือบางทีอาจจะเป็นผู้เสียหายทั้ง 2 ฝ่ายก็ได้ เช่น โอนเงินให้โอนเงิน อีกคนคือแม่ค้าออนไลน์ เขาก็เอาบัญชีของแม่ค้าออนไลน์มาให้โอนไป แต่ผู้ต้องหาแบบหลอกไปซื้อของกับแม่ค้าอีกทีหนึ่ง พอซื้อไปแล้วก็ให้ทอนเงินที่เป็นส่วนต่าง อย่างของราคา 600 แต่ไปหลอกอีกคนให้โอนไป 10,000 ก็โทรไปขอเงินส่วนต่างคืนบอกขอเงินคืนได้ไหม โอนผิดไป ก็ขอเงินคืน 9,400 อะไรแบบนี้ บางทีก็เป็นการสมัครงาน ก็ให้เลขบัญชีไป ให้โอนเงินเข้าบัญชีของผู้สมัครงาน แต่จริง ๆ คนร้ายก็ไปหลอกเงินมาอีกทีหนึ่ง คดีหมิ่นประมาท กรณีผิดใจกันมาก่อน หรือทะเลาะกันมาก่อนแล้วเอาไปโพสต์ต่อกัน ที่ของผมก็มีมาทำงานด้วยกันแล้วก็โพสต์ต่อกัน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

ขั้นตอนในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

คดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่เคยทำก็จะเป็นคดีหมิ่นประมาท คดีฉ้อโกง แต่พวกแฮกข้อมูลยังไม่เคยทำ คือตำรวจสถานีถ้ามาแบบมีหลักฐานเราสามารถจะจับให้ได้ แต่ถ้ามาแบบเว็บไซต์หรืออะไรที่เจาะลึกลงไปที่ต้องถามกระทรวงดิจิทัลกับ ปอท. สก. ก็ไม่อาจจะเจาะลึกว่าเป็นไอพีอะไรใครเป็นคนทำ เราก็ต้องแนะนำให้เขาไปแจ้งความที่ ปอท. การสอบพยานหลักฐานเราก็เริ่มจากการดูบัญชีเป็นหลัก บัญชีก็แบ่งเป็น บัญชีธนาคาร กับ บัญชีแบบวอลเล็ต ซึ่งวอลเล็ตจะ

เป็นอะไรก็ตามยากมากกว่าบัญชีธนาคาร บางครั้งเราทำหนังสือส่งไปถามที่ ปอท. ปอท. ส่งกลับมาเราก็ทำต่อ แต่อย่างน้อยเขาก็ตรวจสอบว่ามันมีที่มาที่ไปจากไหน เพราะตำรวจท้องถิ่นไม่ได้เก่งคอมพิวเตอร์โดยตรง เพราะสอบถามไปเขาก็จะตอบกลับมาว่าเนื่องจากเซิร์ฟเวอร์อยู่ต่างประเทศไม่สามารถที่จะหาได้ ผลสุดท้ายก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ผู้เสียหายก็ไม่เข้าใจว่าตำรวจในสถานีไม่สามารถดำเนินการแบบนี้ได้นะ ต้องรบกวนไปติดต่อที่ ปอท. ว่าหาคนร้ายได้หรือไม่ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

ข้อจำกัดในการดำเนินคดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี สถานีดำเนินการได้แต่ตรวจสอบผู้กระทำความผิดยากคือคนที่คุย คุยกับใครกันแน่ นี่ก็จะเป็นข้อต่อสู้ในศาล คือพวกนี้จะอยู่ที่ช่องทางของคนร้ายหลักฐานส่วนมากจะเป็นการแคปหน้าจอการคุย ข้อมูลส่วนตัวที่เขานำมาให้ ได้แค่นั้น ถ้าซื้อขายก็บัญชีที่เงินโอนเข้าไปเป็นหลัก (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากได้รับการสนับสนุน

สิ่งที่สถานีอยากให้สนับสนุน อยากให้อบรมให้ความรู้ เพราะอย่างน้อยเราจะได้ตอบผู้เสียหายได้ว่าอาชญากรรมรูปแบบนี้เราควรดำเนินการอย่างไรต่อ จะแนะนำหรือดำเนินการต่อได้อย่างไรบ้าง สิ่งที่ต้องถามลึกลงไป มันมีอะไร ซึ่งมันเป็นสิ่งใหม่ เป็นอาชญากรรมสมัยใหม่แล้วแนวโน้มในอนาคตจะยังมีมากขึ้น และเราจะพิสูจน์ผู้กระทำความผิดได้อย่างไร ข้อนี้สำคัญมาก (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

8) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม

การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีในส่วนของสถานีตำรวจภูธรหนองขาม มักจะเป็นในรูปแบบของ การฉ้อโกงซื้อขายของออนไลน์

คดีเทคโนโลยี ที่สถานีก็จะมีหลายส่วนเรื่องซื้อขายของออนไลน์ เรื่องหลอกขายสินค้ามีเยอะ ฉ้อโกง แต่ลักษณะของเขาคิดตามยาก คิดตามได้ทางเดียวคือบัญชีเพราะว่าเราจะไปติดตามเรื่องไอทีปรากฏว่ามันปิดไปแล้ว ผู้เสียหายรู้ตัวเมื่อมีการปิด ปิดเฟซบุ๊ก ปิดทวิตเตอร์ ปิดไลน์ บล็อกไลน์ คดีโรแมนซ์ สแกม(Romance Scam) (มีแต่ผมไม่ได้รับผิดชอบตรงนั้น ไม่รู้รายละเอียด) มันก็เลยไม่สามารถที่จะทำการตรวจไอพีตรงนั้นได้ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

ในส่วนของการดำเนินคดี

เวลามีเคสมาก็จะแจ้งความ สอบสวนรายละเอียดเบื้องต้นว่ามีการหลอกหลวงกันอย่างไร มีการใช้คำพูดว่าอย่างไร ที่เห็นมาก็จะส่งของมาจากต่างประเทศเป็นชาวต่างชาติ ส่งของมาติดอยู่ที่ท่าอากาศยาน ของเอาไม่มาได้ ซึ่งส่วนใหญ่ที่บอกจะส่งมามักจะเป็นเงินมาจากต่างประเทศ ให้โอน

เงินมาเป็นค่าเอากระเป่าออกจากทางศุลกากรโดยรวมคดีทางเทคโนโลยีจะไม่เยอะมาก ส่วนมากต้องบอกคนเขาก็พอจะรู้ตัวอยู่ จะระวังตัวขึ้นมากแล้วส่วนนี้ แล้วเวลาคนร้ายจะอ้างว่าเอาเงินไปเคลียร์เพื่อเอาของออกจากศุลกากรหรือจากสรรพากรอะไรต่าง ๆ นี่เงินมันเยอะ เขาจะขอที่สามแสนสี่แสนพื้นที่ของเรามันเป็นอุตสาหกรรม เป็นคน โรงงาน ไม่ได้มีเงินเยอะขนาดนั้น แล้วการสนทนาก็ใช้ภาษาอังกฤษในการพูดคุย ซึ่งคนในพื้นที่ก็ไม่ได้เข้าใจขนาดนั้น คดีหมิ่นประมาท ดูหมิ่น ก็ไม่ค่อยมี หนองขามเป็นเมืองอุตสาหกรรมธรรมดา ไม่ได้เป็นเมืองที่เศรษฐกิจที่ดีมาก เป็นคนทำงานชาวบ้านธรรมดา การดำเนินคดี เคยเจอแต่มันไม่ได้ใช้เทคโนโลยีโดยตรงที่เจอคือคดีอณาจารส่งภาพผู้เสียหายมาให้ผู้เสียหายทางไลน์เพื่อข่มขู่ ตอนแรกเราไม่ทราบว่าคนส่งมาคือใครเราอาศัยเรื่องของการขอข้อมูลไอทีจากผู้ให้บริการ เราก็เลยมารู้ว่า ไอพีนั้นเป็นของใคร ผู้ให้บริการถ้าตำรวจจะไปเขาก็ให้นะเพียงแต่ว่ามันนาน ผู้ให้บริการในที่นี้คือทั้งโทรศัพท์ ทั้งอินเทอร์เน็ต ถ้าการดำเนินคดีเรื่องขายของออนไลน์ เราก็จะขอบัญชีธนาคาร ขายของส่วนใหญ่ถ้าติดตามได้เขาก็จะยอมคืนเงิน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

โดยที่ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินคดี

ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของระยะเวลาการขอข้อมูล มันช้ามาก แม้แต่ข้อมูลธนาคารบางเคสเป็น 2-3 เดือนก็มีเหมือนกับเขามาแจ้งความที่โรงพักแล้วส่งต่อมาให้หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนกลางทำรายงานสืบสวนทั้งหมดมาแล้วก็ส่งเรื่องกลับมาให้เจ้าของพื้นที่รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อออกหมายจับ ผมมองว่าแบบนี้ น่าจะดีกว่า เพราะว่าส่วนกลางเขามีความพร้อมมากกว่าในเรื่องของการติดต่อประสานงาน แล้วก็จะได้ข้อมูลที่ตรงกับในสำนวนมากกว่า เพราะเขาเป็นหน่วยงานเฉพาะปัญหาจริง ๆ คือความล่าช้าในการหาข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทราบนะแต่ พ.ร.บ. คอมฯ มันก็มีบทเฉพาะของมันว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ไซเบอร์ ซึ่งเจ้าพนักงานสอบสวนโดยทั่วไปไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวนตาม พ.ร.บ. จะมีแค่หน่วยงานเฉพาะที่เขาเป็นเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. แต่ถ้าตำรวจโดยทั่วไปมีตั้งก็พันคนที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. เลย คือตำรวจโดยทั่วไปใช้แค่ ป.วิอาญา ก็จะเป็นเรื่องอำนาจในการขอข้อมูล เวลาที่มีเรื่องเฉพาะบางที่หน่วยงานเอกชนเขาก็มองว่า ในเมื่อมี พ.ร.บ. คอมฯ แล้ว ในเมื่อมีเจ้าพนักงานตาม พ.ร.บ. คุณไม่ได้เป็นเจ้าพนักงาน คุณแค่ใช้อำนาจโดยทั่วไป ก็เลยยากในการขอข้อมูล แต่ในการเก็บข้อมูลเอกชนบางที่เขาเคยขอให้ศาลสั่งแล้วเขาถึงจะมอบข้อมูลให้ แต่ถ้ามีเจ้าหน้าที่พนักงานตาม พ.ร.บ. คอมฯ เพิ่มมากขึ้น มีตำรวจที่เป็นเจ้าพนักงาน ตาม พ.ร.บ. ซึ่งเขาจะมีอำนาจขอได้มากกว่าร้อยเปอร์เซ็นต์ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

ขณะที่สิ่งที่ให้อยากสนับสนุน

จริง ๆ ผมก็อยากยืนยันคำเดิมว่ารับเรื่องมาแล้วส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เขาเป็นคนรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งกลับมาให้เราดำเนินการต่อมันจะง่ายกว่า เพราะพอกำหนดข้อมูลทีละช้าทำให้การดำเนินคดีใช้เวลานานเกินไป ผู้ต้องหาที่อาจจะไม่ค่อยพอใจ บางเคสเคยมีที่ติดต่อผู้เสียหายไม่ได้เลย มาแจ้งความลงบันทึกประจำวัน แต่เราเจอผู้กระทำความผิด ก็ดำเนินคดีไป แต่สุดท้ายพอขึ้นศาล ศาลก็อาจจะยกฟ้องเพราะไม่มีผู้เสียหายมาให้การ ไม่มีคำยืนยันจากผู้ต้องหา ไม่มีพยาน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

9) สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง

รูปแบบการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี

ส่วนมากที่แหลมฉบังคดียังไม่ค่อยมีใหญ่ ๆ แล้วก็เป็นทีปปรากฏการกระทำความผิดที่มีหลักฐานชัดเจน หลัก ๆ จะเป็นคดีออนไลน์ สั่งซื้อของไปแล้วไม่ได้รับ แสกกี่ยังไม่ มี หลัก ๆ ก็จะมีแชร์ก็จะเป็นวงเล็ก ๆ เคสใหญ่ ๆ ไม่ค่อยมีเท่าไร คดีเทคโนโลยี หลัก ๆ ก็จะมีการซื้อขายของออนไลน์ การดูหมิ่น ก็จะมีมาเรื่อย ๆ มีสารวัตรอยู่ 2 คนถ้ามีคดีก็มาแจ้งความพนักงานสอบสวนแล้วก็ได้เลยก็จะมีทั้งสารวัตรสอบสวน รองสารวัตรสอบสวน คือไม่ได้มีการแบ่งหน้าที่ว่าคดีต้องมาแจ้งใครหลัก ๆ ก็จะมีคดีหมิ่นประมาท รับแจ้ง สอบปากคำ หลัก ๆ หมิ่นประมาทผู้เสียหายจะรู้จักผู้กระทำความผิดอยู่ ก็จะนำข้อมูลมาให้อยู่แล้ว เลยไม่ต้องสืบหาเยอะ ดำเนินการต่อตามกฎหมายได้เลย ตั้งแต่ผมย้ายมาอยู่ที่นี่ก็ยังไม่มียกคดีอะไรแปลก ๆ นะ ล่าสุดก็จะมีเรื่องแชร์เคสใหญ่ก็จะส่งเข้าหน่วยงานที่เฉพาะอย่าง ปอท แต่ต้องเป็นเคสใหญ่แล้วก็ต้องประสานกับเขาก่อน (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

ขั้นตอนการดำเนินคดีการดำเนินคดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี

ขั้นตอนการดำเนินคดีก็จะคล้าย ๆ กับการดำเนินคดีทางอาญาอื่น ๆ แต่ทางเทคโนโลยีมันอาจจะเพิ่มมาหน่อยอย่างถ้าเป็นเว็บไซต์นี้เราไม่รู้ข้อมูลเราต้องทำหนังสือไปขอข้อมูล เช่น ไอพี แอดเดรส อะไรแบบนี้ เราสามารถขอได้เอง โดยการส่งไปที่ส่วนกลางได้เลย กระทรวงดิจิทัล หรือ กองปราบปรามอาชญากรรม เพราะตำรวจทั่วไปเราไม่สามารถเช็คข้อมูลเชิงลึกได้ อย่างไอพี แอดเดรสก็ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเช็คให้ (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากใหสนับสนุน

การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีก็เข้าใจ เพราะโลกปัจจุบันเราก็ต้องศึกษาบ้าง แต่ถ้ามีการอบรมก็จะดี เพราะไม่ใช่ตำรวจทุกคนจะทราบเกี่ยวกับความผิดทางเทคโนโลยี คือถ้ามีการอบรมที่ดี ตอนนี้เราก็อาศัยหาความรู้จากการอ่านข่าว แต่ก็อยากให้มีอบรมให้ความรู้เพราะถ้าเกิดมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ที่เก่ง ๆ มาให้ความรู้ เราก็จะสามารถทำงานได้ดีขึ้น ถ้าส่วนกลางจัด

อบรมให้พนักงานสอบสวนเกี่ยวกับหลักการต่าง ๆ ของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีจะดีมาก ถ้ามารู้ก็รู้แต่ก็ยังไม่ทั้งหมด ถ้ามีเจ้าหน้าที่ที่รู้จริง ๆ มาอธิบายขั้นตอนการทำงานว่าต้องทำอะไรบ้างก็จะดี เริ่มยังไงก็จะดี (สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

5. ประมวลความเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน

1) สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี

หน้าที่ของพนักงานสืบสวนจะทำงานประสานกับพนักงานสอบสวน ในส่วนของการสืบหาหลักฐานต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด

สารวัตรสืบสวนจะทำหน้าที่ประสานกับเจ้าหน้าที่สอบสวน อย่างงานเทคโนโลยีสืบสวนก็จะช่วยอย่างเรื่องของการแกะข้อมูล การสืบดูเจ้าของเพจว่าใครเป็นเจ้าของเพจ ใครเป็นเจ้าของเฟสดูเส้นทางการโอนเงิน หลักฐานการโอนเงิน ไปจนถึงติดตามตัวผู้กระทำความผิด อันนี้หน้าที่สืบสวน (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

โดยส่วนตัวจะทำหน้าที่สืบสวนเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมเป็นหลัก มากกว่าการซื้อขายของทางออนไลน์

ส่วนตัวจะทำเกี่ยวกับอาชญากรรมเป็นส่วนมาก สารวัตรสืบสวนที่นี่มี 2 คน ซึ่งคดีที่ใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับอาชญากรรมขายผ่านทางออนไลน์ก็มีนะ แต่ผมก็ยังไม่เคยจับ สก.เมืองยังไม่เคยมี แต่ สก.บางละมุงมี ส่งกัญชามาทางเคอร์รี่ แต่คดีซื้อขายทางออนไลน์ปกติที่ผมเคยทำ เขาก็จะซื้อขายกันบนแอปพลิเคชันอย่างไลน์ อย่างเฟซบุ๊ก พอถูกใจก็จะโอนเงินทางแอปไป แต่การโอนเงินทางแอปก็จะเป็นหลักฐานก็จะง่ายกว่า บางครั้งบัญชีจะเป็นของคนอื่น เราก็ทำหนังสือขอความร่วมมือไปที่ธนาคาร เรียนผู้จัดการธนาคารเลย ก็จะเป็นการหาหลักฐานการโอนเงิน การโอนเงินที่ผ่านทางมือถือ หรือทางเน็ต (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

จากประสบการณ์ในการทำคดีที่ผ่านมา การสืบสวนเพื่อรวบรวมหลักฐานหลักฐานเป็นเรื่องยากที่สุด

การรวบรวมหลักฐานคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีทำได้ยาก อย่างกรณีโอนเงินผ่านทางวอลเล็ท ยิ่งเช็คได้ยากเพราะเป็นการเติมเงิน แม้จะมีการเชื่อมเข้ากับเบอร์มือถือ แต่สมัยแรก ๆ ตามยากมาก เพราะเป็นการเติมด้วยเงินสด (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี, สัมภาษณ์)

2) สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง

รูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี ส่วนมากที่เจอจะเป็นการหลอกลวงซื้อขายของทางออนไลน์ นอกนั้นก็จะมีโรแมนซ์ สแกม การขายของเถื่อน

คดีเทคโนโลยีช่วงนี้เจอบ่อยมาก โดยเฉพาะในช่วงนี้ ไม่ว่าจะเป็นหลอกซื้อของออนไลน์ แล้วก็มีเรื่องของโรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) หลอกให้โอนเงิน ส่วนมากก็จะเจอหลอกให้ซื้อสินค้าพอโอนเงินแล้วไม่ได้ของ แล้วก็การใช้ช่องทางออนไลน์กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แล้วก็อาชญากรรมอื่น ส่วนใหญ่เขาจะใช้โปรแกรมทวิตเตอร์ อาจจะไม่จำเป็นต้องเจอตัวกัน คิวด้วยการดูโปรไฟล์กัน เป็นช่องทางในการซื้อขายของผิดกฎหมาย แต่พวกนี้ก็จะใช้เป็นโปรไฟล์หลอก ๆ นะ แต่ว่าเขาจะรู้กัน เขาก็จะอ้างเครดิตว่าได้แน่นอน (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธร บางละมุง, สัมภาษณ์)

ปัญหาในการสืบสวนคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่สำคัญ คือเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน

สอบสวนสืบสวนจะต้องคู่กัน แต่พอมาถึงเวลาคดีพวกนี้มันยากที่จะเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ก็เลยไม่ค่อยได้ตามกัน พุดตรง ๆ มันก็เลยเป็นข้อจำกัด คือต้องเข้าใจบางเรื่องต้องมีความเข้าใจเฉพาะอย่างพอท. คือมีความรู้ทางเทคนิคในการที่เข้าไปดูข้อมูลเก็บข้อมูล หาพิกัดแล้วก็รวบรวมพยานหลักฐาน รูปแบบของการสืบสวนจะมีปัญหาในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน คือเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความชำนาญเฉพาะว่าเวลาเราจะเก็บหลักฐานในทางออนไลน์ขึ้นศาล ศาลจะเชื่อเราไหม ถ้าศาลจะเชื่อมั่นต้องมีอะไรบ้าง แล้วก็เรื่องของการพิสูจน์ทราบพิกัดของผู้กระทำความผิด เพราะมันจะต้องไปอิงเกี่ยวกับเรื่องเซ็คโดเมนท์ เพื่อจะทราบพิกัดว่าเขาอยู่ตรงไหน แล้วก็จะเป็นเรื่องการพิสูจน์ทราบตัวบุคคลว่าคนนี้เป็นผู้กระทำความผิดจริงไหม (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

โดยเฉพาะการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ผมเคยอบรมเรื่องนี้มาหลายรอบแล้วของ ตร. อบรมเรื่องการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี สารสนเทศนี้ก็จะมีการจัดเก็บ แต่พอมาถึงการปฏิบัติงานจริงมันจะมีความยุ่งยาก ส่วนใหญ่ถ้าไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาแจ้ง คือส่วนใหญ่ตำรวจจะไม่ได้เริ่มเอง ระดับสถานีความเข้าใจในการที่จะเข้าไปทำตรงนี้อาจจะยังไม่ดีเท่าศูนย์เฉพาะ พยานหลักฐานมันปรากฏทางอิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว อย่างสลิปในการโอนเงิน ช่องทางในการหลอกซื้อ เพียงแต่ว่าเราจะพิสูจน์ทราบถึงคนที่รับเงินกับคนที่แหกข้อความมันเกี่ยวข้อสัมพันธ์กัน มันก็ต้องใช้เทคนิคของการสืบสวนทางเทคโนโลยีในการพิสูจน์พิกัด ส่วนใหญ่ก็จะได้แค่บัญชีผู้รับโอนเงินที่จะถูกดำเนินคดีในเบื้องต้นก่อน ถ้าในส่วนของการซื้อขายของออนไลน์มันก็จะไม่ซับซ้อน แต่ถ้าในส่วนของโรแมนซ์ สแกม มันก็จะเป็นเครือข่ายมีคนเกี่ยวข้องหลายคน (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด

การเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิด พักัดในเรื่องของการที่จะหาของตัวผู้กระทำความผิดจริง ๆ มันจะลำบาก บางทีคนที่โดนหลอกอยู่ชลบุรี แต่เราเช็คไปปรากฏว่าพอเช็คไปข้อมูลของคนที่ตั้งไปอยู่โคราชอะไรแบบนี้ มันก็เป็นปัญหาอุปสรรคที่ทำให้เราตามลำบาก คือพอเราไปเช็คพิกัด แล้วการหาพวกนี้ก็ต้องใช้ทรัพยากร การจะตามไปตามจับคนมันก็มีค่าใช้จ่าย แล้วก็บุคลากรอาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ โดยเฉพาะใน 1) การหาข้อมูลตัวผู้กระทำความผิด 2) ในการที่จะได้ข้อมูลมามีความยุ่งยากซับซ้อน 3) การได้ข้อมูลมาแล้วการจะไปพิสูจน์ทราบข้อมูลผู้กระทำความผิด มันจะมีพื้นที่ระยะทางที่ห่างไกล ถ้าในกรณีไม่ได้เป็นความผิดแบบใหญ่มาก ๆ ที่ 2 คนมาเจอหน้ากัน การกระทำความผิดอยู่คนละที่ ทำให้การเดินทางมีความยากลำบาก ที่สำคัญอีกเรื่องคือเมื่อเราทราบตัวผู้กระทำความผิดการที่เราจะเข้าไปเก็บหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ในเครื่องมือต่าง ๆ ของผู้ต้องหามันต้องใช้เทคนิคการพิสูจน์หลักฐานทางเทคโนโลยี เรายังมีความรู้ความเข้าใจไม่ดีพอ เหมือนเรารู้ว่าแล้วที่บ้านนี้เป็นต้นทางในการหลอก พอเราเข้าไปเราเจอมือถือเครื่องนี้ คอมพิวเตอร์เครื่องนี้ ในการที่เราจะเก็บพวกนี้มา มันจะอยู่ในเครื่องพวกนี้ใหม่ เราก็ต้องมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจะส่งพิสูจน์หลักฐาน เรื่องนี้ทางโรงพักก็ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความชำนาญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากได้เพื่อสนับสนุนการทำงาน คือ หน่วยงานที่คอยให้การสนับสนุน โดยเฉพาะทางด้านการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

สถานีอย่างน้อยควรมีทีมสนับสนุน ทีมเก็บพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ คือตอนนี้ผู้เสียหายในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานผมไม่รู้ว่ามีหรือเปล่า แต่ผมรู้ว่ามีที่เขาเรียกว่าคดีแบบเก่า พวกชีวิต ร่างกาย คือลงไปพิมพ์นิ้วมือ พวกนั้น อย่างของดีเอสไอเขาจะมีทีม แต่ของตำรวจยังไม่มียุทธินิติวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะที่จะช่วยงานสืบสวนเข้าไปเก็บ คือการเข้าถึงข้อมูลถ้ามีคอมพิวเตอร์ มันก็จะเข้าถึงได้หมดแต่เราขาดทักษะ อย่างเราเข้าไปในที่เกิดเหตุเจอมือถือ เจอคอมพิวเตอร์ เจอเร้าเตอร์ เราจะเข้าไปดูไปได้อย่างไรว่ามันเป็นเร้าเตอร์ที่ส่งออกภาพนี้จริงไหม แล้วก็ภาพนี้ปรากฏอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องนี้ไหม แล้วก็ไฟล์ภาพตัวนี้ปรากฏอยู่ในมือถือเครื่องนี้ไหม เพราะว่าแต่ละรูปมันก็จะมีย่อลักษณะ คือโรงพักยังไม่มียุทธินิติวิทยาศาสตร์ในเรื่องนี้ ที่มากพอ การอบรมให้ความรู้ก็จะได้ทักษะและแนวความคิดแต่มันก็จะขึ้นอยู่กับคนที่เราลงไปปฏิบัติว่าเราทำต่อเนื่องมากน้อยแค่ไหน ตัวโปรแกรมมีการพัฒนาต่อออกไปเรื่อย ๆ ทำให้บางครั้งเครื่องมือที่เรามีก็ไม่สามารถที่จะสามารถเข้าไปถึงได้ แล้วตอนนี้ฮาร์ดดิสก์มีความจุเยอะ คนตรวจก็จะมีความยากลำบาก คือการที่จะเอาฮาร์ดดิสก์ลูกหนึ่งไปให้คนตรวจ กว่าจะตรวจครบก็ใช้เวลานานมาก แต่ถ้าเรามีโปรแกรมเขาก็

อาจจะไม่ต้องตรวจทั้งคู่ก็ถูก เขาก็อาจจะตรวจเฉพาะข้อมูลที่เราเก็บ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญเพิ่มมากขึ้น แล้วก็ยังมีช่องทางในการสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ เพราะว่ามัน ไปเร็วมากแล้วก็ไม่มีความกังวลที่จะเข้ามาให้ความรู้ ทำให้ผู้ปฏิบัติตามข้อมูลไม่ทัน ถ้ามีศูนย์กลางที่ เข้ามาให้ความรู้ เครื่องไม้เครื่องมือ ที่เราจะสามารถเข้าไปดู เรียนรู้มันก็จะทำให้เราได้มีรูปแบบที่จะ เข้าไปทำงาน แล้วเครื่องมือมันมีการเปลี่ยนแปลงตลอด (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรบางละมุง, สัมภาษณ์)

3) สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา

ด้วยตำแหน่งพนักงานสอบสวน

ส่วนมากผมจะรับผิดชอบคดีเกี่ยวกับศูนย์พิทักษ์เด็ก ซึ่งจะมีหน้างานเกี่ยวกับเรื่อง เทคโนโลยีจะมีแค่เรื่องเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ คดีเทคโนโลยีล่าสุดเป็นเคส (Case) การค้าประเวณี แบบสมัครใจ เพียงแต่ว่าเป็นเด็ก เลยเข้าองค์ประกอบ กรณีแบบนี้ต้องมีผู้เสียหาย ถ้าเป็นคดีทั่วไป ในโรงพักพืฯที่มาแจ้งความเอง จะเกี่ยวกับการ โอนเงิน แต่ว่าก็ยังไม่ได้อะไร เอาชื่อคนอื่นมาเปิด บัญชีแล้วเขาก็ทำธุรกรรมเกี่ยวกับอะไรสักอย่างแล้วให้คนอื่น โอนเข้าบัญชีนี้ ทีนี้เวลาตามจับก็ต้อง ไปตามจับเจ้าของบัญชี ส่วนมากก็จะเป็นแบบนี้เท่าที่เจอมา (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมือง พัทยา, สัมภาษณ์)

หน้าที่หลักของพนักงานสืบสวนคือการทำงานประสานกับพนักงานสอบสวน

เมื่อพนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์มาว่ามีความเสียหายแบบนี้ ๆ เสร็จแล้วก็ส่งมาที่ สืบสวน สืบสวนก็มาแตกข้อมูลออกมาทั้งหมดว่ามีเหตุอะไรบ้าง หลักฐานมีอะไรบ้างพอเอาข้อมูล มาขยาย แตกข้อมูลเสร็จ เราก็รวบรวมทำเป็นรายงานสืบสวนเอากลับไปให้พนักงานสอบสวน ถ้าหลักฐานเพียงพอเขาก็จะออกหมายเรียกมาจับ แต่ถ้าไม่เพียงพอและไม่สามารถหาหลักฐานมา เพิ่มได้ก็ต้องเอาแค่นั้นเพื่อส่งกลับไปให้พนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็จะเรียกตัวผู้กระทำ ความผิดมาสอบ เกี่ยวข้องไม่เกี่ยวข้องยังไงหรือว่าไม่เกี่ยวข้องเลยอะไรแบบนี้ (สารวัตรสืบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ความเข้าใจต่อคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

การกระทำผิดทางเทคโนโลยีในทางทฤษฎีก็เข้าใจ แต่ในทางปฏิบัติที่จริง ๆ นะ ยัง ไม่มีเคสที่ทำแล้วจบสักเคสหนึ่งเลย หมายความว่าพอพนักงานสอบสวนรับแจ้งความมาก็ยังไม่เคย ตามคดีจนถึงที่สุด คดีการกระทำผิดทางเทคโนโลยี รูปแบบก็จะขอบัญชีธนาคารมา ขอบัญชี เฟซบุ๊ก เราก็ทำบัญชีขอเขาได้ แต่ถ้าเป็นบัญชีเฟซบุ๊ก สืบสวนจะมีหน้าที่แค่รวบรวมข้อมูล แล้วก็ ส่งกลับไปให้พนักงานสอบสวนสอบต่อ (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ประสบการณ์ในการทำคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

รูปแบบที่ผมเห็นอย่างการค่าบริการทางเพศมันเปลี่ยนไปหมดเลย มันไม่มีแล้วนะออกมา
นั่งหน้าร้าน ไม่มีแล้ว ล่าสุดก็ไซด์ไลน์ (Side Line) เขาก็เปิดเพจของตัวเอง ที่ผมออกหมายล่าสุดเลย
เด็กอายุ 17 ปี 3 คนเข้าไปทำงานในอินเทอร์เน็ตปรากฏว่าเจอเพจ เพจหนึ่ง รับสมัครงานตำแหน่ง
นู่นนี่นั่น แล้วก็คุยกันทางหลัง ส่งไลน์ให้กัน ปรากฏว่าเป็นการขายบริการทางเพศ ทีนี้ทางคนจัดหา
ก็ไม่เคยรู้จักกัน ส่งกันแต่เบอร์บัญชี ทีนี้ก็ไปนัดลูกค้า ลูกค้าก็มีอีกเพจหนึ่งให้เด็กพวกนี้ส่งรูปเข้า
ไปในเพจอีกเพจหนึ่ง แล้วก็เช็คราคา 2,000 เอง แล้วมันก็จับยากมาก ทุกวันนี้ก็ยังไม่รู้ว่าบัญชีเป็น
ของใคร แต่เด็กก็ได้เงิน คดีนี้เป็น การสืบสวนอีกทางหนึ่ง คือตำรวจนอกจากจะมีเชิงรับแล้ว เราก็มี
เชิงรุกด้วย อย่างผมดูแลด้านศูนย์เด็ก ๆ ก็ต้องมีทีมที่จะเข้าไปหาข้อมูลพวกนี้เพราะมันมี เพจโซเชียล
แต่ส่วนมากที่จับมาก็จะเป็นผู้ใหญ่เราก็ไม่ได้ดำเนินคดีอะไรอย่างมากที่สุดก็เป็นค่าประเมิน แต่พอคดีอันนี้
เป็นเด็กก็เลยเป็นคดี (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ข้อจำกัดในงานด้านการสืบสวน

งานเทคนิค พวกนี้จริง ๆ ผมผ่านการอบรมเกี่ยวกับ CPF เกี่ยวกับ Dark Web อะไรพวกนี้
มาเยอะมากเลย เวลาที่จะมาใช้งานจริงแต่ว่าลูกน้องเขาไม่มีความรู้ทางด้านนี้เลย เขาก็ไปไม่ได้ ถ้ามี
การอบรม แต่งานพวกนี้ผมบอกเลยต้องคนที่ชอบ ไม่ใช่ว่าทุกคน จะชอบและทำได้ เท่าที่อบรมและ
ทำมา ในภาพรวมเด็กที่เพิ่งจบมาใหม่ ๆ ก็อาจจะยังไม่เข้าใจในบางเรื่อง หรือมันอาจจะเป็นการเพิ่ม
งานเขาเข้าไปอีก งานพวกนี้มันต้องใช้เวลาในการนั่งทำ ต้องเฝ้าดูเพจ เฝ้าดูไลน์ ดูเฟซ ดูความ
เคลื่อนไหวของเขาไม่ใช่จะทำกันได้ง่าย ๆ นะ ผมเข้าใจว่าคนทำคดีแบบนี้อาจจะเก่ง เจ้าหน้าที่
ตำรวจก็มีนะที่เก่งไม่ใช่มีแต่เวลาไม่พอ เพราะไม่ใช่ว่าตำรวจจะตามเรื่องนี้เรื่องเดียว มีหลาย
หน้า ไม่ใช่หน้านี้หน้าเดียว แล้วการทำก็ต้องใช้เวลา อาชญากรคนทำก็เลยชะล่าใจ (สารวัตรสืบสวน
สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

สิ่งที่อยากได้รับการสนับสนุน คือ หน่วยงานที่มีความชำนาญเฉพาะทางในการที่จะเข้ามา
ให้ความช่วยเหลือ

ผมว่าน่าจะต้องมีเฉพาะทางเกี่ยวกับประเด็นนี้ เท่าที่ผมรู้สำนักงานฯ ก็มี ไม่เยอะ ทีนี้พอ
เจอหน้าเคสเหตุเกิดจริง ๆ ในพื้นที่แต่ปรากฏว่าไม่มีเจ้าหน้าที่จริง ๆ ในพื้นที่ คืออย่างผมเป็น
สารวัตรนี่ผมก็ต้องรับเรื่อง บางทีบางเรื่องผมก็ยังไม่เคยเจอผมก็ต้องสืบหาต้องถามเขาเหมือนกัน
ถ้าสมมติเราให้เป็นไปได้ก็มีการอบรมเด็ก ๆ เป็นเฉพาะทางให้เป็นกลุ่มที่จะมาทำงาน ในอนาคต
น่าจะต้องมีเฉพาะทางเกี่ยวกับเรื่องนี้ คนที่ชอบเฉพาะทางเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็เท่าที่ผมทราบของตำรวจ
ก็น่าจะยังมีไม่เยอะ ทีนี้พอเจองานจริงในพื้นที่ อย่างผมเป็นสารวัตร ผมก็ต้องรับเรื่อง บางเรื่องก็ใช้
ว่าผมจะรู้แน่ก็ต้องสอบถาม ก็ต้องค้นหาเหมือนกัน ถ้าสมมติเราให้เป็นไปได้มีการฝึกอบรมเด็ก ๆ

เป็นการเฉพาะทางผมว่าน่าจะ โอเค ฝึกให้กลุ่มเฉพาะทาง พนักงานสอบสวนก็เหมือนกัน (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ในส่วนของการดำเนินคดี

การดำเนินคดีถึงที่สุด ผมเคยออกมาจับเรื่องค้ำมนุษย์ แต่ถือ โกงผมไม่ค่อยเคยเจอ กับคดีหางานในเพจ ไม่เชิงล่อลวง แบบสมยอม เพียงแต่อายุไม่ถึง แล้วเด็กหลังจากทำงานเสร็จก็โอนดิ่งเข้าบัญชี ทุกวันก็ยังไม่รู้บัญชีเป็นของใคร แต่เด็กก็ได้เงินนะ เพียงแต่ว่างานมันกลายเป็นค่าบริการ เคสนี้เด็กไม่ได้มาแจ้งความ แต่เป็นงานสืบสวน จริง ๆ ตำรวจต้องมีเชิงรุก อย่างผมทำงานประสานศูนย์เด็กก็จะต้องหาข้อมูล คือมันมีเพจขายไซดีไลน์ แต่ส่วนมากที่จับก็จะเป็นผู้ใหญ่อายุเกิน 20 ปี เราก็จะไม่ได้ดำเนินคดีอะไรมาก เป็นแค่การค่าประเวณี (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง

สำหรับผมน่าจะเน้นบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางทางด้านนี้อาจจะน้อย เนื่องจากคนเก่งอาจจะมี แต่ความก้าวหน้าในอาชีพไม่ค่อยมี อาจจะมีคนเก่งเรื่องนี้มาก เก่งระดับประเทศแต่ก็ไม่ได้มีผลอะไรกับหน้าที่การงาน ก็ไม่ได้อยากจะทำมาทำตรงนี้ แล้วตำรวจก็มีการโยกย้ายบางครั้งก็ทำให้งานไม่ต่อเนื่อง อย่างบางตั้งอยู่มา 2 ปีงานกำลังเข้าที่เริ่มรู้จักพื้นที่พอโยกย้ายก็ต้องไปเริ่มกันใหม่ (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา, สัมภาษณ์)

4) สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเสม็ด

รูปแบบของการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

รูปแบบอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เข้าใจนะ การกระทำความผิดที่ทำผ่านทางเน็ต มีผู้เสียหายมาแจ้งความ การโอนเงินซื้อสินค้า โอนเงินไปแล้วไม่ส่งสินค้า ก็มาแจ้งความให้ตำรวจช่วยตาม บางครั้งก็ติดต่อกันทางไลน์ ทางเฟซบุ๊ก เบื้องต้นก็จะดูว่ามีชื่อขึ้นใหม่ มีเบอร์โทรขึ้นมา หรือเปล่า คือถ้าเอามาเช็คในระบบอาจจะขึ้นชื่อนามสกุล อาจจะนะ ถ้าไม่ขึ้นอาจจะเอามาจากเลขบัญชีธนาคารเป็นตัวหลัก แต่ส่วนบัญชีเราเช็คแล้วบางที่เป็นชื่อเด็กก็มี เหมือนจะเป็นการรับจ้างเปิดบัญชี คนที่รับจ้างก็ไม่ค่อยมีฐานะ เขาจ้างไปเปิดบัญชี คือเขาให้เงิน 2,000 ไปเปิดบัญชี 500 ที่เหลือก็เอาไป แล้วก็แค่นั้นจบ เขาก็จะเอาเลขบัญชีตัวนี้มาใช้ในการหลอกลวงคนนั้นคนนี้ นอกนั้นส่วนใหญ่ก็เป็นแชร์ลูกโซ่ ชวนในเฟส เป็นแชร์ให้อาเงินมาลงทุนอาทิตย์นึงจะได้ทำนี้ 2 อาทิตย์ก็จะเริ่มหาย เริ่มติดต่อก็ไม่ได้แล้ว ถ้ามาแจ้งความ เบื้องต้นเราก็รับแจ้งความแล้วร้อยเวรก็เช็คดู ว่าเบอร์นั้นเป็นใคร เอาเลขบัญชีธนาคารมาดูว่าเป็นใคร การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ก็เป็นการกระทำความผิดทางอาญาก็หลอกลวง ถ้าคดีต่างชาติ แบบโรแมนซ์ สแกม เสม็ดยังไม่เคยมี ต้องบอกว่าคดีเทคโนโลยีตอนนี้เยอะมาก เพราะตอนนี้แม้ค่าขายของทางออนไลน์เยอะมาก ไม่ว่าจะ

เครื่องสำอางค์ เสื้อผ้า บางคนก็ไลฟ์สดขาย มันก็เลยมีคดีแบบนี้เยอะ การสืบค้นด้วยเลขบัญชีจริง ๆ เราต้องประสานกับธนาคาร เลขบัญชีนี้บางทีเขาอาจจะให้ที่อยู่กับเบอร์โทร คดีซื้อขายของออนไลน์ ต่อให้เป็นคดีเล็กยังไงตำรวจก็ต้องรอบ แล้วเราก็ออกมาเรียกร้องไป แต่ที่เสียดคดีใหญ่ ๆ เราก็ยังไม่มียะ มีแต่คดีซื้อขายของออนไลน์ (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรเสมีด, สัมภาษณ์)

5) สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา

งานด้านการสืบสวนคือการทำงานตามหน้างาน โดยเฉพาะ

หน้าที่ของสารวัตรสืบสวน คือตามจับตามหมายจับ มีหมายจับเราถึงไปจับได้ คดีเทคโนโลยี ที่ศรีราชายังไม่มีกรณีรุนแรงจนถึงขั้นออกหมายจับ ตอนนี้เราก็จะมีคดีเรื่องแชร์ลูกโซ่ที่ประกาศลงเฟซบุ๊ก ที่มีผู้เสียหายมาร้อง ถ้าเป็นคดีใหญ่ ๆ ผู้เสียหายเยอะ ก็จะเอาเข้าส่วนกลางจะเข้ามาดูแล เพราะว่าเขาจะทำเฉพาะเรื่องไป เพราะโรงพักก็จะมีหลายเคส คดีแชร์จะเป็นคดีน้อง โกงประชาชน เพราะกระทบคนจำนวนมาก คดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ส่วนมากต้องเจอร้อยเวร สืบสวนก่อน คือสอบสวนเจองานนี้มากที่สุด คือเนื่องจากส่วนตัวเพิ่งย้ายมายังไม่ถึงปีก็เลยยังไม่เคยทำคดีเทคโนโลยีที่เก่าคือ สภ.พญา ก็ไม่ค่อยได้เจอ จะเจอแค่คดีการกระทำความผิดของคนต่างชาติ เท่านั้น ส่วนมากถ้ามาแจ้งความโรงพักเขาจะเจอกับพนักงานสอบสวนก่อน สืบสวนตามโรงพักจะเป็นคดีแบบเจอซึ่งหน้า อย่างคดียาเสพติดเราต้องเจออยู่แล้ว เพราะเป็นหน้างานของเรา งานตำรวจมี 5 งาน สืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปราม จราจร อำนวยการกลาง การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ทราบนะเห็นตามข่าว แต่ย้ายมาอยู่ที่นี่ยังไม่ค่อยได้คุยกันเป็นจริงจัง แต่เราก็ต้องติดตามข่าว เพราะบางทีเป็นคดีที่ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจเราก็ต้องรู้ตรงนี้ อย่างบางข่าวคนข่าวก็นำเสนอสิ่งที่อยากให้การสนับสนุน ปกติเรื่องเทคโนโลยีก็มีการส่งตำรวจไปอบรม ผู้กำกับก็จะเป็นคนเลือกเบื้องต้นก่อนถ้าผู้เสียหายได้รับความเสียหายยังไงก็ต้องมาพบพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะเป็นคนดูว่าเข้ากับกฎหมายไหม ก็จะสอบปากคำ เสร็จแล้วก็จะทำหนังสือไปขออย่างบัญชีธนาคาร แล้วก็หารายละเอียดเฟซบุ๊ก ตั้งแต่ย้ายมาอยู่ที่นี่ยังไม่เคยทำงานเกี่ยวกับการกระทำความผิดคดีเทคโนโลยี (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีราชา, สัมภาษณ์)

6) สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม

ตำแหน่งเจ้าพนักงานสืบสวน การทำคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอาจจะยังไม่มากนัก

งานสืบสวนต้องบอกว่าเจอน้อย ปกติผู้เสียหายต้องมาร้องทุกข์ที่พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานสอบสวนจะประมวลเรื่องให้หมด กรณีที่ผู้เสียหายมาร้องทุกข์ ร้อยเวรก็จะประสานมาว่ามาช่วยตรงนี้ ๆ หน่อย สืบสวนถึงจะทำได้ เพราะหลักฐานส่วนมากต้องไปขอที่ สปอ.ส. (ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ) อำนาจการประสานงานก็จะอยู่ที่ สปอ.ส. ต้องให้ สปอ.ส. อาจจะเรื่องการประสานงาน สมมติผมไปหาหลักฐานในข้อมูลอื่นอย่างข้อมูลการใช้

โทรศัพท์ ก็ต้องให้ สปอศ. รับรองให้อยู่ดี เพื่อใช้ในการรับรอง แล้วการขอมันก็ใช้เวลานาน ถ้าของงานสืบสวนก็จะเป็นเรื่องความล่าช้าในการขอข้อมูล (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

การทำคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีส่วนตัวมองว่าสถานีอาจจะยังไม่มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการทำงานมากนัก

ผมมองว่าการทำคดีทางเทคโนโลยีเครื่องไม้เครื่องมือเรายังไม่มี เรื่องวิเคราะห์ ถ้ามีหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องนี้ผมว่ามันจะดีมาก ๆ เหมือนกับที่เขา กำลังจะตั้งกองบัญชาการ เหมือนกับเรารับเรื่องแล้วส่งไปให้ที่ส่วนกลางดำเนินการ ถ้าผู้เสียหายมาร้องทุกข์ในคดีที่ร้อยเวรต้องการความช่วยเหลือว่าช่วยดูตรงนี้ให้หน่อย สืบสวนถึงจะเข้ามาทำได้ ส่วนมากจะต้องให้เขามาร้องทุกข์ก่อน สืบสวนก็จะทำรายงานสืบสวนไปกรณีที่มีพยานบุคคล เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ เป็นการเชื่อมโยงทางข้อมูล คดีนี้บางที่ถ้าไม่ใหญ่มากก็อาจจะจับได้โดยไม่ต้องแตะมือกัน เพราะบางคดีสืบสวนก็สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้ แล้วพอนักงานสอบสวนขออนุญาตศาลออกหมายจับผู้ต้องหา เป็นหน้าที่ของสืบสวนที่จะต้องไปตามจับ ส่วนในเรื่องการช่วยในเรื่องการทำพยานเอกสารต่าง ๆ ก็ไม่ค่อยมี (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรหนองขาม, สัมภาษณ์)

7) สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง

งานด้านสืบสวนเป็นการทำงานประสานกับงานสอบสวน

สืบสวนเป็นงานต่อเนื่องจากงานสอบสวน สอบสวนกับสืบสวนมันคืองานเดียวกัน เนื่องจากพอมันเกิดเหตุขึ้นมาสอบสวนเขาจะทำเอกสารอำนาจการแสวงหาหลักฐานอยู่ที่สอบสวนเป็นหลัก สืบสวนเป็นเหมือนฝ่ายสนับสนุนสอบสวนในการหาตัวผู้กระทำความผิด สมัยก่อนสืบสวนสอบสวนเป็นคน ๆ เดียวกัน สนับสนุน งานสืบสวนเรื่องข้อมูลข่าวสาร งานเทคโนโลยีก็รับช่วงต่อจากสอบสวน ถ้าพอมมีคนมาแจ้งความว่ามีการกระทำความผิด เขาก็จะส่งมาให้สืบสวนหาผู้กระทำความผิดกระทำความผิดอย่างไร ติดตามดูว่าใครกระทำความผิดอย่างไร ก็จะเกี่ยวกับทุกเคสไม่ว่าจะเป็นการหลอกให้โอนเงิน หรือเป็นการพุดสร้างควมไว้ใจ กรณีหลอกจับให้เป็นแฟน โดยการใช้โปรแกรมหาคู่ พอไว้ใจระดับหนึ่งก็มีการหลอกหลวงเงิน บางครั้งผู้หญิงก็อยากคุยกับฝรั่ง อยากฝึกภาษา ในพื้นที่เมื่อสองสามวันก็ยังมี โรแมนซ์ สแกม (Romance Scam) ทั้ง ๆ ที่มีข่าวออกไป ก็ยังเชื่อใจ ยังโอนเงินให้อยู่ มีเรื่องการพนัน (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

ในส่วนของการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

ที่ผ่านมา เคยมีคดีหลอกเอาโทรศัพท์จากทางร้าน วิธีการก็จะเอาโทรศัพท์รุ่นนี้ เดี่ยว โอนเงินให้ซะ แล้วเวลาโอนก็ยังไม่สำเร็จ แล้วก็บอกโอนแล้วนะคะ แล้วก็แคปหน้าจอส่งร้านที่ไม่ใช่ร้านใหญ่ที่ไม่ได้มีมาตรการเป็นรักษาความปลอดภัยมาก พอดูว่ามีสลิปโอนแล้วก็ไม่ทัน ได้ดูว่ามันโอนเรียบร้อยหรือยัง ก็สามารถเอาโทรศัพท์ไอโฟนมูลค่าเป็นแสนออกมาได้ คือเจ้าของไม่ใช่คนขาย เขาเป็นแค่งาน เขาก็อยากขายได้ พอขายได้เขาก็ดีใจ เขาก็ไม่ได้ทันระวัง ผิดตรงที่เอาสลิปมาใช้หลอก หรือพวกในเกมส์ เกมส์ที่ต้องเติมเงิน แต่กว่าจะจับได้ก็ยาก แต่ต้นเหตุมาจากพนันออนไลน์ คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมันทำได้ง่ายแล้วก็หลอกได้เร็ว กว่าที่จะจับตัวก็ยาก (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

ซึ่งข้อจำกัดของสถานีคือศักยภาพในการทำงาน โดยเฉพาะงานด้านการสืบสวนเพื่อหาพยานหลักฐาน

บางครั้งศักยภาพในการที่จะทำคดีของโรงพักก็ยังน้อย อย่างเช่นเรื่องของการเช็คบัญชีธนาคาร เช็คโดเมน เช็คไอพี แอดเดรส บางทีเราก้เช็คได้แต่ต้องใช้ระยะเวลา แล้วบางทีพอเราได้ข้อมูลมา เราก้ยังดูไม่เป็นนี่ก็เป็นปัญหาของโรงพัก ซึ่งการกระทำผิดพวกนี้มันก็มากขึ้น อย่างการหมิ่นประมาทในเฟซบุ๊ก บางครั้งเฟซบุ๊กก็ไม่ใช่ตัวคนที่แท้จริงในการที่จะหาว่าเป็นใคร ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย แหลมฉบังมีโรงงาน มีออฟฟิศ มีคนพักอาศัยบ้าง แต่ก็ยังไม่หนาแน่นมาก แล้วก็จะเจอการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ซึ่งก็จะทำยากนะเพราะบัญชีที่ใช้บางทีก็ไม่ใช่ของเขา ไม่ใช่ของผู้กระทำความผิด พอบัญชีไม่ใช่ของเขาพอมาไล่เบอร์โทรศัพท์ ส่วนมากเบอร์โทรก็มักจะผูกกับบัญชี เช่น การเปิดบัญชีต้องใช้เบอร์โทร เขาก็จ้างเปิดบัญชีทั้งบัญชีและทั้งเบอร์โทร แล้วเขาก็เอาเบอร์โทรนั้นมาใช้เลย อย่างกรณียาเสพติด สมมติลูกค้าจะซื้อยา เขาก็จะให้ลูกค้าคนนั้นไปเปิดทั้งบัญชีเปิดทั้งเบอร์โทร แล้วก็เอาบัญชีไปไว้กับคนที่เป็นตัวใหญ่กว่าเพื่อที่เวลาขายยาที่โอนเข้าบัญชีนี้เลย พอมีความผิดขึ้นมาที่จะบล็อกแ่ตรงนี้ เพราะการที่จะไปตามหาคนขายจริง ๆ คือใครก็ยาก เพราะว่าการทำงานทำธุรกรรมแบบนี้ทั้งที่ตัวเขาก็ไม่ได้จะต้องด้วยยาเสพติดเลย ธุรกรรมตัวนี้ ก็บล็อกไม่ถึงตัวเขา เพราะบัญชีที่เขาใช้เปิดก็เป็นบัญชีลูกค้าเองเลย เหมือน โอนเงินเข้าบัญชีตัวเอง การรับจ้างเปิดบัญชีบางคนอาจจะนึกไม่ถึงว่ามันจะกลายเป็นเรื่องใหญ่ การรับจําํา การปล่อยเงินกู้ ในทางเน็ต ทาง เฟซบุ๊ก คือสมัยก่อนเขาก็จะไปติดตามเสาไฟ หรืออย่างเพจรับจําําารถที่หลุดไฟแนนซ์ ก็ต้องมาดูว่าเขาได้รับอนุญาตให้รับจําําไหม แต่ที่สำคัญเวลารับจําํา ดอกเบี้ยรับจําํา มันเกินไหม ถ้าเกินก็จะผิด แล้วก็ต้องมาดูว่าการจําําทั้งที่ติดไฟแนนซ์มันก็ยิ่งผิด เพราะไฟแนนซ์เป็นเจ้าของ ก็จะเป็นความผิดเมื่อไฟแนนซ์มาแจ้งความ กรณีเอารถตัวเองที่ติดไฟแนนซ์ไปจําํา การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย คดีเว็บพนันบอล ส่วนมากมีสื่อของหลายคนจะมีโปรแกรมในการ

เล่นพนันออนไลน์ มันเป็นต้นเหตุของการลักทรัพย์ (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

โดยที่ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัญหา คือ ทางโรงพักต้องใช้ความพยายามค่อนข้างเยอะในการหาคนร้าย เนื่องจากคนร้ายก็ใช้ความพยายามค่อนข้างเยอะในการปิดบังตนเองอยู่แล้ว อย่างการหลอกลวงเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ผ่านทางเทคโนโลยีเขาก็จะไม่ใช้ชื่อตัวเอง ไม่ใช่เบอร์บัญชีตัวเอง ไม่ใช่เบอร์โทรศัพท์ตัวเองอยู่แล้ว มันก็เลยทำให้เราต้องคิดว่าเงินที่โอนเข้าไปในบัญชีนี้เขาจะโอนไปบัญชีไหนต่อ จะมีการเกี่ยวเนื่องการทำธุรกรรมในบัญชีไล่ไปถึงไหน สุดท้ายเขาไปกดเงินมีบัญชีไหน ใครเป็นคนเข้าไปกด มันทำให้การทำงานของเรารู้ช้า เนื่องจากกว่าที่เราจะไปขอ สเตจเมนต์จากธนาคารในระดับโรงพัก เวลาเราทำหนังสือไปบอกเรามาจากโรงพักนี้มาขอสเตจเมนต์ มันไม่สามารถขอได้เลย อย่างน้อย ๆ มันต้องใช้เวลาหนึ่งอาทิตย์ สองอาทิตย์ถึงจะมีคอนเน็คชันอย่างน้อย ๆ ก็ สองสามวัน ขบวนการดำเนินการมันล่าช้า เพราะว่าการเข้าถึงหลักฐานตัวนี้ค่อนข้างช้า เมื่อก่อนธนาคารคนที่จะให้อำนาจในการให้ข้อมูลคือระดับสาขานาคาร แต่ตอนหลังเขาต้องส่งเรื่องให้ฝ่ายกฎหมายทุกเคส เพื่อที่จะกันตัวเอง เพื่อให้ฝ่ายกฎหมายดูตามระเบียบของเขา ซึ่งอำนาจของผู้จัดการสาขาก็ไม่สามารถให้สเตจเมนต์ได้ แต่ในความเป็นจริงถ้าตำรวจทำหนังสือขอไปแบบถูกต้องก็น่าจะรวดเร็วกว่านี้หน่อย เนื่องจากเทคโนโลยีมันเร็ว อย่างเราโอนเงินวันนี้การที่เราเข้าไปวันสองวันการโยกย้ายถ่ายบัญชีมันก็หายไปแล้ว หรือว่าบางครั้งเราจับตัวผู้ต้องหาได้ ในการที่จะเช็คต่อว่าเขาร่วมกับใครบ้าง หรือใครเป็นนายทุนมันไม่มีเวลา เพราะเราต้องส่งสอบสวนเพื่อฝากขัง เราไม่มีเวลาที่จะขยายผลได้เลย ยิ่งเราไปขอแล้วได้หลักฐานช้า โอกาสที่จะขยายผลไปถึงตัวนายทุนใหญ่ ยิ่งยาก สุดท้ายเราก็ได้แค่คนร่วมมือ อย่างกรณียาเสพติด คือสาเหตุจริง ๆ เราสามารถขยายผลโดยใช้เวลาได้น้อย ปกติตำรวจแทบไม่มีเวลาขยายผล แต่คดียาเสพติดเราได้อำนาจขยายผลไว้ 3 วัน มันทำให้โรงพักมีเวลาขยายไปจนถึงตัวใหญ่ แต่เรามีเวลาไม่ทันแล้ว ทำให้เราไม่ได้ตัวใหญ่ เนื่องจากเทคโนโลยีมันเร็ว ไม่เหมือนสมัยก่อนที่ถือเงินสดมาซื้อยาเราก็จับได้เลย เดียวนี้การขยายของคนขยาย มีน้อยมากที่จะเอาเงินไปชนกัน เขาใช้วิธีการโอนเงิน เมื่อเขาโอนเงินมันก็ไม่จำเป็นที่เขาจะต้องมาเจอตัว เพราะฉะนั้นซื้อขายกันมาเป็นปีอาจจะยังไม่เคยเจอหน้ากันเลย (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

ดังนั้นสิ่งที่อยากให้มีสนับสนุนคือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สิ่งที่อยากให้สนับสนุนคือทีมที่มีความเชี่ยวชาญในการเข้ามาให้ความช่วยเหลือ คือทีมระดับประเทศเขาจะเข้าถึงข้อมูลที่ลึกได้ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือหรือว่าข้อมูลบัญชีอย่างถ้าเราอยากรู้ข้อมูลเชื่อมโยงของใครคนนึงเกี่ยวกับเครือข่าย โปรแกรมของเครือข่าย 3D ที่แตกเครือข่ายได้ เพราะการกระทำความผิดบางทีก็ทำกับเครือข่าย หลักการที่จะเข้ามาดู ในการเข้าดูอาจจะให้อำนาจไว้สักคน เช่นในโรงพักอาจจะให้อำนาจผู้กำกับไว้สักคน ในการที่จะสกรีนอะไรต่าง ๆ แล้วก็อาจจะมีการบันทึกไว้ว่าใครจะขออนุญาตดูด้วยเหตุผลอะไร คดีอะไร แต่เขาก็อาจจะกลัวเรื่องข้อมูลข่าวสาร พ.ร.บ. ส่วนบุคคล แต่การที่เราเข้าไปไม่ถึงข้อมูลพวกนี้มันก็ทำให้เราตามคดีเข้าถึงข้อมูลได้ยาก ทั้งบัญชี ทั้งโทรศัพท์ อะไรแบบนี้ซึ่งมันเป็นปัจจัยสำคัญ อย่างบัญชีการที่เราจะตามหาบุคคลสักคนก็อาจจะตามได้จากร้านอเมซอนก็ได้ แล้วเขามีบัตรเครดิต เราอาจจะตามจากบัตรเครดิต แบบนี้ก็ได้อะไรแบบนี้ได้ แต่มันก็อาจจะไม่ถนัดขนาดนั้น คือเราอาจจะเช็คจากเทคโนโลยีอะไรก็ได้ที่เร็ว แต่หน่วยงานบางทีเราก็ไม่สามารถเช็คข้อความพร้อมได้ เขามีการจำกัด (สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง, สัมภาษณ์)

6. ประมวลความเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจากกองกำกับการสืบสวน

1) รองผู้กำกับการสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี

ผมทำตำแหน่งพนักงานสืบสวนมา 15 ปีแล้ว ปัจจุบันเป็นรองผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 2 (รองผู้กำกับการสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

กองกำกับการสืบสวนกลางมีหน้าที่ในการช่วยสนับสนุนการทำงานของสถานีตำรวจทุกสถานีในจังหวัด

โครงสร้างส่วนกลางก็คล้ายกับโครงสร้างของโรงพัก เพียงแต่ว่าการแบ่งงานจะไม่ขาดทีเดียว เพราะว่าเราเป็นหน่วยที่ทำด้วยและช่วยสนับสนุนด้วย ทุกหน่วยงาน คือพร้อมทำทุกหน่วยงาน แต่ถ้าโรงพักเขาจะมีการแบ่งงานจราจร งานสืบสวน งานป้องกันและปราบปราม สืบสวนจังหวัดส่วนมากนั้นเกี่ยวกับการสืบคดี ทีนี้การสืบคดีมันจะมีหลายแบบ คดีชิงทรัพย์ คดีเกี่ยวกับเพศทุกอย่างอยู่ที่ผู้กำกับจัดชุดแล้วลงไปช่วยเขาอย่างไร ซึ่งในตัวโรงพักเขาจะแบ่งเป็นระดับอำเภอ ระดับจังหวัดจะมีโดยโครงสร้างจะมีสารวัตรที่สืบสวนเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีอยู่แล้ว เรียกว่าสารวัตรสืบสวนเทคโนโลยี สังกัดกองสืบสวนแต่ละจังหวัด ในระดับจังหวัดเราจะมีหน่วยงาน คราวนี้จะมีฝ่ายอำนวยการ สารวัตรรับแจ้งเหตุก็คือ 191 แล้วก็สารวัตรเทคโนโลยีที่พูดถึง สารวัตรเทคโนโลยีในจังหวัดชลบุรีมีอยู่แล้วตามโครงสร้าง สารวัตรเทคโนโลยีมันจะมีโดยตัวเลขคำสั่งอยู่

แล้ว จริง ๆ มีทุกจังหวัด อยู่ในแต่ละจังหวัด ภาคก็จะมียุในคำสั่ง (รองผู้กำกับการสืบสวนกอง
กำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

ซึ่งในส่วนของคดีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็เป็นอีกหนึ่ง
ภารกิจที่สำคัญที่ส่วนกลางให้การสนับสนุน

ก็คือไปช่วยคดีที่คนเรียกว่าน่าสนใจ ผมคิดว่าเทคโนโลยีก็เป็นคดีที่น่าสนใจ ส่วนกลางก็
จะคล้ายกับกองกำลังเฉพาะกิจ โรงพักเป็นด่านแรกที่ให้บริการประชาชน แต่ของเราจะเป็น
หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกรณีที่โรงพักต้องการข้อมูลเพิ่มเติม แล้วมันก็จะขึ้นอยู่กับว่าเหตุของ
เทคโนโลยีนั้นประมาณไหน เช่น ถ้าโรงพักเช็คระบบเคลื่อนไหวทางบัญชี เช็คความเคลื่อนไหว
ทางโทรศัพท์ แต่มันต้องมีขั้นตอนของทางราชการ ซึ่งอย่างนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าหน้าที่
โรงพักที่ประจำอยู่แต่ละโรงพัก ว่าคุณมีความสามารถในการสอบสวนได้มากน้อยขนาดไหน ขึ้นอยู่
กับการอบรมที่คุณได้เรียนมา (รองผู้กำกับสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี,
สัมภาษณ์)

รวมถึงสนับสนุนในด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน

ขั้นตอนการรวบรวมหลักฐาน มันเป็นกรอบของทางราชการที่ทุกคนจะทราบอยู่แล้ว
อย่างที่ทราบเราเป็นข้าราชการมันก็จะมีการรอบ เราต้องอยู่ในกรอบที่เราได้รับมา ที่นี้กรอบมันก็มี
ข้อจำกัด แต่ว่าคนทำผิดมันไม่มีกรอบ เขาสามารถไปได้หมดทุกอย่าง ที่นี้ด้วยกรอบเราเอง
การกระทำผิด ต้องเกิดก่อนอยู่แล้ว ตำรวจถึงจะไปจับหรือถึงจะไปไล่ตามสืบ เพราะฉะนั้นการ
ประกอบอาชญากรรมมันต้องเกิดก่อนตำรวจอยู่แล้ว สมมติการกระทำความผิดที่เป็นเหตุที่เกิด
ปัจจุบันทันด่วน ทำปุ๊บ โดยที่ไม่ได้วางแผนไว้ก่อนก็ตาม แต่เขากระทำความผิดมาก่อนแล้ว ตำรวจ
ถึงจะมีอำนาจที่จะไปจับเขา ประกอบกับสื่อเทคโนโลยีที่มีมากขึ้น ซึ่งการสืบสวนคดีเทคโนโลยี
ถ้าคุณมีหน้าที่ตามคดีที่เราแตกมาได้ คุณก็สามารถเข้าไปเช็คได้ทั้งหมดเหมือนกัน ถามว่าถ้าไม่ไป
แจ้งความเช็คได้ไหม ถ้าเราใช้ดุลยพินิจในการสืบสวน บางทีเรายังไม่พบการกระทำความผิดแต่เรา
เช็คได้ถ้าเราสงสัยว่าบุคคลคนนี้มี ความเกี่ยวข้อง ถามว่าเราตัดสินใจเขาใหม่ในการที่เขาจะ ไปยื่น
พบบ.ฝ่ายปกครอง คุณมีใครเข้าไปเช็คข้อมูลตัวผมบ้าง ถ้าผมเช็คเอง ผมก็สามารถตอบได้ว่าเรา
สงสัยด้วยเหตุอะไร เช่นผมเห็นว่าบัญชีมีความเชื่อมโยงคุณ ตำรวจเวลาขึ้นศาลจะบอกว่าพบบุคคล
ลักษณะมีพิรุช เช่นเดียวกันคดีเทคโนโลยีถ้าเปิดมาปุ๊บคุณมีความคาบเกี่ยวกับการกระทำความผิด
เช่น สมมติว่าเกิดเหตุชิงทรัพย์ ผมรู้ชื่อ แล้วผมอยากรู้ว่าเขาหนีไปไหน ผมเปิดเฟซบุ๊ก เฟซบุ๊กมันขึ้น
ว่ามีแฟนเป็นคนนี้ หรือบางทีผมได้รับอนุญาตมาเกี่ยวกับคดีการพนันออนไลน์ เปิดขึ้นมาปุ๊บ
คุณเป็นสมาชิกอยู่ในกลุ่มเล่นการพนัน มีการลงโพสต์บ่อย ยังไม่ได้ไปแจ้งความเลย ยังไม่รู้ว่า
กระทำความผิดไหม เพราะผมต้องการสืบต่อ และฝ่ายสืบมีหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐาน มาเพื่อ

พิสูจน์การกระทำความผิด แล้วผมก็ส่งให้พนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนมีหน้าที่รวบรวม (รองผู้กำกับการสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนทางด้านการเพิ่มทักษะความรู้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในระดับโรงพักได้มีโอกาสเพิ่มขีดความสามารถของตัวเอง

โครงสร้างของตำรวจมันจะมีโครงสร้างที่สนับสนุนลดหลั่นกันลงมาอยู่แล้ว อย่าง ตร.เองก็มีฝ่ายเทคโนโลยีอยู่แล้ว ภาคก็มี จังหวัดก็มี ที่นี้โรงพักพอเกิดคดีปั๊บ โรงพักเองก็จะมีฝ่ายสืบสวนอยู่แล้ว ซึ่งฝ่ายสืบสวนเองก็จะมีภารกิจเข้ามาอบรมทุก ๆ ปีอยู่แล้ว แล้วก็มีการอบรมพิเศษแบบเฉพาะเป็นงวด เช่น หลักสูตรที่เกี่ยวกับนานาชาติที่เขาให้งบประมาณมา ออสเตรเลีย อเมริกา หรือหลักสูตร ไอเลีย (ILEA) ก็จะเป็นหลักสูตรเฉพาะตามงบประมาณที่เขาให้มา เราก็จะใครสนใจ พอสนใจปั๊บก็สมัครมา แล้วก็ไปอบรม หลักสูตรพวกนี้ส่งมาถึงข้างล่างเลย แต่ด้วยความที่หลักสูตรมีหลายประเภทมาก พอส่งชื่อเข้ามาแล้ว ก็จะคัดตามปริมาณจำนวนคน การอบรมก็จะเวียนกันไป นอกจากนั้นตามสตีปการเติบโตของข้าราชการตำรวจระดับสัญญาบัตร ร้อยตำรวจตรี ร้อยตำรวจโท ร้อยตำรวจเอก ฯลฯ จะถึงเวลาอบรมโรงเรียนสารวัตร ก็จะมีหลักสูตรพวกนี้เข้าไป (รองผู้กำกับการสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

ซึ่งปัจจุบันการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมีมากขึ้น รวมทั้งวิวัฒนาการที่ก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความยากมากขึ้น

ตอนนี้ผู้กระทำความผิดก็ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิดเหมือนกัน เพราะว่าอุปกรณ์ของการเช็คโทรศัพท์ เวลาโทรเข้าโทรออกมันจะขึ้นที่เขาเรียกว่า คอล ดีเทล (Call Detail) แล้วสิ่งที่ฮิตคือการทำคอล ดีเทล ตั้งแต่เมื่อ 2-3 ปีก่อน แต่ปัจจุบันใช้ไลน์กับแมสเซ็นเจอร์คุย เราก็ต้องมาปรับปรุงตามมันอีกการใช้ เพราะการโทรด้วยไลน์ด้วยแมสเซ็นเจอร์แบบนี้ มันก็จะไม่ขึ้นในคอล มันจะขึ้นในไลน์ อย่างเดียว ไลน์ก็เป็นของญี่ปุ่น ถ้าไม่ใช่ลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นการค้ามนุษย์หรือความมั่นคงของประเทศเขาก็ไม่ให้ หมิ่นประมาทกับเขาก็ไม่ให้เพราะเขาต้องปกป้องความลับของลูกค้า เขาก็ดูกฎหมายที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศว่าเขาให้ได้แค่ไหน และถึงแม้จะให้ได้ก็ต้องผ่านขั้นตอนที่ซ้ำมาก แล้วคดีใหม่ก็เกิดขึ้นมา คดีอาจจะร้ายแรงมากกว่า (รองผู้กำกับการสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

ดังนั้น ประชาชนเองในฐานะผู้มีโอกาสได้รับความเสียหายจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจอย่างระมัดระวังในการใช้เทคโนโลยี เช่นกัน

ประชาชนเองต้องใช้ดุลพินิจพอสมควร เพราะตอนนี้มันมีทั้งหลอกหรือไม่หลอก รัฐบาลเองก็พยายามจะออกมาว่านี่ข่าวปลอมนะ นี่ข่าวจริงนะ เทคโนโลยีก็มีทั้งคุณและโทษอยู่ที่เรา

จะหยิบมาใช้ในมุมไหน (รองผู้กำกับการสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

2) สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี

กองกำกับการสืบสวนจังหวัด ทุกคนจะขึ้นตรงกับผู้กำกับสืบสวนจังหวัด แต่ภารกิจของการที่เราเป็นจังหวัด เราก็จะมีการติดตามผู้บังคับบัญชาแล้วก็ตามภารกิจที่ให้ไปทำการสืบสวนแต่ละคดี ซึ่งก็จะแตกต่างกันไป เราก็ไปได้ทั่วทั้งจังหวัด เพียงแต่ว่าบางงานเราอาจจะเข้าไปทำงานที่เซฟเฮาส์ในเมืองพัทยาได้ เช่น สือลามกเด็ก แบบนี้ (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

โดยหน้าที่หลักของกองกำกับการสืบสวน จะเป็นการรับนโยบายจากฝ่ายเหนือเพื่อช่วยสนับสนุนงานของหน่วยงานรอง เช่น สถานีตำรวจในจังหวัด

หน้าที่หลักของกองบังคับการสืบสวนคือสนับสนุนหน่วยงานส่วนรอง เป็นการรับนโยบายจากหน่วยเหนือ แล้วก็ผ่านนโยบาย จากนั้นก็มีการสนับสนุนหน่วยรอง ในกรณีที่หน่วยรองขาดความพร้อม หรือขอความช่วยเหลือมา หน้าที่ส่วนใหญ่คือการให้การสนับสนุนจะเป็นไปตามการร้องขอของสถานีและทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา สมมติผู้บังคับบัญชาสั่งเป็นเคสเฉพาะเราก็จะลงไปทำได้เลย แบบเป็นเคสเฉพาะ อย่างเช่นการลงไปช่วยสนับสนุนที่ สภ. (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

ในส่วนของการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีที่สอบสวนกลางเคยลงไปช่วยก็จะมีตั้งแต่การล่อลวงขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต คดีหมิ่นประมาท คดีซื้อขายยาเสพติด คดีการพนันออนไลน์

คดีเทคโนโลยี ที่เคยเจอก็จะมีล่อลวงขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต หมิ่นประมาท ค้ายาเสพติด คดีที่เคยลงไปช่วยก็ล่อลวงขายสินค้า ซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต จังหวัดชลบุรีก็มีคดีทางเทคโนโลยีเยอะ อย่างล่าสุดที่เพิ่งจับกุมไปก็จะเป็นพนันออนไลน์ ที่สารสนเทศของ ดร. ลงมาจับ ก็เป็นลักษณะเปิดสถานที่สักที่หนึ่งแล้วก็มีบุคลากรในองค์กรเขากระทำความผิดเกี่ยวกับพนันออนไลน์ เหมือนเป็นเซฟเวอร์ เหมือนเป็น หน้าเว็บ (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

โดยการทำงานจะเป็นลักษณะการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สืบจังหวัดเวลาทำงานก็จะทำแบบบูรณาการร่วมกัน ทั้งจากสืบกลางของ ดร. ทั้งจากจังหวัดทั้งภาค ทั้งโรงพักช่วยกันหมด เพราะมันต้องมีการบูรณาการหลายรูปแบบ การขอเอกสาร ใบค้น หรืออะไรที่ทำได้เองเลย ถ้าการขอเซฟเวอร์ตำรวจขอได้หมด ขึ้นอยู่กับความชำนาญมากกว่า

ส่วนใหญ่ส่วนกลางจะชำนาญมากกว่าโรงพัก (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจนคร จังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

ส่วนใหญ่กรณีที่ทางสถานีตำรวจขอความร่วมมือเข้ามาที่ส่วนกลาง สืบสวนกลางก็พร้อมที่เข้าไปสนับสนุนในการทำงาน

ถ้าทางสถานีขอความร่วมมือมา เราสามารถทำงานร่วมกันได้ ทำงานช่วยกันได้ สถานีสามารถประสานได้หมด โรงพักคือพื้นที่ เขาเน้นการบริการประชาชนเป็นหลัก ประชาชนมีความเดือดร้อนอะไรก็ให้บริการประชาชนทุกอย่าง ทีนี้พอเริ่มมาเป็นการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อน เลยจำเป็นต้องมีหน่วยต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุน เช่น กองกำกับการสืบสวน หรือว่าเป็นชุดเฉพาะกิจ ชุดปฏิบัติการของ ตร. ส่วนกลางมาช่วย ไม่ว่าจะเป็นกองปราบหรือจะเป็นหน่วยไหนก็แล้วแต่เข้ามาช่วย ส่วนมากคดีที่ต้องใช้เทคนิคเชิงลึกเกี่ยวกับสารสนเทศ สารวัตรก็จะมาขอความช่วยเหลือ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นความรู้ความเข้าใจเฉพาะทางส่วนใหญ่ก็เป็นชุดเฉพาะกิจของ ตร. ชื่อเต็มคือ “ศูนย์ปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ” นี้เขาก็จะรวม เจ้าหน้าที่ที่เขามีความรู้ ความสามารถ เฉพาะอย่าง คือชำนาญเทคโนโลยีเป็นเชิงเฉพาะกิจ เขาก็จะสืบสวนเชิงลึก (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจนคร จังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

โดยส่วนตัว การผ่านการอบรมหลักสูตรเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เข้าใจการทำงานทางด้านนี้ได้มากยิ่งขึ้น

คดีเทคโนโลยี ส่วนตัวผมเข้าใจนะ เพราะผมก็เคยผ่านการอบรมมา อบรมหลักสูตรพิเศษก็จะมีความรู้ความเข้าใจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ตระหนักถึงปัญหานี้ ถึงเปิดให้มีการอบรมหลักสูตรเฉพาะ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศแบบนี้ แต่ละพื้นที่แต่ละกองบัญชาการก็จะคัดเลือกเจ้าหน้าที่เข้าไปอบรม ถ้าผ่านการอบรมก็จะมีรู้ความสามารถ (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจนคร จังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

เนื่องจากสถานีตำรวจเป็นด่านแรกในการให้บริการประชาชน ดังนั้นในขั้นตอนการร้องทุกข์เพื่อกล่าวโทษหรือดำเนินคดี ทางสถานีจึงจำเป็นต้องรวบรวมเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินคดี

ขั้นตอนดำเนินคดี สภ. ต้องเป็นคนทำ ทางส่วนของเราจะช่วยการสืบสวนและการจับกุม แต่ในส่วนของการรวบรวมเอกสารและการดำเนินคดีต่าง ๆ สภ. ก็จะเป็นเป็นคนทำ (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจนคร จังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

ซึ่งจากการทำงานทางด้านนี้ พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือการขอข้อมูลของผู้กระทำความผิดจากผู้ให้บริการ

ปัญหาและอุปสรรค จะเป็นเรื่องการขอข้อมูลจากผู้ให้บริการ เพราะว่าการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ต้องมีการขอข้อมูลจากผู้ให้บริการ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต อะไรแบบนี้ ก็จะมีขั้นตอนพวกนี้ในการออกหมายเรียกขอข้อมูลพวกนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับการโอนเงิน สเตจมันต่าง ๆ มันก็เป็นสิ่งที่ใช้เวลา ในการรวบรวมเพราะไม่ใช่สิ่งที่ตำรวจมีอยู่ในมืออยู่แล้ว เพราะพวกนี้เขาจะทำเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน มันก็จะมีการไหลเวียนของเงิน คืออาชญากรรมพวกนี้เกี่ยวกับเรื่องเงินหมด ไม่ว่าจะเป็นหลอกหลวงเงิน หลอกโอนเงิน ค้ามนุษย์ก็เพื่อเงิน ค้ายาเสพติดก็เพื่อเงิน ก็เลยต้องสืบสวนเรื่องการเงิน พอเป็นเรื่องเงินก็ต้องขอเส้นทางทางการเงิน มันก็เป็นข้อจำกัดที่ใช้เวลา แล้วก็เลยเป็นสาเหตุว่าทำไมต้องมีคนที่ชำนาญเฉพาะทางเพราะว่า มันต้องมาดูการไหลเวียนทางการเงิน ถ้าคนไม่มีความชำนาญก็อาจจะดูไม่รอบครอบ ไม่ครบถ้วน ดูไม่เป็น ถ้าพูดถึงบุคลากรเราไม่ขาดนะ เพียงแต่คนพวกนี้เขาก็จะอยู่ในชุดที่มีความชำนาญ ส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนกลาง (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)

ขณะที่ในส่วนของสถานีตำรวจมองว่า ถ้าเป็นคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนมากนักสถานีสามารถที่จะทำได้เอง แต่ถ้าเป็นคดีที่มีความซับซ้อนสามารถที่จะเข้ามาขอความช่วยเหลือได้

โรงพักเน้นการให้บริการประชาชน ดังนั้นความสามารถในเชิงลึกก็อาจจะน้อยกว่านิดนึง บางเรื่องสารวัตรก็อาจทำได้เอง แต่อาจจะด้วยกำลังและบางเรื่องที่เกิดกำลัง เช่น ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ อย่าง การใช้อินเทอร์เน็ต ส่วนมากในการที่ส่วนกลางจะลงไปให้การสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับความซับซ้อนหรือไม่ซับซ้อนของข้อมูล คดีทุกอย่างจริง ๆ มันอยู่ที่ความซับซ้อนหรือไม่ซับซ้อน ถ้าไม่ซับซ้อนก็เป็นคดีทั่วไป อย่างหลอกโอนเงิน โอนเงินแล้วไม่ได้ของ อย่างเทคโนโลยีนี้เริ่มเป็นคดีซับซ้อน คือถ้าเริ่มมีองค์กร เช่น พนันออนไลน์ มีองค์กร มีความซับซ้อนที่มากขึ้นในทางเทคนิคก็มาประสานกับส่วนกลาง เพราะส่วนกลางจะมีความชำนาญมากกว่า ถ้าส่วนกลางไม่สามารถทำได้ ก็จะประสานส่วนที่มีความเชี่ยวชาญให้ (สารวัตรสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, สัมภาษณ์)